

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/4 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A vezér ur Nápolyban.

Budapest, augusztus 24.

(K.) Tíz hónapot a jövőnek, kettőt a múltnak szentel. Így mondja ezt Kossuth Ferenc, mikor menti magát a támadások ellen, hogy most is Nápolyban van. A jó isten a megmondhatója, hogy mért szorult egyáltalán az érzelmes mentegetőzésre! Tisza Kálmán nagyobb pártot vezetett, a felelősége sem volt kisebb: azért minden esztendőben elment Ostendébe, ami nem sokkal közelebb Nápolynál. Igaz, hogy a Kossuth Ferenc pártja nem válóható olyan egységesnek, mint annak idején a generalis volt. De éppen azért hangzik egy kissé naívu, ha a nápolyi vezér azt is fölhozza mentségére, hogy a béketárgyalások során olyan megnyugtatót kapott, amelyik után nem várhatta a Hentzi-botrányt. Hát lehetséges ilyen megnyugtató? Gondolom, a béketárgyalások során volt még néhány apró kérdés, mint az ischli klauzula, a kuriai bíraskodás, a házzsabályok szigorítása s a többi; ezekre nézve is iparkodott Széll Kálmán megnyugtató nyilatkozatokat tenni. De azért az ellenzék részen maradt és bölcsen vigyázott, hogy az a megnyugtató nyilatkozat testté is váljon. Mert a nyilatkozat még ugyan kevés, ha az ember komolyan veszi ellenőrző tisztelt. Meg aztán vajmirán szokták azt ellenzéki vezéreknél bejelenteni, hogy tessék egész nyáron át részen lenni, mert skandalumot akarunk csinálni. Legalább a krónika nem jegyzett föl ilyesmit sem Tisza Kálmánról, sem báró Bánffy Dezsőről. Mindig a vezérek dolga volt, hogy figyelmeztetés nélkül is részen legyenek. S azért a vezérek még mindig elmehettek akár Ostendébe, akár Eberhardra, akár Nápolyba. Érzelmes mentségek sem kellett hozzá. Mert hiszen messziről is részen lehet a vezér, csak pártja legyen ideháza, amelyik összetart és egy rövidke sürgős telegrammot nem sajnál, hogy veszedelem idején a pihenő vezért

figyelmeztesse. A telegramm tud menni, a vezér tud jönni — nagyon hamar szemben állhatnak egymással a veszedelem és a vezér. A nápolyi mentő levélből tehát egy kissé naívu ugrik ki az a bizonyos hivatkozás a béketárgyalások során kapott megnyugtatóra.

De mi is volt az a megnyugtató? Hentaller Lajostól hallottuk először s most Kossuth Ferencről is, hogy Széll Kálmán megnyugtatta a függetlenségi pártot a budavári szobor átköltöztetése dolgában. Azt mondta, hogy egész csöndben fog megtörténni. S ebben a függetlenségi párt megnyugodott. Már most természetesen az a kérdés, hogy vajjon Széll Kálmán megszegte-e az ígérését, ahogy eleinte csak az Eötvös Károly szerint igazodó függetlenségek hirdették, de most már Kossuth Ferenc is mondja? Mikor erre a kérdésre a választ keressük, dehogyan is van eszünkben azt az áldatlan költöztetést védeni. Hiba volt, bűn is. Mert ok nélkül állította egymással szembe a hadsereget és a nemzetet. S csak menekülésre kényszerítette azt a gyűlöletes szobrot, mely hovatovább összeomlott volna a nemzeti harag csapkodásai közt. De megmondtuk, hogy hiába menekül a szobor. A nemzeti harag nyomról-nyomra fogja üldözni s nem is nyugodhatik, míg az a szobor el nem enyészett. Annak el kell enyésznie. Másrészt azonban bizonyos, hogy a költöztetést még a régi korszak határozta el s azon valahogy át kellett esni. Ez van a Széll Kálmán nyilatkozatában is, amely annak idején meg tudta nyugtatni a függetlenségi pártot, legalább azt, mely hajlandó volt résztvenni a parlamenti béke megteremtésében. Az átköltöztetés egész csöndben fog megtörténni! Tehát meg fog történni, de egész csöndben, ahogy az ilyen kellemetlen örökség lebonyolítása másképpen nem is érdemli. Ezt mondta Széll Kálmán s ha akkor meg lehetett nyugodni a kényszerűségben, hogy az átköltöztetés meg fog történni, akkor annyit bátran ki szabad hasi-

tani a vádból, mintha már az is szószegés volna, hogy a költöztetés megtörtént. Pedig aki mélyére próbál nézni a hajszának, hamar meglátja, hogy mégis csak azért van inkább a nagy harag, mert azt a gyűlöletes szobrot átköltöztették a hadapródiskolába. De persze Széll Kálmán azt is ígérte, hogy az átköltöztetés egész csöndben fog történni. S itt talán mégis megszeghette a szavát!

Hát mi türes-tagadás, mi is jobb szeretük volna, ha ködben, éjszakában szöktetik meg a budavári szobrot. Ha minden emberi asszisztencia nélkül röpül a levegőbe, vagy zuhan a mélységbe: még kedvesebb lett volna. De mikor az átköltöztetés forrása mégis csak az uralkodó elhatározása volta: ezt az elhatározást még sem igen lehetett éjszakába borítani, szöktetéssel honorálni. Azt egész csöndben ugyan, de végre kellett hajtani. S amilyen fenséges az a harag, mely szüntelenül sarkában lesz a menekülő szobornak, olyan kicsinyes volna az a gyűlölet, mely még abban is parádét akarna látni, hogy a hadsereg családi körben elhelyezte valakinek az emléket, akinek kiméletből még a nevé sem akarta kiejteni. Átkeresztelte előbb annak a szobornak a nevét, csak hogy az uralkodó elhatározásának eleget tehessen, de azért a nemzet jogos érzékenységgel is számot vehessen. Ha ez parádé, akkor a légy is madár, mert annak is van szárnya. Ennyire diplomata még sohasem volt a hadsereg, ha ünnepleni akart és ezt a tapintatát még azok is kénytelenek voltak elismerni, akik máskülönben nagyító üveggel figyelték a szomorú ünnepeket és a kákán is keresték a csomót. Próbálja csak valaki elképzelni, hogy milyen lett volna a szobor-költöztetés csak még néhány hónappal ezelőtt! Próbálja csak elgondolni, hogy milyen más méretekért is elvált volna a felelősség akkor a kormány! S aztán tekintsen erre a szomorú ünnepre, ahol még azok sem voltak mind együtt, akiket szorosabb kötelek fűznek a hadsereghez.

T Á R C A.

Nyári levelek.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta Porzó.

A legmelegebb városból.

Nem Adenről szólok. Ez a város vallja a maga hőségének magas fokát. S mivel ugyszólván a sivatag forrósága aszalja, még perzselőbbnek is akar tetszeni, mint amilyen. A megfordított tetszelgés, akár a nagyon öreg emberé, aki már ha elérte a hetvenöt esztendőt, nyolevanasnak akar látszani.

Egy német fürdővárosról akarok megemlékezni, amely — bizonyára jelentős véletlenből — három szökevénynek kettejével ama sivatagi városra mutat rá: lévén az ő neve Wiesbaden. Rettentő szójáték, nem tagadom. De nem érdemel különbet.

Védőszentjei hárman vannak: a három fagyos szentek ellenlábasai, a három meleg szentek: Réaumur, Fahrenheit és Celsius, akik ez áldott völgy átkozott hőségét a maguk szerszámjain hihetetlen magas fokokban rovatják fel. Persze, hogy a város éllelmes atyái — külön fürdői igazgatóság nincs — már tél derekán küldözik világágra a prospectust, melynek csaknem mindenik sora erősen tiltakozik az ellen, hogy Wiesbaden nyáron forróbb hely volna, mint bármely más az északi szélességnek e fokai alatt. Mert jóllehet a fő-saisonja tavasszal és ősszel áll, a nyarat sem akarják elszalajtani a nélkül, hogy

vendéget mentül többet csábítsanak meleg konyhasós forrásaik köré.

És jönnek, és jövőnk is, akik csupán az r-telen hónapokban szabadulunk el hazuról, hogy mint társunk e hő hónapok vértanuságában, mink is pirosra fölve keressünk csalóka enyhülést: ő a petrezselyem, mi meg a lombos terebély árnyékában.

Első sétámon, amely ámolygás volt inkább, elnéztem a lehegő kutyát, aki nyelvét lógatja s a lovat, aki pajtása nyakán átlógatva nagy fejét, szüntelen bólogat. Ugy hüselnek ezek az állatok; s mert böles dolog a természetadta példát követni, elindulok rajta s lógatva a nyelvem és bólogatva nagy fejemmel, enyhülést keresek én is. Hasztalan. Jupiter a megmondhatója, mi okozza ez állati mozgásokat, mert velők a nyomasztó forróságtól meg nem szabadultam.

Vissza hát a fogadóba!

Olyan hótelen lakom, hogy szinte röstellem az előkelőségét. A társalgója trónterem; a többi, nagy és apró, kényeztető gazdagsággal van berendezve. Még a zsölyeskeibein is feküdni muszáj. Oszlopos lépcsőjének márvány fokairól, néhány praktikus angol asszony kérére, a manáger leszedette a vastag szőnyeget. Myladies pedig — shoking ide, shoking oda — fölemelve bájait zászalját (nem tudom másképp kifejezni magam) oly módon ülték le a kőlépcsőre, hogy jöleső hidegét közvetlenül érintkezéssel szereztek meg s testjük sulypontjából küldözték szét ernyedő tagjaikhoz. Sikerrel. Ha az állati példát nem követhettük, ezt meg amugy sem. Mármint hogy mi férfi urak nem. A mi „ruházkodási rendünk” nem kedvez a hőtávolítás illetén megoldásának.

Olvások majd.

De mikor a hírlap mind esupa izgatott ir. Ha az orvos urak a gyógyfegyelem főtartása és hatása végett eltiltanak a fűszeres ételtől, csak muszka censura után volna szabad újságot is olvasatni velünk. Mert a hasábokból csak azt a szörnyű Dreyfus-históriát kaparjuk ki és egész napra belevész az étvágyunk s éjjelre az álmunk. Nem érdemes már pletykát írni s párisian felpántlikázott ócska anekdotát mesélni. Könyvet? Míg Bourget ur kifejté az ő lélektani problémáját, vagy Maeterlingk ur mind az utolsóig elsorjázta elítelt az ő vak vagy örült kísérteit s miss A. Connan Doyle végevárhatatlan történetének hőse iránt ébredezni kezd tompa zsidósádba fogult érdeklődésem: addig az én idegzálaimat vékony fonalakra szedte-tépte a kínos nyugtalanság.

De mégis. Látok ott a nagy asztalon egy könyvet, amelynek már az első lapja is vonzó olvasmányul szolgál: a wiesbadeniek cím- és lakjegyzéke. Csakugyan megpihentet s szórakoztat. Ez a város, már ha röstelné a Thermopolist, méltán vállalhatná a Congressopolis nevet. Szám és rend szerint föl van jegyezve benne, melyik congressust mikor tartanak meg. A 365 nap közül azonban egyre alig esik több háromnál. Épp akkornap, hogy megérkeztem; üléseztek a „Weltbund zur Bekämpfung der Vivisection”, a „Verein zur Bekämpfung der Krebspest” s a „Canarienvogelschutzverein.” Mekkora tanulság s épülés, ha bár csak egyikében vehettem volna is részt! Későn érkeztem. Holnapra már a „Freunde und Pfleger der höheren Mathematik” s a „Gartenbaukünstler” értekezlete volt kitűzve. Mit keressék amazon, akit egymás tetéjébe rakott hat

Bizony, eléggé csöndben történt meg az, aminek sajnos meg kellett történnie. Nem volt ott a nemzetből senki, még a hivatalos nemzetből sem. S ha terelődött talán egy kis figyelem az ünnepség felé: azt sem annyira a katonák hívták ki, mint inkább a haragjukban mértéktelenül is hangos hazafiak. Ha ők hallgatni tudnak, ez a nemzet talán észre sem vette volna, hogy valami szobrot költöztetnek. Elég csöndben ment. S talán nem is volt olyan okos, hogy figyelmeztették reá a nemzetet, mikor magát az átköltöztetést úgy sem lehetett vele megakadályozni. Mégis nehéz volna őket elítélni, mert mindig szép a nemzeti érzés, ha tulbuzog, akkor is.

Am arról se beszéljenek, hogy Széll Kálmán megszegte volna a szavát. Csöndben fog megtörténni, azt ígérte s nem szabad miatta rekriminálni, hogy megtörtént. Mert csöndben történt. És a vezér ur Nápolyban nem akkor kapta a hamisabb információt, mikor semmi információt sem kapott. Az ő pártja idehaza sem látott botrányt vagy éppen szöszegést sokáig. Hát miért informálta volna? Azért, hogy szükség szerint leperog valami, aminek le kellett peregnie, senki sem tarthatta érdemesnek fölzavarni a pihenő vezért. Megérdemelte a pihenést, mint az ország is. De akik kívül vannak az ő pártján és arról nevezetesen, hogy minden szavuk *tenetébaba* volt, mikor a többiek riadót fújnak, most egyszerre bizserégni érzik a vitézi vérüket és vijjogva költögetnek a pihenő országot s a pihenő vezért. Ők küldhették Nápolyba az információt, hogy legalább a vezért rázzák fel, mikor az országnak nem tetszik rájuk hallgatni. Az ország közel van, Kossuth Ferenc távol — s úgy látszik, hogy a távolból ijedősebb az ember. Kossuth Ferenc igenis felriadt. De ha egyszer hazajön s meghallgatja a saját embereit, körülnéz a saját szemeivel: hamar rájön majd, hogy megleévesztették. Megint észre fogja venni, hogy vezetni akarták a vezért, mint ahogy máskor is megpróbálták. Akkor azonban nem hagyta magát. Hanem persze akkor idehaza volt, nem Nápolyban...

BELFÖLD.

A katolikus tanítók közgyűlése. A katolikus tanítók országos bizottsága ma délután előértekezletet tartott a holnap megtartandó közgyűlés programjáról. Az értekezleten Dr. Steinberger Ferenc szatmari kanonok elnökölt és kivüle részt vett a gyűlésen a bizottságnak számos egyházi és világi tagja.

szám is megleéveszt? És mit emezzen, akinok összes botanikai tudományom annyi, hogy a salátát meg tudom különböztetni a spenótól?

Nézem a nevetek, szokásom ellenére, az elején, abécé-rendben. Mert könyvet, írást mind a végén kezdem: jobbról balra. Nyilván atavizmus.

Névsort olvasnom nekem mindig mulatság. Mindeniknek van jelentése, habár idők jártával egyiké-másiké el is mosódott. A hajdani szabóból vált Szabó ma híres mineralógus, a régi Kovács ma kitűnő sebész, a török beretvásból lett Beretvási főrendi tagot, a csauszól lett Csausz jeles anatómust, az egykori vitéz Afendakisz, a Byron barátja, ma kasszabetörőt jelent. Nem is említve a fürdőket, főképpen a csehországiak lengyel-zsidó vendégeinek nevét, melyet a József császár parancsára kiküldött névszörzők merő sportból s tán kissé számítással is, a legundokabb, vagy a legfurább fogalmaktól alkottak s csak amugy pad alatt nyújtott kérélelés következtében változtattak át a ragyogó Karfunkelsteinra, vagy az illatos Rosenbluthre.

Azok, amelyeket most forga'ok, önszerzte vagy önkényt vállalt nevek. Az első, akivel találkozom, Achilles. Polgári foglalkozására nem görög hős, hanem üvegös. Hektorját, ha van neki, szintén megveri. De csak azért, mert pákoz kutya. A második Aha, miederesináló. Az utána következő Au. Szintén indulat-szó, mint amaz. De hát maradjon meg ligetnek, akinok szánták. Ennek a sarkára Anstatt ur hág, aki mint pótesküdt derekasan állhatja meg helyét, különben kutyafrizér s egy bogárrító balzsam feltalálója. Követi Atzel. Sem nem az, aki az angol butor-stylust oly sikeresen terjeszti Magyarországon: a Béla; sem nem az Endre. Mucsának nagy

A napirend hét pontja között csupán az 5-ik pont: *A háztartási iskolák adott nagyobb vitára alkalmat.* Előadója: *Szölte Sándor* egri tanító röviden elmondta holnap előterjesztendő határozati javaslatát. Azt indítványozza, hogy a női háztartástant az ismételt iskolákban hetenként körülbelül 5 óra utolsó fel. Dr. *Walter Gyula* főtanfelügyelő, esztergomi apátkanonok azt ajánlotta, hogy helyezkedjenek e tárgyban a közoktatásügyi minisztérium által kiadott nevelési tanterv álláspontjára. *Csávolszky József* váci kanonok ezt a mai nyomoruságos tanügyi helyzetben nem tartja kivethetőnek. *Gusvenits Vilmos* esztergomi képző-igazgató partolja dr. *Walter* ajánlatát, de most még nem tartja föltétlen szükségesnek. *Ember Károly* világi elnök hozzájárulása után a javaslatot az értekezlet némi változással elfogadta.

KÜLFÖLD.

A Dreyfus-pör végtárgyalása.

(Tizenötödik nap.)

— A *Budapesti Napló* kiküldött tudósítójától. —

Rennes, augusztus 24.

Hat tanu állott ma a haditörvényszék előtt s egynek a kivételével valamennyien Dreyfus ellen vallottak. A legérdekesebb volt *Maurel* ezredesnek a kihallgatása, aki 1894-ben kihirdette Dreyfus előtt a lesújtó ítéletet. Az akkori haditörvényszék elnöke elmondotta, hogy a vádlott magatartása a tárgyalás idején teljesen korrekt, férfias volt s folyvást ártatlanságát hangoztatta. Azt a kérdést is tisztázta *Maurel*, hogy *Du Paty de Clam* átadta neki a titkos dossiét, de ő nem mutatta meg az iratokat a bírának, csak éppen egyetlen egyet olvasott el belőlük s az teljesen elég volt ahhoz, hogy őt meggyőződésében megerősítse. Hiába fakgatta *Labori* a tanut, hogy melyik volt az az okmány, *Maurel* nem válaszolt.

Aztán következett a tárgyalás legfontosabb része: *Labori* egy óra hosszat vallotta *Mercier*-t. A végén belefáradt a folytonos állásba és engedelmet kért, hogy leülhessen, mert még gyöngye a betegségtől. *Mercier* nem is várt engedelemre, ő is leült.

Igaza volt *Labori*-nak, amikor azt mondotta, hogy *Mercier* ezután sem fog a kérdéseire kielégítően válaszolni. A tábornok mindig kitért az egyenes fölelől, vagy pedig egyáltalán hallgatott. Amikor *Labori* a keresztkérdéseivel sarokba szorította a volt hadügyminisztert, végre nem tudott mihez kezdeni s bevallotta, hogy ő *morális parancsot* adott 1894-ben a haditörvényszék elnökének, hogy a titkos okmányokat mutassa meg a katonai bírának.

Most *Labori* szembeállította egymással *Mercier*-t, *Chamoine*-t és *Rogé*-t tábornokot, hogy egy

újabb hamisításról lórántsa a leplet. Kimutatta, hogy *Du Paty de Clam* jegyzékének, amely a *Pañizzardi* sürgönyéről szólt, nemcsak a második és a harmadik oldala hamisítvány, de az első is az. *Chamoine* maga sem tagadta, hogy mindjárt észrevette ezt a hamisítást, de az első oldalnak a valódiságát kerekén erősítették mind a hárman.

A szenzációs leleplezés után az elnök pihenőt adott, aztán még négy kevésbé fontos tanut hallgattak ki.

Szünet közben *Labori* azt mondotta ismerőseinek, hogy a tárgyalás valószínűleg szeptember hatodikán véget fog érni.

A tárgyalás.

Rennes, augusztus 24.

Az utca és a tárgyalóterem csöndes. A mai naptól fontos eredményt várnak, mert *Labori* vallatni akarja *Mercier* tábornokot, aki ma egyenruhában és valamennyi rendjével ékesítve jelent meg.

Az elnök megnyitja a tárgyalást.

(Egy megvesztegetési kísérlet.)

Coupois jegyző felolvassa *Pénot* vallomását, aki az elhalt *Sandherr* ezredestől azt hallotta, hogy *Dreyfus* *Mathieu* meg akarta őt vesztegetni, s tizenötezer frankot kínált neki.

Demange ezzel szombon felolvastatja azt a jegyzőkönyvet, amelyet *Sandherr* a tanácskozás napján *Dreyfus* bátyjával fölvettett és amelyet az ezredes maga szerkesztett. *Sandherr* ebben a jegyzőkönyvben egyetlen szóval sem emlékezik meg arról, hogy pénzt ajánlottak neki. A jegyzőkönyvben csak az van, hogy *Dreyfus* *Mathieu* kijelentette, hogy szívesen ráldozná egész vagyonát, hogy az igazságot földerítse.

(A Bodson-mese.)

Labori arra kéri az elnököt, hogy diszkrecionárius hatalmánál fogva hallgasson ki egy *Vigniol* nevű embert, aki meg fogja cáfolni mind azt, amit *Dubreuil* *Bodson*-ról mondott.

Az elnök azonnal előhívhatja a tanut.

Vigniol elmondja, hogy annak idején ő is eljár *Bodson*-khoz, ahová egyes társaság szokott eljárni. Házukban semmi inkorrektséget sem vett észre. 1894-ben alkalma volt *Bodson*-nal *Dreyfus* elítéléséről beszélni és *Bodson* ekkor azt mondta neki, hogy nem szereti ugyan *Dreyfus*-t, de azért még sem tudja róla fölténni, hogy áruló volna.

(Az 1894-iki hadbíróóság elnöke.)

A bíróság ezután kihallgatja *Maurel* ezredest, az 1894-iki bíróság elnökét. A tanu az általános kérdések után a következőket adja elő:

— Mindenekelőtt meg kell jegyezmem, hogy az 1894-iki pör egész folyamán nem tettem sem szóbeli, sem írott közlést sem nekem, sem a katonai bíróság bármely más tagjának, akik valamennyien csak azt az iratesomót ismerték, amelyet *Dreyfusszel* is közöltek.

fia, hanem emberséges köszörős. *Ay* — ez sem fölkiáltás, hanem sokkal inkább vendéglős. Nem a borának szól az a kínos német „jaj”, mert jó. Itam belőle még aznap este. *Autor* ur pedig de-hogy szerzett életében tudós vagy szépirodalmi munkát! Csak bekötötte, ha mások írták, lévén ő compactor. *Blut* és *Bluth* véres nyomában csak *Bös* és *Böse* járhat. *Bismarck* ur egy csöppet sem cancellárja a német birodalomnak, hanem gerichtassessor. És eleven gerichtassessornak lenni kellemesebb, mint holt cancellárnak. *Bourbonus* pedig korántsem trónkövetelő, de annál tiszteletreméltóbb ács; valamint hogy *Bouillon* sem császár a Szt. Földön a pogány szercecon ellen; különösen azóta nem, hogy *Vilmos* császár épp a minapában alaposabban hódította meg, mint ahogy tették ősei valaha. A *Bouillon* ur vitézli fegyvere a fodorító vas, a beretva és az olló, mivel hogy frizér mesterséget folytat. Van itt egy *Boulanger* is, aki már valamelyest huz a brav' généralhoz: császári volta megengedi t. i. ő neki is, hogy fekete lóra üljön. Józsi nevek a *Bouterwek* és *Bratfisch*. Az utóbbinak jó ízbe, nekem magyarnak legalább. keserűség vegyül. Hiszen ebbe a szinte tréfaképpem hangzó, vig nébbe egy nem régi keletű tragédiának véres árnyéka szolgál bele. Amint hogy nem is fiakeres ez a *Bratfisch*, hanem halottnéző.

Hogy a *B*-betűn ismét végig szalajtom a szemem, hiját látom *Bodenstedt*-nek, a kedves német poétának, aki a költőt *Mirza Safi* csengő verseit költötte; akít mi annak idején, hogy köztünk járt, olyan leikesen ünnepeltünk, hogy még utána egy hétig négytagu rimekben beszélünk mindannyian. Azóta meghalt, de nyoma csak ebben a névjegyzékben nincs. A színházat környező bokrok árnyán emeltek neki mellszobrot, melyet, mint bizonyosan tudom, nem az ottani udvari

pék mintázott; de az udvari cukrász sem, mert az különbet alkotott volna. De hát *Petőfi*, *Eötvös*, *Deák* és *Széchenyi* különb legények voltak, mégis megesett nekik. És hiját látom *Braun-Wiesbaden*-nek is, aki az ő jószándéku „*Jokai und Tokai*” könyvével annyi mosolyt aratott Magyarországon.

Van a *B*-ben egy magyar név is: *Barnay*. *Pesti fi*. *Sonnenthal* s *Robert* nyomán, akikkel egyazon házban lakott, lelkesedett neki ő is a német színészetnek. Hajh, hajh! Kortes palotája van, ami azt jelenti, hogy lehet a művészet is fejős téhen, mert az élelmes ember nem, csak az idealista keresi szarva közt a tőgyit, s mivel nem leli ott: kapja magát, a két tülök között hurokat feszít ki, lyrává avatja s lantol rajta: élehetetlen a halhatatlanságról.

Nini! Még *Erkel* is van itt. De nem pöngeti az állatok beléből sodrott hurokat, hanem kifordítja s megtölti izes husvagdalékkal. Szobranincs, van azonban nagy elejű háromemeletes háza s dus kirakatában disznóföt övez a babékoszoru. Fiaim, csak ne énekeljete! Meg aztán van neki köze „*Hunyadi*”-hoz is; csak hogy az nom „*László*”, hanem „*János*”. Üvegei tetszős gulába vannak egymás tetejébe rakva. Édesen esett itt nekem ez a keserű nemzeti monumentum is. Az ember az idegenben nagyon megszerényedik. És ha az én drága hazámban...

A néma szónoklást abba hagyom. Hűs szellő surran be az öles ablakon s meglebbenti nehéz selyem-damaszt függönyét. Levágom a névsort s megyek emberek közé. Ő ember, te minden hegynél, csillagnál, tengernél s vadon rengeteg-nel tartalmasabb alkotása az istennek: téged kereslek, mert fölébredt bennem az ő *Ádám* s *Ke-resem* Évát.

Elnök: Milyen benyomást szerzett ön a tárgyaláson?

Maurel: Ön azt kívánja tudni, hogy a tárgyalás milyen benyomást tett rám? Nem beszéltek a szakértőkről, akik közül ketten nem vélekedtek kedvezőtlenül Dreyfusról. Azt mondják, hogy nem értették meg Bertillon szakvéleményét. Ez nem áll, mert valamennyien nagyon jól megértették. Megvallom, hogy Henry és Du Paty vallomása jó benyomást tett rám, mert őszintének hittem s nem tettem föl róluk, hogy gyűlölet tölti el őket.

Elnök: Hát a vádlott viselkedése milyen volt?

Maurel: El kell ismernem, hogy a vádlott viselkedése korrekt és szilárd volt. Ártatlanságát erősítette folytonosan, erélyesen tagadott és tiltakozott a tanuvallomások ellen. Meggyőződésem a tárgyalás során képződött s ugyanezt teszem föl a többi bíróról is. Azt azonban meg kell vallanom, hogy a tárgyalás második napján elzárt és lepecsételt borítékot hoztak a tárgyalóterembe. (Nagy mozgás.) A borítékot Picquart hozta el, aki a hadügyminiszter nevében felszólított engem, hogy bizonyos határozott feltételek mellett közöljem a katonai bírákkal a borítékban levő iratokat. Másnap közöltem ezt a bírákkal és este visszaadtam a csomót ugyanannak a tisztnek, aki elhozta.

Labori: Mondja meg, ezredes ur, vajjon akkor, amikor azt a bizonyos borítékot megkapta, elmondhatta-e, hogy alapos ítéletet alkotott magának a nélkül, hogy a borítékban levő összes iratokról tudomást nyert volna?

Maurel: Erre nem válaszolhatok, mert már a legelső irat, amelyet elolvastam, eléggé fölvilágosított az ügy állásáról. (Mormogás.)

Labori: Azt kívánja a tanutól, hogy mondja meg, melyik irat volt az.

Maurel: Nem értettem a kérdést.

Labori: Ismétli a kérdést.

Maurel: Erre nem felelhetek, mert különben részleteznem kellene azt az iratot, s arról itt nem szólhatok.

Labori: Nekem pedig meg kell tudnom, hogy miféle iromány volt az.

Elnök: A tanu maga határoz abban, hogy micsoda választ ad.

Labori: Szembesíteni kívánja Maurelt Frey-städter kapitánnyal, aki jelenleg távol van.

Maurel: kijelenti, hogy néhány napig e célból Rennesben marad.

(Mercier faggatása. Zűrzavar.)

Maurel vallomása után Labori Mercier tábornokot kívánja kikérdezni. Ez a kikérdezés egyre nagyobb izgatottság mellett folyik le. Mercier, aki tudta, hogy Laborinak mi szándéka van vele, ma ismét teljes uniformisban jelent meg, mellén a becsületrenddel és többi rendjeivel, holott az utolsó napokban polgári ruhában járt el a tárgyalásokra. Az egyenruhával természetesen imponálni akar. A kikérdezés glatt eleinte uralkodni iparkodik magán s affektált nyugodtságával egyrésztől imponálni akar hiveinek, másrésztől pedig ki akarja hozni sodrából a hevesvérű Laborit. Jouaust elnök ismételt intelmei, amelyekkel Laborit figyelmezteti, hogy ne argumentáljon, hanem csak kérdezzen és amelyekre Labori mindig egy-egy kis beszéddel felel, amelyet Jouaust elnök minduntalan félbeszakít, — szemmeláthatólag mulattatják Merciert. Nyilván arra számít, hogy az elnök és a védő közt konfliktus támad. Ez azonban nem következik be. Jouaust eleinte csak bizonyos apai szigorral teszi meg intelmeit, sőt egyszer erélyesen rendreutasítja Carrière kormánybiztos is, amiért Labori ellen támad, holott a szólás jogát az elnök nem adta meg neki.

Mercier nem győzi sokáig nyugodtsággal a faggatást. Erőltetett nyugodtsága lefoszlik róla, odafordul Laborihoz, izgatottan felelget, nem ki-mért szavakkal többé, hanem szaporán, hevesen, gesztikulálva, holott addig mereven állt ott, mint valami szobor. Arcának pergament-bőre színeket vált, a szája kajánul elferdül — ő a vádlott, a gonosztevő, aki védekezik, nem pedig a tanu.

De azután meggondolja magát s vissza akar zökkenni az előbbi nyugodt pózba, de hasztalan. A képmutatás nem sikerül neki többé. A „kihallgatás,” amint Labori egy ízben nevezi s ami ellen ő tiltakozik, egyre izgatottabbá lesz. Jouaust elnök minduntalan félbeszakítja Laborit, Mercier maga is félbeszakítja a kérdéseket, de Labori rendületlen marad és szenvedélyes. Mercier csufot vall. Gonse tábornok a segítségére siet és a tanu emelvényére lép, a nélkül, hogy szót kérne. Föllépésének nem igen van sikere. Ekkor odasiet Roget. Gvülölködve, dühösen per-

traktálja a titkos aktacsomót. Egyszerre beszélnek valamennyien. Szólásra jelentkezik Lauth is, Roget meg Gribelinre hivatkozik. Labori előhívja Gribelint; az előjön, utána Lauth. A zűrzavar teljes. Az elnök egymásután hallgattatja el őket, de csak hosszas idő múlva csitul el a zűrzavar. Jouaust ezredes kimondja az immár szálló igévé lett frazist:

La question ne sera pas posée! (A kérdés nem fog föltétni.)

Szörnyű mozgás és nyugtalanság támad erre a hallgatóságban. Labori megint föltesz egy vakmerő kérdést, hogy mi dolga volt Merciernek Du Patyval s még egyszer odavág az elnök:

— La question ne sera pas posée!

Újabb mozgás és végre csend és nyugalom. A zűrzavaros jelenet így folyt le:

Labori tudatja az elnökkel, hogy Mercier tábornokhoz néhány kérdést akar intézni.

Mercier a tanu sorompójához lép és Labori kérdésére a következőket mondja:

— Elismerem, hogy Maurel ezredesnek azt a mordús parancsot adtam, hogy abban a bizonyos borítékban levő iratokat a bírákkal közölje, s ezért minden irányban elvállalom a felelősséget.

A tanu e nyilatkozatáról heves összehajlokás támadt Labori és a kormánybiztos között.

Mercier (Labori újabb kérdésére): Dreyfus ellen a bordereau-n kívül még egyéb terhelő momentumok is voltak. Hanolauz akkori külügyminiszterrel szemben csak arra az egyre köteleztem magamat, hogy a tárgyalás folyamán egyetlen olyan irat sem fog szóba kerülni, amely valamely idegen hatalomra vonatkozik.

Labori: Ön már elejétől meg volt győződve Dreyfus bűnösségéről?

Mercier: Nem voltam róla mindjárt meggyőződve, de összegyűjtöttem mindazokat az adatokat, amelyek a bírák lelkiismeretét megnyugtathatták. Tudtam, hogy a sajtó mindjárt az ügy elején támadást kezdett s azt is tudtam, hogy a *Libre Parole* egy ízben gazembernek nevezett engem, egyébiránt ma más lapok ugyanezt teszik. (Derűtlenség.)

Labori: Mít gondol ön, kitől eredtek a Dreyfus letartóztatására vonatkozó indikréciónok?

Mercier: Nem hiszem, hogy a vezérkarhoz közelálló oldalról. Az indikréción a Dreyfus-családtól vagy az irászakértőktől is eredhetett.

Labori ezzel szemben fölolvassa azt a levelet, amelyet Henry a *Libre Parole*-nak írt.

Mercier: Azt hallottam, hogy ez a levél nem Henry írása.

Labori kéri, hogy erről hallgassák ki a *Libre Parole* szerkesztőjét.

Az elnök kijelenti, hogy erre nem vállalkozhatik.

Labori: Ragaszkodnom kell ehhez, mert Henry szerepéről van szó. Du Paty és Henry szerepe oly kétértelmű, hogy boldog volnék, ha leránthatnám róluk az álarcot és pedig legyenek meggyőződve, csak azért, hogy a hadsereg becsületét megmentsém. (Tetszés.)

Mercier azután előadja, hogy parancsa után, amelylyel a vizsgálat megindítását elrendelte, nem foglalkozott többé az ügygyel, de elismeri, hogy megvizsgálta a terhelő momentumokat, a bordereau egyes darabjait, azt a körümenyt, hogy Dreyfust a vezérkar valamennyi hivatalában lehetett látni, és az irás azonosságát. Labori bevonta a vitába a vizsgálat módját; erre a tanu megjegyzi, hogy a semmitőszék mindezekkel az ügyekkel *tabula rasa*t csinált s föl-hívtá a katonai bíróságot, hogy csupán az ügy érdemét vizsgálja meg.

Labori: Kérem, elnök ur, szíveskedjék a tanut arra figyelmeztetni, hogy nincsen jogában ezen a helyen eljárásom módját bírálgatni.

Elnök figyelmezteti Laborit, hogy visszaél a kérde és jogával.

Labori erre azt feleli, hogy a védelemnek megvan ez a joga s ezután megkezdí Mercierrel a bordereau technikai kritikáját.

Azt kérdezi Merciertől, ismerhette-e Dreyfus a hidropneumaikus fékezőt.

Mercier azt válaszolja, hogy a vádlott ezt a fékezőt megismerhette Bourgesban. Minden-esetre voltak ez irányban olyan ismeretei, amelyeket Esterházy nem szerezhetett meg.

Labori azt igyekszik bebizonyítani, hogy Dreyfus nem ismerhette a fékező titkát, mert ezt a titkot szigorúan őrizték. Azután azt kérdezi, miért nem érvényesítették Dreyfus ellen már 1894-ben bizonyos gyanuokokat, amelyeket ma különösen a Robin-féle és a melinit-mozsára nézve felhozhat.

Mercier: 1894 óta sok terhelő momentum merült föl Dreyfus ellen, így például a Robin-féle mozsáráru, továbbá a melinit-mozsáráru stb. Mindezeket az adatokat csak később tudták meg az ügynőkök értesítése alapján s így természetesen, hogy 1894-ben csak kevesebb terhelő adat-

tal rendelkezünk Dreyfus ellen. Ami a vádlottnak Lebrun-Renaud előtt tett vallomását illeti, azt mondja a tanu, hogy erről a vallomásról azért nem vétetett föl jegyzőkönyvet, mert a vallomás kérdése már akkor jogi szempontból semmit sem ért.

Labori: Mit gondol ön Walsin-Esterházyról és szerepéről?

Mercier: Hogy mit gondolok Esterházyról? Semmit. Egyébiránt senkinek sem tartozom beszámolni gondolataimról. Az 1898-iki Esterházy-pórt nem ismerem s föltétlenül bízom a katonai bíróságban, amely őt fölmentette. Kereken viszszautasítom tehát azt a föltevést, hogy önnel gondolataimat közöljem. Nem vagyok vádlott ezen a helyen.

Elnök (Laborihoz): Ön visszatér Mercier tanuvallomására.

Labori: A tanukihallgatásnak csak az a célja, hogy visszatérjünk a vallomásokra.

Mercier tiltakozik a kihallgatás szó ellen. Nem vagyok — ugyomond — vádlott.

Labori: Itt tényleg kihallgatásról van szó, a szó jobb értelmében. Nem is tekintem Mercier urat vádlottnak, hanem tanúnak s a legesekélyebb gyűlöletet sem teszem kérdéseimbe. Még csak azt szeretném a tanutól megtudni, hogy mit tud arról a *harmincöt millió frankról*, amelyet a Dreyfus-ügy lebonyolítására Angliából és Németországból importáltak.

Mercier: Ujra kijelentem, hogy azok az emberek, akik a reviziós-kampányt vezetik, óriási összegeket költenek.

Labori: Közölte-e a titkos iratokat D'Ormescheville akkori kormánybiztossal?

Mercier: Nem.

Labori: Miért nem?

Mercier: Mert súlyt fektettünk arra, hogy mentül kevesebben ismerjék meg.

(A Panizzardi-féle levél.)

Labori: Ismerte ön, tábornok ur, azokat az írományokat, amelyekből Henry hamisítványait gyártotta?

Mercier: Ezeket nem ismertem.

Labori: Az összehasonlítással felhasznált Panizzardi-féle levél e szavakkal kezdődik: „Kedves barátom! Küldöm önnek a lökészikönyvet. Várom önt. A három urat... stb.” E levél 1894-ben kelt. Elnök ur! Kérem: méltóztassék Gonse tábornok urat megkérdezni, mikor kapta a hirsólgálati iroda ez írományt?

Gonse tábornok az elnök felszólítására a tanu dobozájára lép és kijelenti, hogy az irodában csak 1896-ban találta.

Roget szintén igazolja ezt és hozzáteszi, hogy ragaszkodik ahhoz, hogy az íromány 94-ből van keltező. Hogy ha ezt akarják tölem tudni, voilá.

Labori egy kérdésére azt válaszolja Gonse, hogy az összehasonlító darabokat Henry hozta át, hogy a hamisítványt autentikus színben tüntesse fel.

Labori hosszabb megjegyzésére Carrière kormánybiztos a következőket mondja:

— Én előttem teljesen világos, miért akarja Labori itt az összehasonlító darabot is hamisnak feltüntetni, de én magamra vállalom Labori eme feltevéseinek legyőzését és fenntartom egész argumentációmot erre vonatkozólag is.

Labori: Én csak azt akarom tudni, amit nem tudok.

Lauth tanu szintén állítja, hogy az íromány 94-ből származik.

Labori (Mercierhez): Miért nem közölte e fontos írományt is a haditörvényszékkel?

Mercier: Ezt az írományt nem ismertem. Gonse: Ez az íromány az 1896-iki titkos aktákhoz csakis mint összehasonlító objektum lett csatolva.

Labori Du Paty de Clam kommentárjára vonatkozólag intéz kérdéseket Mercierhez.

Mercier: Ami Du Paty kommentárját illeti, kijelentem, hogy Sandherr volt az, aki ezt készítette. Én azt a formális parancsot adtam ki, hogy a per után a kommentárt semmisítsék meg. Midőn megtudtam, hogy a haditörvényszéknél is van egy másolat: azt elkértem és elégettem.

A mi Panizzardi sürgönyének fordítását illeti, azt parancsoltam, hogy a haditörvényszékkel azt ne közöljék. A mi az állítólagos hamisítást illeti, az a következőképp hangzott:

Dreyfus le van tartóztatva. Bizonyítékok vannak arra nézve, hogy írományokat szolgáltatott ki Németországnak.

Én előttem azonban akkor még ismeretlen volt a fordítás.

Chamoín, a hadügyminisztérium képviselője erre azt mondja, hogy a titkos tárgyalás alatt Mercier tábornok egy jegyzéket adott neki különböző fordításokkal. E fordítások Panizzardi sürgönyére vonatkoztak.

Mercier az írományokat visszakéri Chamoíntól.

Chamoín az elnök felszólítására azokat visszaadta Merciernek.

Mercier (akadovza): Ez csakugyan az a jegyzék, amelyet nekem Du Paty átadott. (Nagy mozgás.)

Labori: kívánságára Coupois jegyző felolvassa a három oldalra terjedő jegyzéket.

Labori Chamoiné beismerte, hogy a jegyzék második és harmadik oldala hamisítvány. A védelemnek az a kérdése már most, nem hamisítvány-e az első oldal is? Kérem Chamoiné tábornok urat, nyilatkozzék erre nézve is.

Chamoin: Ez lehetetlen! Nekem a titkos irományok feletti diskusszió nincs megengedve.

Labori: Annyi tény, hogy Du Paty de Clam a hadügyminisztériummal ezt a hamisított összehasonlító darabot, valamint a külügyminisztérium hivatala által helyesen desifirozott sürgöny hamis szövegét átadta, amely a fent reprodukált sürgönytől azonos. Kérem tehát az elnök urat, hogy Mercierhez a következő kérdést intézze:

— Hogy volt lehetséges, hogy éppen du Paty de Clam volt az, aki Merciernek átadta ezt az irományt és mikor adta azt át?

Midőn az elnök a kérdést Mercierhez intézte volt, amelyre Mercier adós maradt a válaszal, a többi tanura került a sor. Előbb azonban még Dreyfus felszólal és többféle felvilágosítással szolgál a bourgesi tüzertechnikai iskolában tett szolgálatáról.

(Risbourg ezredes.)

Risbourg ezredes lép most elő és megmarad a mellett, hogy Dreyfus Lebrun-Renaud előtt vallomást tett és hivalkozik több katonatisztra, kik vele teljesen egybehangozban nyilatkoznak fognak.

Dreyfus óvást tesz az ezen tanuk által követett rendszer ellen, mely szerint a tisztek meggyőződésüket mint bizonyítékot hangsúlyozzák és állítólagos bevallásra vonatkozólag nyilatkoznak. Csodálkozásának ad kifejezést, hogy Lebrun-Renaud oly nyilatkozatokat tehetett, a melyeket neki tulajdonítanak. Mikor ő visszatért a Santé fogházba, Lebrun-Renaud kezét fogott vele, ami pedig ellentétben áll nyilatkozataival. Ha ily borzasztó vád nehezedett egy emberre, aki öt éven át viselte azt — akkor nem szabad egyszerűen meggyőződésekről beszélni, akkor bizonyítékokat kell felhozni, határozott bizonyítékokat — másképp nem tudom megérteni! (Mozgás.) A vádlott azután az általa mondott szavakról: „Ártatlan vagyok, a miniszter ezt igen jól tudja,” nyilatkozik és azután ismét arról beszél, hogy Du Paty de Clam előtt folyton ártatlanságát hangoztatta.

Demange kérdi Merciertől, hogy miután Du Paty Dreyfushöz küldte, hogy az ez által elkövetett büntett terjedelmét megtudja, miért nem folytatta nyomozásait.

Mercier: Erre nem gondoltam.

Dreyfus (felkiált): Ha ezeket a nyomozásokat folytatták volna, szétszaggathatta volna a beismerésekről szóló legendát, mely most annyira kifejődött. (Mozgás.)

(Curé őrnagy.)

Curé őrnagy kijelenti, hogy ő Picquart ezredes előtt Esterházyról őszinte, de kedvezőtlen kijelentéseket tett. Mint az első Dreyfus-perbeli pótbíró kijelenti, hogy Dreyfus elítélése után felőle egy szót sem szolt.

(Két portás.)

Billot, a hadügyminisztérium portása azt vallja, hogy Leblois bizonyos időben, hetenkint kétszer-háromszor is eljött hozzá, hogy Picquart látogassa.

Capiaux, a másik portás, megerősíti ezt.

(Jules Roche képviselő.)

Jules Roche képviselő kijelenti, hogy azért ismerkedett meg Esterházyval, mert katonai ügyekre vonatkozólag akart tőle tárgyilagos felvilágosítást szerezni. Henry ezredesről Esterházy sohasem szolt neki és Henryt csak egyetlen levélben említette, amelyben azt írta, hogy Henri neki 1876. óta adósa. A tanu azután elmondja, hogy milyen körülmények indították arra, hogy ne fáradozzék tovább azon, hogy Esterházyt a minisztériumba juttassa. Elismeri, hogy Billot tábornok értésére adta, hogy nemcsak magán- és általános okokból, de még sokkal fontosabb természetű okok miatt is, ne érdeklődjék Esterházy iránt. (Mozgás.)

Labori kérdésére kijelenti a tanu, hogy Billot szavaira nem emlékezhetik, de ezekből a szavakból az az erkölcsi kötelesség háramlott rá, hogy ne foglalkozzék tovább Esterházyval. Az elnök itt szünetet rendel el.

(Esterházy a német attasénál.)

Az ülés rövid felfüggesztése után Desbarnines-t, a hadügyminisztériumhoz külön megbízatással beosztott biztost hallgatják ki. A tanu Picquart Esterházy felügyelésével bízta meg. Többen látták, mondja Desbarnines, Esterházyt ismétellen belépni a német nagykövetség épületébe,

mindannyiszor nagyon ostentatív módon. Ilyenkor Esterházy polgári öltözetben volt, így különösen 1897. október 23-án, tehát ugyanaz nap, amikor a montsouri-parkban Du Paty de Clam, Esterházy és Gribelin összebeszéltek.

Labori: (Rogethez) Tehát még most is azt fogja állítani, hogy a szindikátus találta ki azt a mesét, hogy Esterházy aznap Schwarzkoppennél volt? Nem lenne szives megmondani, hogy mi-féle szindikátusnak állott érdekében ezt a mesét költeni?

Roget válaszolok: Csak érdembe vágó kérdésekre válaszolok!

Labori azután azt kérdi Roget-től, mi a véleménye a szindikátusról, az Esterházy-nak felajánlott 60,000 frankról és Esterházy-nak Schwarzkoppennél tett látogatásáról.

Roget azt válaszolja, hogy nem köteles megmondani Laborinak, mit gondol. (Derültség.)

(Fleure ezredes.)

Fleure ezredes, aki jelenleg nyugalmazva van, azt vallja, hogy Cordier ezredes, aki 1894-ben a hírszerzőiroda főnökhelyettese volt, azt mondta neki, hogy Sandherrnek és ő neki magának a nyugalomba küldése a zsidók bosszújának a kezdete. A zsidók kiterjesztették befolyásukat Boisdeffrere és az eredmény az, ami most érezhetővé kezd válni. Cordier a tanu előtt kételkedését fejezte ki Dreyfus bűnösségén. Fleure ezredes azt mondja, hogy mikor Cordier vallomásáról tudomást szerzett, nagyon csudálkozott azon, hogy Cordier gondolkodásmódja tökéletesen megváltozott. Fleure azután egy csomó beszélgetést mond el, amelyek mind terhelők Dreyfusra.

Demange ezeket a beszélgetéseket fecsegésnek mondja és azt kívánja, hogy mindazokat, akiknek a szavára Fleure hivatkozott, tanuként idézzék meg.

Dreyfus kijelenti, hogy csak tényekre válaszol, hazugságokra nem. Ha önök legesekélyebb fontosságú tulajdonitanak annak, kiált fel a vádlott, amit itt mondanak, akkor sürgősen kérem, indítsanak beható vizsgálatot a teljes igazság megállapítására.

Cordier ezredes, akit tanuként hívtak fel, hosszasan beszél arról, hogy szabályellenes módon idézték meg tanunak. Az afférről magáról semmit sem mondhat, mivel nincs felmentve a hivatalos titoktartás alól.

Az elnök kijelenti, hogy ezt a tanut később fogják kihallgatni.

(Dreyfus ártatlan.)

De Grandmaison tanu, Loire-Inférieure departement képviselője egy beszélgetést mond el, amelyet egy Carlos Blaker nevű angol barátjával folytatott, aki azt mondta neki, hogy bizonyos Dreyfus ártatlanságában, mert olvasta Schwarzkoppennék egy levelét, amely Dreyfust ártatlannak mondotta. Blaker még számos iratról beszélt, amelyek arra vonatkoznak, hogy vannak francia tisztek, akik kémeek; de ezeknek egyikét sem hívják Dreyfusnak. Blaker azt kívánja, hogy a tanu ezt az iratot a hitelesség minden jele nélkül nyilvánosságra hozza, mint-hogy Vilmos császár személyesen nem akar interveniálni. Grandmaison azon való csodálkozásának adott kifejezést, hogy külföldiek azzal foglalkoznak, ami Franciaországban történik. A tanu kérve kéri a haditörvényszéket, mentse föl Dreyfust, ha ártatlannak tartja és ítélje el, ha bűnösnek találja. A tanu azt mondja, hogy Dreyfus védői a külföld segítségére támaszkodnak.

Labori kéri a tanut, precizirozza szavait.

Grandmaison még Bülow grófnak kijelentéséről beszél, amelyből kitűnik, hogy a német kormány nem ismeri Dreyfust és Esterházyt, hogy azonban a német vezérkar Esterházyt ismeri.

Labori megjegyzi, hogy ezen a kijelentésen nincs semmi valószínűség.

(A császár hálószobájának vendége.)

Merian de Müller elbeszéli, hogy ő a potsdami kastélyban volt és a császárnak egy szobájában egy kis asztalkán a Libre Parolenek egy példányát vette észre, amelyen két krétával német nyelven ez volt fölírva: Dreyfust elfogták. A mi azt a német kifejezést illeti, amely ezt jelenti: letartóztatták, kijelenti a tanu, hogy nem mondhatja határozottan, jól olvasta, vagy megértette-e azt a német szót. Merian de Müller ur, aki Beurepaire tanuja, jól megneveztette a közönséget, mikor a Berlinről szóló Baedekerrel állott a törvényszék elé s folyvást abból citálva, leírta a potsdami kastélyt. Miután újból elbeszélte, hogy a császár dolgozószobájában az asztalán látta a Libre Parole egy számát s rajta két plajbászszal ezt a megjegyzést: Dreyfust letartóztatták! Labori ezzel a kérdéssel fordult a tanuhoz:

— S bizonyos ön abban, hogy csakugyan a császár dolgozószobájában volt ön?

Müller: Nekem legalább azt mondták, hogy ott voltam! (Zajos derültség.)

(Kisebb tanuvallomások.)

Fleure ezredes és **Grandmaison** még néhány megjegyzést tesznek. Az utóbbi egy tanunak a megidézését kéri, aki emlékezhetik bizonyos szavakra, amelyeket Elzász-Lotharingia helytartója uralkodójához intézett.

Savigneau, Picquart egykori segédtitstje, megerősíti, hogy Picquart 1897. májusában és júniusában irt Scheurer-Kestnernek és Commin-ges kisasszonynak.

Labori megjegyzi, hogy Scheurer-Kestner tagadja azt, hogy abban az időben levelet kapott.

Az ülést ezután 11 óra 45 perckor az elnök berekeszti. A legközelebbi ülés holnap reggel fél hét órakor lesz.

* * *

(Loubet.)

Páris, augusztus 24.

Tegnap éjjel a szerkesztőségekben az a hír terjedt el, hogy Loubet elnököt Rambouilletben meggyilkolták. Ezt a híresztelést hivatalosan megcáfolják.

Rambouillet, augusztus 24.

Loubet elnök ma a kerületi tanácsosokat fogadta és beszédet intézett hozzájuk, amelyben hangsúlyozta, hogy mély szomorúsággal látja, mi módon idéz elő utcai zavargásokat a szellem eltévelyedése; de nem kell azoknak komolyságát tulozni, sem pedig eleséggedni nem szabad, mert erős a meggyőződése, hogy hamar helyre fog állani a nyugalom.

A kormány részéről elrendelt intézkedések bizonyosságul szolgálnak arra, hogy szilárdan el van tőkelve, a köztársaságot, mint a közbéke oltalmazóját megvédelmezni és a törvényeknek tiszteletét szerezni. Az országnak meg kell hajolnia a rennesi haditörvényszék ítélete előtt, melyet az teljesen függetlenül fog meghozni. A nép képviselői segédkezni fognak a kibékítés és megnyugtatás e nagy művében, amire a haza legfőbb érdekében szükség van.

(A játékos Dreyfus.)

Páris, augusztus 24.

Jung kapitány azt vallotta, hogy Dreyfus nagy összegeket vesztett a mansi társaskörben. A Journal du Mans ma azt írja, hogy Dreyfus az ottani klubban sohasem kártyázott.

(Egy levél.)

Páris, augusztus 24.

A Figaro kivonatát közli egy levélnek, amelyet a nemrég meghalt Ressmann nagykövet kevéssel halála előtt Arconati-Visconti márkinének irt. Ebben a levélben állítólag ezt írta Ressmann:

— Érzem, hogy nemsokára meghalok, de csak az az egyet sajnálom, hogy meg kell halnom, mielőtt a szerencsétlen Dreyfus ártatlanságát nyilvánosan konstatálják.

(A sajtó.)

Pétervár, augusztus 24.

A Novoje Vremja mai számában kiméletlenül bírálja a franciaországi viszonyokat s élesen támadja a kormányt, amely az antisemitákat és a nacionalistákat üldözi. A cikk kifejti, hogy Delcasséval együtt Waldeck-Rousseau a belső viszonyokat megjavítását ígérte, de eddig ezen a téren semmi sem történt.

Páris, augusztus 24.

A nacionalista újságok még mindig azt hangoztatják, hogy Schneider jelentése, amelyet az ezredes maga megcáfol, tényleg hiteles.

A Gaulois szerint ennek a jelentésnek a valódisága kétségen felül áll s így megpecsételi a Dreyfus sorsát, mert abban az utolsó betűig ki van írva a Dreyfus neve.

Az Evenement szerint a rennesi haditörvényszék ma azzal a kérdéssel fog foglalkozni, ne tartson-e kétszer napjában ülést.

(Guérin.)

Páris, augusztus 24.

A vásárcsarnoki elárusítónok este 9 óra felé megkísérlették Guérinnek élelmiszereket hozni; a rendőrség azonban feltartóztatta őket. Este 1/10-kor a Rue Lafayetteben Guérin mellett tüntetés volt, a miből verekedés lett. A rendőrség szétszórta a tüntetőket és néhányat közülük letartóztatott.

— BUDAPESTI NAPLO. Augusztus 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK.

Budapest, augusztus 24.

— **Személyi hír.** Rudnay Béla főkapitány holnap elutazik két heti szabadságra. Távolléte alatt Pekáry József főkapitány-helyettes fogja az ügyeket vezetni.

— **A nagy hadgyakorlatok.** Bécsből jelentik, hogy a nagy hadgyakorlatok fővezetősége a hivatalos program szerint, élén a vezérkari főnökkel, báró Beck tábornaszernagygal e hó 28-án hétfőn reggel érkezik Reichstadtba. A király Ischlből jövet e hó 30-án, szerdán délután 4 órakor érkezik oda udvari vonattal s a polgári, valamint a katonai hatóságok fogadják. A király kastélyának első emeletén fog lakni, míg *Mária Terézia* főhercegnő és leányai a király ott tartózkodása alatt a földszintes lakást foglalják el. Másnap tízenegy külföldi katonai atyás érkezik Bécsből Reichstadtba, hogy jelen legyenek a hadgyakorlatokon. Ugyancsak e hó 30-án érkezik oda *Rainer* főherceg osztrák honvédségi főparancsnok és a király meghívására a császári kastélyban száll meg.

A hadgyakorlatok augusztus 31-én és szeptember 1-én és 2-án lesznek a 8-ik és 9-ik hadtest között, és szeptember 2-án érnek véget. Szeptember 3-án azaz vasárnap délelőtt a király külön udvari vonattal visszatartik Bécsbe, hol az állomásról egyenesen a schönorunni kastélyba köcszik, míg a vezérkar csak a bírálat megtörténte után megy vissza Bécsbe. A *Villachi* hadgyakorlatokon a király nem lesz jelen. Beck tábornaszernagy szeptember 8-án érkezik a hadgyakorlat vezérkarával együtt *Villachba*, ahol a hadgyakorlatok szeptember 9-től 14-éig foglalkoztatni tartani. Szeptember 15-én a vezérkar *Villachból Klagenfurtba* megy, hol a tartományi kastélyban száll meg. A király szeptember 16-án érkezik *Klagenfurtba*, hol az innépelyes fogadtatás után este 6 órakor udvari ebéd lesz. Szeptember 17-én, vasárnap délelőtt, a király részt vesz az istentiszteleten, mely után kihallgatást ad. Szeptember 18-án és 19-én megy végbe a 3-ik és 14-ik hadtest gyakorlata. Szeptember 20-án reggel 8 órakor a király *Klagenfurtból Meránba* utazik, míg a vezérkar este tíz órakor megy vissza Bécsbe. Meránban a király a *Rottenstein* kastélyban fog lakni és szeptember 20-án és 21-én tartózkodik ottan, 22-én reggel pedig ismét visszatér Bécsbe.

— **A horvát miniszter anyjának halála.** Pécsről jelentik, hogy *Cseh* Marianna csillagkeresztű hölgy, *Cseh* Ervin horvát miniszter édes anyja ma délelőtt ott 88 éves korában meghalt. Az elhunyt jótékonyágáról volt híres. A miniszter az utolsó pillanatig ott volt édesanyja ágyánál.

— **Választások a Szervita-rendben.** A Szervita-rend osztrák-magyar tartománya 22-ikén, 23-ikán és 24-ikén tartotta a három évenként szokásos nyakpáltant, amely alkalommal az egyes rendházakban a következő választások történtek: Tartományi főnök lett *Brichta* Ell. Ferenc, a budapesti rendház tagja, aki — jóllehet osztrák születésű — tisztán beszéli a magyar nyelvet is. Tartományi másodfőnök *Sklenicka* János, a bécsi rendház tagját választották meg. Tartományi tanácsosok lettek: *Szoboda* Szervé, bécsi helyettes plébános, *Nedvardy* Ágoston fraknói perjel, plébánoshelyettes, *Kerényi* Imre egri perjel, *Wistavel* M. Mihály, a bécsi rendház tagja, *Bolvary* M. Peregrin a budapesti és *Wrana* M. Cirill langegzi perjel és plébánoshelyettes. Az egyes rendházak perjeljei választották: *Sklenicka* János (Bécs), *Hoffmann* Benedek (Budapest), *Kerényi* Imrét (Eger), *Nedvardy* Ágoston (Fraknó), *Wrana* Cirill (Langegg), *Braunfels* Ferdinánd (Jäglendorf), *Bruckner* Ignác (Gutenstein), *Bernfuss* Gergelyt (Schönbüchel) és *Huber* Benignust (Mariahilf).

— **A tüntetők ellen.** A francia miniszterelnök *Monis* igazságügyminiszterrel egyetértőleg a következő címen indította meg a minap párisi tüntetők ellen a vizsgálatot:

1. Sébastien Faure és négy társa ellen lázadásért, testi sértésekért és gyilkossági kísérletért.
2. Templomrablásért és ingó dolgok folygyujtásért.
3. Zártörvéssért.
4. Csődülésre való felhívásért.
5. A vizsgálattal *Valles* vizsgálóbíró bizták meg.

— **A lipótmezei tébolyda igazgatója.** Dr. *Niedermann* Gyula, a lipótmezei tébolyda volt igazgatója, aki a Huszár-féle esetből kifolyólag kénytelen volt állását odahagyni, a napokban kiköltözött az intézetben volt lakásáról, ahol közel három évtizedet töltött el, hogy helyet csináljon utódjának, akit legközelebb kineveznek. Hivatalos bucsuzás nem volt.

— **Házasság.** *Schäffer* Sándor e hó 27-én tartja esküvőjét *Mélykúton Furchtgott* Malvin kisasszonnyal. Dr. *Kiss* Samuel fővárosi ügyvéd és debreceni háztulajdonos eljegyezte *Bordács* Mariska kisasszonyt, özvegy *Bordács* Imréné kis-újszállási földbirtokos leányát.

— **Időjárás.** Az országos meteorológiai intézet 1899. augusztus 24-iki jelentése. Az időjárásban nincs változás. Az ország tulnyomó részén az idő száraz és a déli és a délkeleti részekben esős. A rendkívül bő esőzések a határszéleken a lefolyt 24 órában folytatódtak, a hőmérséklet e tájakon alacsonyabb. 1—5 mm. esett: Sopron, Zombor, Eszék, Zombolya, Arad, Nagy-Várád, Kolozsvár. 7 mm.:

Temesvár. 30 mm.: Drenkova. 42 mm.: Nagy-Szeben. 77 mm.: Btfalu.

— **Dr. Schack Béla.** A hivatalos lap mai száma királyi kéziratot közöl a kereskedelmi és a kultuszminiszter közös jóvoltából. Az van benne, hogy dr. *Schack* Bélát, aki eddig a kereskedelmi akadémia tanára volt, kereskedelmi iskolai főigazgatóvá nevezik ki. Azért kellett két miniszter is ehhez a kinevezéshez, mert a kultuszminisztérium szegényes budgetje nem bírta meg egymagában az új költséget. Hozzá kellett járulni a kereskedelmi miniszternek is a fizetéshez. *Schack* Béla fiatal ember még, talán mindössze negyven esztendő s komoly, igazán munkára, olyan szép és nehéz feladatra termett ember, mint a milyenre új állásában van hivatva. Azok közé a professzorok közé tartozott, akik minden nagyképeség nélkül oktatnak és nevelnek egyszerre. Inkább jó barátja volt a fiúknak. A tanítványai nagyon szerették, olyan nagyon, hogy amire nem igen van eset, a régi tanítványai, akik még pozsonyi tanárkodása alatt kerültek ki a keze alól, állandóan megkeresik Budapesten is s estéket rendeztek bémaguknak, amelyeken együtt vacsoráznak a régi professzorokkal. Pedig szigorú ember, aki tudást követel az iskolában, de okos ember is, aki nem gyűlölteti meg a tanulóval a tudományt, éppen azt a tudományt, amit ő tanít s ami mulatságosnak nem igen mondható. A kereskedelem nem igazi magyar pálya. A magyar ur szert lenni s lenézi a boltot — úgy általánosságban. Szegény nemzeti csapás, minek a súlyát egész közgazdasági helyzetünk megérzi. Kimegy nagyon sok pénz, a mit itthon tarthatnánk. Ezen a bajon már tanárkodása alatt is sokat segített az új főigazgató és segítettek azok a tanárok, akik abban a szellemben dolgoztak a szakoktatás terén, a miben ő működött. Most még nagyobb, tágabb tér jutott neki nemcsak egy iskolában, hanem minden iskolában érvényesítheti magát. Ugy ismerjük, hogy meg is teszi majd. — Még egy királyi kézirat van a mai hivatalos lapban. *Kirchner* Béla, a minisztériumba berendelt felső kereskedelmi iskolai igazgató szintén főigazgató lett. *Kirchner* nem új ember, régi kipróbált nagy erő, aki egyedül végezte eddig azt a nagy munkát, ami most kettejük között megoszlik. Ő benne is igazán érdemet jutalmazott meg a titulusal a király.

— **André.** Egyre fogy a reménység, hogy *André*t, a merész léghajóst valaha viszontláthassa a világ. Most már csak Grönland keleti részéről várnak még hirt a *Godthaab* gőzös útján. Ez a hajó, amely a grönlandi kereskedelmet kűveti, még a múlt év nyarán vitte az *Amdrup*-féle sarki expedíciót *Augmagszalik* városkába, ahonnan az expedíciót visszavárvák.

Az expedíció célja, hogy *Augmagszalik*tól felfelé, amely a 66-ik szélességi fok közelében fekszik, élelmezési állomásokat állítson fel és e mellett a 70-ik szélességi fokig előrenyomuljon. Mindez csak előkészület a főexpedícióhoz, amelyet *Amdrup* tengerészhadnagy maga szerel fel, hogy az expedíció ugyanazok *Amdrup* vezérlete alatt a partokat *Augmagszalik* és *Scoresbysund* között kikutassa. Azt a reményt pedig, hogy a körülbelül 5 hét múlva visszatérő *Godthaab* gőzös tényleg híreket hozhat, arra alapítják, hogy a léghajósok Grönland északi részén jégre szállottak és jó valószínűleg a keleti partok déli sarkáig költ, ahol szárazföldre bukhattak. *Hogy André* az északi felé tart elérte-e, arról a *Mathorst*-expedíció van hivatva hirt hozni. A minap a *Mathorst*-expedíció egyik hajója, a *Cecil Malene* tért vissza, amely még nem tud semmit *André* sorsáról. Így a *Mathorst*-féle expedíció még csak most kezdi meg igazi kutatásait. Érdekes, hogy az 1869-ben hajótörést szenvedett északsarki expedíció egy fél éven át utazott a jég hátán Grönland keleti partján, azonban ezeknek még megvolt az a szerencsésük, hogy a súlydó hajóról megmenthették az összes élelmiszereket és a jég között hatalmas épületet állíthattak fel.

— **Magyar ember sorsa Amerikában.** Az *Amerikai Nemzet* az Amerikában élő magyarok között gyűjtést indított *Barna* János javára, aki az abaujmezei *Ivancs* községből származott *Clevelandba*, ahol a felesége ármánykodása folytán elkövetett gyilkosság miatt négy évre az *Alleghany* börtönbe került. A *Clevelandban* élő magyarok valamennyien részvételt viseltek *Barna* János sorsa iránt. *Barna* észrevette, hogy a felesége hitelen hozzá. Nemrégiben elmentek a *Szent István* egyesület tancsmulatságára, ahol több magyar legény között veszekedés támadt egy lány miatt. *Barna* egy másik teremben volt, amikor a felesége beszaladt érte s odahívta a veszekedők közé s egyre unszolta, hogy avatkozzék bele a csetepatéba. Így történt azután, hogy *Barna* János leszart egy embert, aki azonnal meghalt. Az asszony ekkor rendőrökért szaladt s maga vitte őket az urához, hogy letartóztassák. Így került *Barna* a börtönbe; a felesége meg elvált tőle s máshoz ment nőül. A *Clevelandi* magyarok mind a szerencsétlen férj partján vannak, mert a gyilkosságot önvédelemből követte el. Ezért már négy száz dollárt gyűjtöttek össze, hogy bírónak meguitását kérhessék.

— **A massage korlátozása.** A belügyminiszter tudvalevőleg rendeletet adott ki, amelyben szabályozta a laikusok által üztött massagét. A *budapesti orvosok szövetsége* ennek a rendeletnek a módosítását, illetve a massage korlátozásának szigorítását kérte egy beadványban a minisztertől, aki azonban nem hajlandó a már előbb kiadott rendeletét szigorítani. A miniszter a fővárosos intézett leiratában elmondja, hogy a szóban forgó rendelet a laikusok által üztött massage korlátozásában oly messze ment, amennyire viszonyaink között egyáltalán lehetséges volt. Közegészségügyi szempontból céltalan, sőt a gyógyulást kereső közönség érdekét sértő volna, ha laikusoknak egyáltalán eltiltatnék beteg testrészek masszírozása. A betegek érdeke teljesen meg van védve, ha laikusoknak csupán orvosi felügyelet alatt és felelősség mellett és csupán oly kevésbé kényes testrészek masszírozása engedtetett meg, amelyekben a masszírozó esetleges tájékozatlansága kárt alig tehet. Így tehát legfeljebb véletlen eshetőségek folytán származhatik a betegre nézve valamely számbavehető baj, ami azonban szakképzett orvos térykedésénél sincs kizárva. Miután az orvosok nagy többsége még a masszírozásban szakszerűen kiképezve nincs és így szegényebb sorsu beteg masszírozó orvoshoz alig jutna, ez idő szerint a közönség egészségügyi érdeke szempontjából fontos, hogy anyagi erejéhez képest, habár kevésbé szakképzett, de a gyógycél elérésére mégis alkalmas laikus segítségéhez fordulhasson.

— **Tiltja a reglement.** *Mikor Zola* Emil megvívta az ő csatáját az igazság ellenségeivel, csodálatlalt nézte a világ. De csodálatnál többel, rajongással nézett fel hozzá egy gyászruhás asszony, akit személyesen nem is ismert: *Dreyfusné*. Hiszen egész világ nem tarthatta olyan nagyra a híres regényíró vállalkozását, mint az a meggyőztört szív, mely a feleség keblében hevesebben dobogott fel, látván a gigászi tusát, melyet *Zola* az ismeretlen szenvedőért, a gyászruhás asszony gyermekeinek apjéért viv. De *Dreyfusné*, ha nem is borulhatott a nagy ember lábaihoz, legalább könnyíthetett a szívében. Rózsákkal hintette meg naponta azt a talpalattnyi földet, amelyre *Zolának* — lakásából jövet — lépnie kellett. S azok a rózsák megsugták az ártatlan védőjének, hogy van valaki, aki a napnak minden perében a hála rajongásával gondol reá... A szegény *Dreyfus* is tud valakiről, akinek az igazság védelme még sokkal nehezebb, mint *Zolának* volt. Tud valakiről, aki katonas és inkább szembe helyezkedik valamennyi tábornokkal, inkább elszenvet minden katonai üldözést: de nem ágít az igazságtól. Viszterése óta sokat hallott *Picquart*tól. A tárgyalás során maga is tanuja volt, hogy mit tesz érte ez a *Picquart*. S nem szoríthatja meg éggő hálával a kezét, nem boríthatja el rózsákkal az utat, valaherre az a nagyszívű védelmező tövisek közt kénytelen elhaladni. Ki tudja, nem fáje ez mindennekél jobban a szegény századosnak? Még sem szabad *Picquarthoz* közeledni. Ma pedig, mikor *Dreyfus* a tárgyalás terméből távozza, éppen megszorította *Labori* mester kezét, hirtelen elhaladt mellette *Picquart*. A karjait surlták egymást, néztek is egymásra. És *Dreyfus*nak még csak mosolyognia sem volt szabad. Egy köszönő hangot nem suttoghatott. Tiltja a reglement. *Dreyfus* századosnak el kellett haladnia *Picquart* mellett, mintha idegen volna neki....

— **Pipa nélkül.** Ha az igazságügyminiszter ur egyszer s mindenkorra véget akar vetni a párbaj annak a fajtajának, amelyek letaposott tukszemek miatt vívatnak, tiltja meg az államfogházban a — dohányzást. Az tudniillik nem olyan nagy baj a pipás embernek, ha kissé hiányos a kosztja, csak egy jó szivar következzék utána. Valami dohányféle, valami kis szivnivaló... Micsoda könnyű lenne például a tömlőc a csillagbörtönbelieknek, ha pipázni lehetne benne. De nem szabad. A szenvedélyes dohányos rabok valósággal betegei lesznek ennek a tilalomnak. Egy eldobott szivarvégért csatákat vívatnak s az az irigylésre méltó boldog ember, aki hamarabb a szájába dughatja. S micsoda furfangos módokat eszeltek ki ezek a szerencsétlen emberek arra, hogy egy kis dohányforma szaghoz, ízhez juszanak. Megezik a pipát. Rágják, szopogatják a cseppet, amihez egy kis keserű dohánylé tapadt s nem régebben egy meggyfa pipaszárat apróztak föl darabokra, hogy mindenkinek jusson belőle valami. A börtön lelkésze volt a pipaszár — s bagó lett belőle. Szóval: — keserves a világ pipa nélkül.

— **Pusztulnak a sasok.** Fogynak a kétfejű sasok, lassan pusztulnak, nagyon lassan, de mégis évről-évre kevesebb lesz Magyarországon ebből a szivós állatból. Nemsokára a *Károlykaszárnya* épületéről kerül le kettő. A tanács ugyanis utasította a mérnöki hivatalt, hogy a fura sasok helyett Budapest cimerével ékesítse fel a házat. Nemsokára meg is történik a csere.

— **Szavazó hadsereg.** A francia hadsereg megnyilatkozott. Minden kis hadnagy, akinek tarsolyában az ifju évek reményei mellett *hídnység* a marsall botja, ma nagykomolyan nyilatkozott arról, hogy milyen kormányformát kívánna a Franciaországban. A *Le Petit Français* című újság, mely a francia káplárok körében nagy és elkelő közönséget biztosított magának, megszarvaztatta a tiszt urakat erről a kérdéssel. A tisztek nevük aláírása nélkül nyilatkoztak s összesen 2496 szavazatot küldtek be. A kérdés ez volt: *kívánatos volna-e a mai kormányforma megváltoztatása?* A beküldött szavazatok 85 százaléka erre a kérdésre *igennel* felelt, ami annál feltűnőbb, mert a szavazatok hitelességét egy később érkező távirat megerősíti, szól pedig a távirat ilyenképpen:

A beküldött szavazatok csakugyan beküldtek s csakugyan egyetlen hamisítvány sincsen közöttük.

Ebből ugyan az következik, hogy a beküldött szavazatok s azok megokolása közt csakugyan vannak hamisítványok, de mert ezeken fordul meg ma már minden franciáknál, itt közzöljük a kis hadnagyok politikai véleményét:

Egy százados így ír:

— Igen. A Dreyfus-affér óta mint katona s mint polgár azt mondom, hogy igen.

Egy *alantas* tiszt véleménye ez:

— Igen, de azzal a föltétellel, hogy az új kormányrendszer ment lesz a zsidó befolyástól.

Egy másik így kiált föl:

— Igen, mert az olyan kormányforma, amely alatt szabadon lehet gyalázni a hadsereget, nem egyéb demagógiánál.

Egy másik az egész regiment nevében ír:

— Igent mondok szívemből s összes ezredbeli bajtársammal együtt.

Egy másik ezredből a legkatonasabb rövidség-gel jön a válasz:

— A helyőrség küld huszont ígent.

Egy gyalogos kapitány ígent mond, de azért republikánus:

— Igen, — de maradjon a köztársaság. Jöjjenek új emberek s legyen az elnöknek több tekintélye.

Egy katona, akinek az apja is katona: *Bizalmam az orléáni hercegen, a legitim királyban!*

Az államosiny barátai igen lelkesek.

— Igen, írja az egyik. Változtassuk meg a kormányformát, akár az életem árán is.

A másik ezt mondja:

— Monseigneur, az orléáni hercegre, a törvényes királyra esküszöm.

De a harmadik így szól:

— Jöjjön egy Napóleon.

A nemmel szavazók csak ketten vannak. Az egyik így okolja meg a szavazatát:

— Nem. Mert a többség köztársasági érületű.

Mert a hadsereg nemzeti és nem dinasztikus, s mert a kormányformának minden erőszakos megváltoztatása megint az 1793-dik év iszonyatát árasztaná a mi szegény Franciaországunkra.

A második nemmel szavazó talán a legbecesebb választ adta:

— *Maradjunk a régénél, mert az igazi francia tiszt előtt mellékes a kormányforma.*

Valószínű, hogy a héromezer szavazó közül ennek az utolsónak van marsallbot a tarsolyában.

— **Életunt tanárjelölt.** *Genesly* István tanárjelölt három év előtt került föl Budapestre és a tanári pályára készült. Szorgalmasan tanult és e mellett a földmívelésügyi miniszteriumban napidijaskodott. Két hét előtt szabadságra ment és Hajós-utca 11-ik szám alatt levő lakásáról eltávozva azt mondotta, hogy szabadságidejét egyik barátjának ténylegi szülőjében fogja tölteni. Azóta nem kaptak tőle hirt. Ma délután *Farkas* József irodatiszt levelet kapott tőle, amely Kolozsvárról volt keletve:

Kedves barátom, — írja levelében — utolsó perceimét életem, saját magam vetek véget eletemnek, amely ugysem ért semmit. Egyéb ok felett ne is gondolkozzal, ha e nem éppen közönséges hirt olvasod. Irományaimat, okmányaimat és verses-könyvemnek mintegy 140 példányát őrizd meg...

A rendőrség most keresi az életuntat, aki üres óráiban verseléssel is foglalkozott.

— **Halálcsasz.** *Óz. Markó* Andrásné, született *Sztehlo* Berta 53 éves korában, rövid szenvedés után tegnap Rozsnyón meghalt.

— **Hala os esés.** *Pécsöl* jelenti tudósítónk, hogy ott halálos szerencsétlenség érte dr. *Vasy* István tekintélyes orvost. A kilencvenéves öreg ur egy képet akart a szobája falára akasztani, de a szék felborult vele s az öreg ur oly szerencsétlenül bukott a földre, hogy koponyatorést szenvedett, aminek következtében pár óra alatt meghalt. A szerencsétlenül járt orvos halála fölött városszerte nagy a részvét.

— **A csendőrkard.** Komáromból táviratozza tudósítónk: A *Csisz* községben tegnap megtartott bucsu alkalmával a falusi vigadások rendos következménye, a csendőrökkel való összetűzés sem maradt el. *Tárnok* Zsigmond, akire a falubeli legények régóta haragusanak, hoves szováltásba, elegyedett a mulatókkal. A szováltásból veredés támadt, *Ránczy* István csendőrvezető erre kardot rántott s azzal több vágást mért a duhaj legény arcára, úgy hogy az vértől elborított arccal bukott a földre. Az esetről azonban jelentést tettek a nemes-ócsai szolgabírói hivatalnak, honnét *Szarka* szolgabírót küldték ki a vizsgálat megejtésére.

— **A vizsga áldozata.** *Pankievics* Sándorral nem történt nagy dolog, mindössze annyi, hogy megbukott a törzstiszti vizsgán. Amíg odaállhatott a vizsgálói elé, sok keserves éjszakát virrasztott át a könyvei mellett. Hajította az ambíciót, az előrejutás vágya. S aztán megbukott, úgy megbukott, mint egy kis diák, aki csak a papája haragjától fél. A nagy bujaszok szakállas katonatisztnak azonban már nincs papája, az a maga ambíciójával számol le. S mivelhogy így van a dolog, *Pankievics* Sándor nagyon emésztette magát a bukás miatt s sehogysem fért a fejébe, hogy annyi áldatlan sok magolás után hogy nem lehetett belőle törzstisz. Ettől a gondlattól aztán a hidegvizsgyintézetek sem tudták megmenteni s addig örölte az agyát meg a szívet a szomorúság, míg a sujtásos, protekciós glédából az élőhalottak szomorú seregébe kellett beallania. A *Schwartz* intézetben sem volt tartós maradása. Ma ugyanis azt sürgönyvölték a szerencsétlen kapitány családjának Nagyváradra:

— Jöjjenek! *Pankievics* kapitány ur meghalt.

— **Életunt vasuti hivatalnok.** *Wagner* Denes negyvenhat éves, magyar államvasuti ellenőr ma délután öt órakor az Üllői-uti fűvészkertben föbe lötte magát s meghalt. Az életunt a *Mária-utca* 21-ik szám alatt lakott, ott sem tudják azonban, miért lett öngyilkos.

— **Kórházi szerelem.** Az ifju és szép ápolónők rendszeren addig-addig ülnek a beteg legények ágya mellett, mignem szerelem lesz a betegségből. Egy derus napon aztán a sápadt, reszkető kéz megfogja a gondos, ápoló női kezét s a regény a következő hatásos szavakkal végződik:

— Szeretom, szeretem.

Bauer József temesvári kőfaragólegény is ilyenformán nyilatkozott az ápolónője előtt s szintén azt hitte, hogy ő regényhős, akivel valami ritka dolog történt. Mire felépült, az ápolónő újra végig élte az előtte már unalmas kórházi regényt s egy más legénybe lett szerelmes. *Bauer* József sehogysem akarta megérteni, hogy egy percig sem kell komolyan venni az ilyesmit, bujdosásra adta hát a fejét s Romániáig cipelte szerelmi bubánátát. Ott megállt s elhittette magát, hogy így nem lehet tovább élni. S azt tette, amit a győne emberek mind megtesznek: fejbe lötte magát.

— **Gyilkosság nappal az uton.** Borzalmas bűneset esett meg Orosházán. Retélyes, vagy legalább is annak látszott mostanáig és végtelékig egyetlen, igazi állati munka. *Szűcs* Pálné, egy kereskedő felesége a postára ment. Százötven forint volt nála, azt akarta föladni postautalványnyal. Aztán nem is került többé baba. A férje otthon türelmetlenül várta s amikor órák múltán se jött meg, ellátogatott mindazokhoz a családokhoz, amelyekhez járatos volt az asszony. Aztán elment a postára s megkérdezte a százötven forint dolgát. Ott azt mondták, hogy nem adta föl az asszony a pénzt. Most mar elremült s arra gondolt, ami csakugyan megesselt, hogy az asszonyt meggyilkolták. Éjfél felé talaltak rá az asszonyra. A telkük végében levő jégverem egyik gerendájára volt felakasztva, olyan formán, hogy azt lehetett hinni, hogy talán öngyilkos lett. Két napig azt is hitték, de mivelhogy a pénzt nem találták meg nála, mind erősebb lett a gyanu, hogy nem ő ölte meg magát, hanem gyilkosság áldozata lett. Valószínűleg úgy történt a gyilkosság, hogy a gyilkosok — mert egy ember nem kóthette el a bűnt — földre teperték, megkötözték s aztán bevárták az estét s fölkapasztották. S mindez még nappal történt. A rendőrség most már erőlyesen nyomozza a gazembereket.

— **Gyilkos bankár.** A nápolyi rendőrség fogházának előkelő vendége van: *Leonardo Smilari*, aki New York egyik legnagyobb banküzletének volt a tulajdonosa. Nemrég valami elszámolás miatt összeveszett egyik kliensével, dühében előrántotta revolveret és lelőtte. A bűnetéstől való félelmében azután megszökött, vissza hazájába, de a newyorki rendőrség értesítette a nápolyi rendőrséget, hogy melyik hajóval szökött meg s mikor a partra szállt, letartóztatták.

— **A vörös kereszt egyetli sorsjegyek húzása.** A vörös kereszt egyetli sorsjegyek XLV-ik húzása szeptember elsején, délután 3 órakor lesz gróf *Csekonics* Endre kecskeméti-utcai palotájában.

— **Uj flakker-konfliktus.** Már megint baja van a tanácsnak a rendőrséggel. Az a rend tudniillik, hogy a bérkoesvizsgálathoz meg kell hívni a főváros képviselőjét és szakértőjét is. Ezek nélkül nem lehet eldönteni, hogy melyik koei elégítheti ki a közönség jogos igényeit. A rendőrség azonban nem szeret a tanácsbeliekkel együtt dolgozni. Különösen a bérkoesi a győne oldala. Ezért már annyi veszekedés esett meg s annyi goromba irást vágtak egymás fejébe a rendőrséggel meg a tanácsbeliek, amennyivel egy esztendeig el lehetne adminisztrálni egy kisebb várost. A mostani panaszos esetben azt a kis furfangot eszelte ki a tanács bizottságára a rendőrség, hogy egy nappal a vizsgálat előtt küldte el a meghívást. Persze már nem lehetett intézkedni arra nézve, hogy hogyan képviseltesék a nevezetes aktusban a tanács. A vizsgálat pedig annak rendje és módja szerint megesselt. Most persze haragszik a tanács s kankant táncol örömeben a főkapitányhelyettes, aki ez idő szerint a rendőrség látható feje s bizonyára zseniális szerzője ennek a jó viccek is.

— **Elillant szerelem.** Alig négy hete, hogy *Bayer* János csaposlegény Eszéken feleségül vette *Hegedüs* Julcsát. Mintegy két hét előtt feljöttek Budapestre és átvették elszámolásra a *Murányi-utca* ban levő *Stefánia*-szálló koromáját. A mult hét elején *Bayer* pénzt vett magához és azt elmulatta, ma délig nem is mutatkozott odahaza. Egy óra felé váratlanul betoppant feleségéhez, aki anyjával és nővérével éppen az asztalnál ült. Behivta feleségét a szomszéd szobába és ott egyszerre egy revolvert rántott ki zsebéből. Az asszony sikoltozva akart menekülni, de *Bayer* kétszer egymásután utána lött. A golyók azonban a feje fölött repültek el és az asszonynak semmi baja sem történt. *Bayer* ekkor önmaga ellen fordította a fegyvert és a szájába lött. A golyó azonban ő benne sem tett nagyobb kárt, mire zsekkésével összeszurkálta a mellét. A lövések zajára a házbeliek összefutottak és a mentőket hívták segítségül. A mentők a lövődöző férjet, aki csak könnyű sérüléseket szenvedett, a Rókusba vitték. A szerelem azonban így már a mézeshetekben elillant *Bayerék* otthonából.

— **Vizsgák és beiratások.** A fővárosi VII. kerületi polgári fiúiskolában a javított vizsgálatok szerdán, augusztus 30-án, a felvételi és magánvizsgálatok pedig augusztus 31-én, csütörtökön lesznek. A beiratások szeptember 1-én, pénteken kezdődnek. Ugy a vizsgálatok, mint a beiratások még az intézet régebbi helyiségében (*Kazinczy-utca* 3. szám) lesznek, a tanítás azonban már az új intézetben (*Akácia- és Wesseleányi-utca* sarkán) kezdődik.

— **Gyermekgyilkosság.** Az ó-budai parton tegnap délután egy elég jó módban levő asszony úszóúti gyermekét a Dunába dobta. Borzalmas tettét egy mezőőr észre vette és a gyermekgyilkos anyát letartóztatta. A kegyetlen anya *Sonnenberg* Adolfné. Férjének *Ujpesten*, *Beniczky-utca* 13. szám alatt üzlete van. Az asszony tegnap délután felkelt betegágyából, csesemőjét egy nagy fazékba dugta és ezt hátrára kötve áthajózott Ó-Budára. Ó-Budán a park mellett haladt fölfele egész a lőporalmom dűlőig. Ott a *Rusz*-féle koremsa mögött a fazekat levette hátráról, becsavarta kendőjébe és aztán bedobta a hullámokba. *Petruska* István mezőőr figyelemmel kísérte a park mellett botorkáló asszonyt és abban a pillanatban, amikor a csomagot a vízbe dobta, odasietett és az asszonyt letartóztatta, a csomagot pedig kifogta. A szivtelen anyát bekísérte a III. kerületi kapitányságra, ahol összeesett és a Rókusba szállították, ahol most ápolják. A szerencsétlen újszülött holttestét pedig a boncoló intézetbe vitték. A rendőrség a titokzatos bűnygyben folytatja a vizsgálatot, de *Sonnenbergné* annyira rosszul van, hogy eddig nem lehetett kihallgatni és így nem is tudják, mi indította a borzalmas gyilkosság elkövetésére.

A *Független Hírmondó* jelenti, hogy a rendőrség tévedésnek esett áldozatul és a Rókus-kórházban beteggyas asszony gyánadt nem a gyerek édesanyját, hanem a nagynagyját kezeltili. A gyermek anyja ugyanis menyasszony hírében állt, s az elbukott leányt meg akarta az édesanyja menteni, ezért dobta a Dunába leánya bűnének az élő bizonyítékát.

— **Az osztálysorsjáték húzása.** Az osztálysorsjáték mai húzásán szeptember koronát nyert 64589, *harmincezer koronát* 16137, *huszezer koronát* 2847, *tizenötözer koronát* 121, *tizezer koronát* 48389, 81606, *ötözer koronát* 13882 11338 4438, *kétezer koronát* 1741 1568 53772, *ezer koronát* 26002 37028 61526 42297 55170, *ötszáz koronát* 90118 11590 54942 8.351 70237 62681 99163 12286 13802 94835 80.23 37443 28452 15413 72317 94269 51607 97611 81975 14342 44270 55385 47322 61909 15514 43320 7666 97779 64656 49217 42377.

Az osztálysorsjáték 5-ik osztályának ma tartott húzásánál a 100,000 koronás főnyeremény a 64589 számú sorsjegyre esett, amely sorsjegyet a *Budapesti Takarékpénztár és Országos Zsálokölcson Részvénytársaság*

ság osztályorszájak osztálya (IV. Koronahercegnőnek 11) nyolc nyolcadrésben adott el. Ugy látszik, hogy a szerencse az említett intézet sorsjegyvadászának különösen kedvez, minthogy a 4-ik osztály 90.000 koronás főnyereménye tudvalólag szintén az ott vásárolt 38 395 számú sorsjegyre esett. Az intézet az egyes sorsjegyrészek tulajdonosait sürgönyileg értesítette az őket ért szerencséről.

— Mit iszik a tanács? Minthogy a káposztásmezei vízművek meg bővítése folytan a Markó-utca 2-ik szám alatt levő mesterséges szűrőmedencékre most már semmi szükség sincs, a közgyűlés elrendelte ezeknek a lebontását. Ennek az első mozzanata ma délelőtt ment végbe. A mesterséges szűrő épületeinek a tetőzetét a vízvezeték igazgatóság árverés útján eladta. Az árverés elégre kedvező eredménnyel járt, mert az anyagért 4800 forintot adták.

Ah, ha tudná a tanács, hogy mit iszik! Dehogy bontaná le a vízszűrőket. Sőt.

— Éjjeli ismerkedés. Schön Alajos sporttanító ma éjjel mulatságból ment hazafelé, amikor a József-köruton a Népszínház-utca és a Rákóczy-tér között két fiatal ember csatlakozott hozzá. Jó kedvében csakhamar megbarátkozott velük és együtt sétáltak. A Rákóczy-tér közelében kísérei egyszerre megragadták, a földre teperték és tárcáját, amelyben harmincöt forint volt, elrabolták tőle, azután pedig megugrottak.

— A Dreyfus-per rennesi végtárgyalásáról, amelynek fázisait élénk érdeklődéssel kíséri a publikum, a *Telefon Harmonia* távirati jelentései alapján naponta már a délutáni és este órákban részletes tudósítást olvastat fel. E felolvasások kezdetére mindig a háromszoros riadójel hívja fel a figyelmet.

(x) Felhívjuk olvasóink figyelmét Gerő Ferenc katonaelőképzési iskolájára. Ezt a jó hírű intézetet, mely már eddig is nagy sikereket ért el, melegen ajánljuk mindazoknak az ifiaknak, akik az egyévi önkéntességi jogot el akarják nyerni. Egyebekben utalunk Gerő Ferenc mai hirdetésére.

(x) Katonazené és cigánymuzsika a Hirmondóban. Holnap (pénteken) este 8 órától 11-ig felváltva katonazenét és cigánymuzsikát közvetít előfizetői szórakoztatására a *Telefon Hirmondó*.

Erzsébet napja.

Budapest, augusztus 24.

Szomorú évforduló közeledik. Annak a napnak lesz nem sokára egy esztendője, amelyen valószínűleg fejebe csapta ezt az országot a keserves hír, hogy egy svájci anarkista megölte a királyénkat. Visszafogadni is rémületos arra a fekete napra. Micsoda fájdalmas munka volt itt írni, írni olyan újságba, ami fekete keretbe öltözik másnapra s csupa olyan szomorúságot, amin egy ország sir, ha olvassa.

Most hogy már majdnem egy esztendő óta sírban pihen a világ legjobb asszonya, Magyarország hercegnéje az első szava az emlékezésnek. A primás az egyház papjaihoz körlevelet intézett, amelyben elírta a felséges asszonyt. A körlevél így hangzik:

Élénk és fájdalmas emlékekben él még mindenkinek az a borzalmas esemény, mely múlt 1898. évi szeptember hó 10-én nemcsak hazánkat, de az egész művelt világot mélyen megrendítette, vigasztalhatatlan bánatba döntötte.

Nincs szeles e hazában senki, aki szomorú szívvel, zúzott kabbellal ne érezné azon évforduló közeledtét, amelyen minden igaz magyar kabbell nemzetének nagy gyásza felett kesereg. Azok a kínzó sebek, amelyeket feledetlen Erzsébet királynénak végtelen elhunyt alattvalói hű sziveinken ejtett, nem fognak behegedni soha. Sajogni fognak azok, míg él nemzet e hazán.

Különösen égetnek azonban, metsző fájdalmaik élesebben nyilalják át egész valónkat azon a szomorú napon, melyet a Gondviselés véres betűkkel engedett feljegyezni nemzetünk évkönyveinek lapjaira.

Könyveink árja, amelylyel győtrő fájdalomunk elborítottuk, megújul azon a bánatos napon, amelyen millió és millió szívet sebez meg ismét azon atkos törzsurása, amely nem borzadott kioltani nemzetünk jószágos anyjának, védő angyalának féltékeny szeretettel övezett életét.

Az ádáz merénylet első pillanataiban csak keseregni tudtunk ama mondhatatlan vesztesség felett, amelyet a legelvetemedettebb gonoszság hazánk népeinek okozott, de ma egész nagyságában érezzük azt a mértelen csapást, amelyet a jószágos Királyné örök tavozásával szenvedtünk. Szomorú lón életünk, mint a borus ég, amelynek sűrű fellegein nem szűrődhetnek át a nap fénylő sugarai.

Sivar, mint a kiégett mező, amelyet nem táplálnak a harmat üdítő oseppei. Vigasztalan, mint az a árva, aki csak egy sírhalom felett tárhatja ki szive emésztő keserveit.

Nemcsak azt a nagyszívű Királynét siratjuk,

aki nemzetünket hű szeretettel karolta át és meleg részvétellel osztotta meg örömet és bánatát, hanem azt az angyali lelket is, aki játékonysága által a szenvedések sebeit behegyeszteni, fájdalmait enyhíteni, a keblek szomorúságát vigasztalni sietett.

Politikai és társadalmi életünk minden mozzanatát élénk érdeklődéssel kísérte és nagylelkűségében mindig a nemzet javának előmozdítására törekedett. Visszhangot keltett nemes szívében hazánk minden óhaja; lelkes gyamolóra számíthatott fölket személyében nemzetünk minden igyekezete, pártfogásra talált áldott keblében népünk minden panasza.

Ma már nincs többé a szív, amelynek minden dobbanása nemzetünknek volt áldozva. Hűség az a kebel, amelynek forró szeretete és részvétele milliókat boldogított. Életlenek a kezek, amelyek kiforoghatlan játékonysága bőségesen árasztotta szét áldásait hazánkra.

Nyugvóra szállt a nemes lélek, mint a leáldozó nap, de dicső emléke állandóan él szíveinkben és kíséri fog minden nemzedéket, mint bolygónkat az a szelid hold, amely örökös társává szerződött.

Nagy nemzeti hagyomány gránát fog századokról századokra átszármazni drága neve, amelyet gyöngéd kegyelettel hangoztat ma Árpád honának minden gyermeke. Hő szeretete és őszinte kegyellete, amelylyel dicső alakját övezük, mulasztatlan kötelességünk teszi, hogy fájdalmas elköltözésének emléknapján buggó fohászokban rövünk le azt a soha el nem évülhető hálát, amelylyel édes anyai érenyeink tartozunk.

Azért is elrendelem ezennel, hogy folyó évi szeptember hó 11-én nemes lelke üdvéért főgyűházmegyém minden nyilvános templomában ünnepélyes gyászistentiszteletek tartassanak.

A gyászmisére idejekorán meghívandók az összes helyi hatóságok, tanintézetek és katolikus testületek, hogy ekként imánkban egyesülve, külsőleg is tanúsítsuk kegyeletünk, szeretetünk s hálánk osztatlan egységét.

Elrendelem, hogy a fenhatóságom alá tartozó összes tanintézetekben a gyászistentiszteletek után a körülményekhez mért gyűszűnnapélyek is tartassanak, hogy a serdülő ifjúság lelkében gondosan ápoltságék ekként az a hazafiai kegyelet, amelynek soha sem lesz szabad lankadnia.

Felhasználom azonban az alkalmat arra is, hogy fájdalomtört szívem egész bensőségével ajánljam szeretett hveim figyelmébe azon nemes törekvés támogatását, amely a székes főváros buggó köreinek elhatározásából feladatává tette, hogy a megdicsőült Királyné emlékére egy egyszerű templomot állítson.

Áldozzuk készséggel álléereinket a magasztos cél megvalósítására. Múltóbb emléket nem állíthatna kegyeletünk a hön szeretett Királyné nagy nevének, mint ha oly ezent helyet létesít, amelyen az elköltözött nemes lelkéért állandóan fohászokat rövítünk az egek Urához és szünet nélkül könyöröggetünk hatalmas védelme és áldásaiért, amelyekre földi zarándoklásunk viszontagságos utain olyannyira szükségünk van!

Megengedem ennél fogva, hogy akár a gyászistentiszteletek alkalmával, akár az azokat megelőző, vagy követő vasárnapon az Örök imádság templomának költségeire gyűjtések rendeztessenek. A gyűjtések eredményei egyházmegyéi hivatalomhoz lesznek küldendők, a honnan azok a gyűjtő-bizottsághoz fognak áttétetni.

Esztergom, augusztus 21-én.

Kolos, bibornok hercegnéprimás.

Az eltitkolt pestis.

— A Budapesti Napló tudósítói. —

Budapest, augusztus 24.

Az oportói pestist a portugál kormány két hónap óta titkolta. És ez alatt az idő alatt a pestis tovább terjedt, pusztított, a nélkül, hogy akárhol is megtették volna a szükséges óvintézkedéseket. A kormány féltve őrzött titka nem szállhatott át Oportón, ahol a vezedelem csirája volt, mert az újságtudósítók minden táviratát szigorú cenzura alá vetették. A szörnyű machinációt a maga teljességében megvilágítja lisszaboni tudósítónk következő levele:

Lisszabon, augusztus 24.

Alig egy hete vott tudomást az európai sajtó arról a nagy veszedeletről, amely június 4-ike, tehát harmadfél hónap óta, pusztít Oportóban. Augusztus első napjaiban föl-föl bukkant a francia, spanyol és angol újságokban a hír, hogy az oportói közegészségügyi viszonyok sok tekintetben kedvezőtlenek. Ezekkel a hírekkel Portugáliában ádes-keveset törődtek, hiszen az oportói köz-

egészségügyi viszonyok soha sem voltak valóami mintaszerűek. Ugyancsak augusztus elején történt, hogy egy lisszaboni újság, amely információit rendszeres szavahihető forrásból szokta kapni, határozottan jelentette, hogy az Oportóban pusztító járvány: pestis. A többi lisszaboni újság és az egész madridi sajtó megerősítette ezt a hírt. Ezzel szemben azonban a portugál kormány hivatalos lapja meg lehetős homályos kommunikációban azt írta, hogy az Oportóban tömegesen föllépett betegség természete még kétséges, veszedelem azonban korántsem fenyegeti a lakosságot. A hivatalos kommuniké sikerében azonban nem bízott egészen a kormány. Ezért a táviratokat a távirat-hivataloknál a legszigorúbb cenzura alá vetették, — így történt, hogy az európai sajtó olyan későn értésült a pestiáról, amelyről Lisszabonban már júliusban sokat beszéltek. Ezt a tudósítást éppen ezért küldöm levélben, mert telegrammban aligha érkeznek meg Budapestre.

A titkolódzás kétségkívül nagy haszonnal járt. Az Oportó környékén levő fürdőhelyeket, *Foz da Durol, Granját, Espinhót, Anconat, Pousa de Varzimot* és a többit, éppen olyan nagy mértékben látogatták a spanyol családok, mint egyéb esztendőben.

A betegséget a *City of Jork* nevű gőzös hurcolta be június elején, talán 4-ikén s a legelső áldozat egy munkás volt, aki a hajóból az árukat kiraktározta. Pestisben halt meg. A halottat megborotvtálták és a második áldozat a borbély volt. A harmadik a sírdó. Azóta tömérdek ember halt meg pestisben, hogy mennyi, azt megközelítőleg sem lehet tudni, mert a hivatalos körök szörnyen titkolóznak. Az *El Imparcial* szerint az elmúlt hét szerdáján tizenhatan kapták meg a pestist. Az *Agence Havas* pedig csaknem naponkint hoz hírt egy-két halottról és öt-hat új betegről.

A portugál kormány két kitűnő orvost küldött Oportóba, hogy tanulmányozzák a betegséget. A lisszaboni *Secolo* ennek a kiküldetésnek az eredményéről ezt írja:

„Az oportói betegség kétségkívül pestis. Huszonegy beteg közül nyolc meghalt legutóbb. Az orvosok azt hiszik, hogy a járványt lehetett volna lokalizálni, időközben azonban a város központjába is behatolt. Két hónapig eltitkolták a pestist, hogy Oportó kereskedelmi érdekei ne szenvedjenek károsodást. A kormány mindent elkövetett, hogy az igazságot eltussolja, többek között a táviratokat is lefogallatta.“

Most már azonban egyre-másra teszik meg az óvó intézkedéseket: Lisszabonban folytonos az orvosi felügyelet és Oportóban az elmúlt héten visszatartott két luxusvonatot.

A kormány hivatalos lapja pedig hallgat.

K—f.

Bukarest, augusztus 24.

A pestisnek *Asz/rakánban* való föllépéséről szóló hivatalos jelentésre elrendelték a román-orosz határ elzárását. Az egyik államterületről a másikra csak *Galacban, Falenban, Lipnyiban* és *Radautiban* lehet átlépni, ahol szigorú felügyelet gyakorolnak. Az utasoknak valamely román konzulátus által látamozott utlevéllel kell magukat igazolniok, amelyben a legutóbbi husz nap alatt való tartózkodásuk helye meg van nevezve; azokat az utasokat azonban, akik közvelelül *Asz/rakánból* jönnek, a határon visszautasítják. A máhát gondosan fertőtlenítik. Az orosz határ mentén erős katonai kordont állítanak föl a jogosulatlan átlépés megakadályozására. Minden küldeményt, amely a fertőzött vidékekről jön, Konstantinábul Szulinába küldenek vissza, ahol 10 napos szigorú vesztegár alatt tartják.

Páris, augusztus 24.

A *Havas-ügynökségnek* jelentik Oportóból: A városban terjed a pestis, de a betegség könnyű természetű. Tegnapelőtt két újabb megbetegedés és egy haláleset fordult elő. Tegnap éjjel megint két megbetegedést konstátáltak. Heppenez orosz orvos idején a betegek kezelésére, A kereskedő-egyesület megkérte Koch tanárt, hogy a betegség tanulmányozására Oportóba jöjjen.

Róma, augusztus 24.

A Stefani-ügynökség a következő kommunikát közli: A belügyminisztérium vizsgálatot indított a Nápolyban és Palermóban állítólag előfordult pestis-esetekről szóló hírek szerzőjének kinyomozása és megbüntetése végett. A közegészségügyi állapotok az egész országban kitűnők.

Tienocsin, augusztus 24.

Nincsvanban kiütött a pestis. A betegség eddig nem lépett fel komolyan, de attól félnek, hogy behurcolhatják Tienocsinbe és Észak-Khina más vidékeire is.

A szudáni dráma.

— Agyonlőtt ezredes és hadnagy. —

Budapest, augusztus 24.

Táviratunk már tegnapelőtt jelentették azt a borzasztó esetet, amely Szudánban történt. Egy francia misszió két vezére, Voulet és Chanoine kapitány (ez utóbbi fia a Dreyfus ellen tanuskodó Chanoine tábornoknak) rálövetett az utána küldött másik francia misszióra. A sortűznek két áldozata lett: Klob ezredes és Meynier hadnagy. Most a következő részleteket jelentik Párisból:

A Voulet-Chanoine missziót a gyarmatügyi minisztérium a Csad-tó felé küldte. Velük volt Petau hadnagy is, aki azonban mihamar elvált tőlük és visszautazott Párisba. Ott jelentést tett a miniszternél a Voulet-Chanoine expedició működéséről, de azt sem titkolta el, hogy a két vezér egy bányát bennszülöttekkel, mint veszeli kutyákkal. Nyugodt falvakat éjjel fölgyújtottak, lakóikat lemeszározták minden ok nélkül. Egyszer egy katonát meggyilkolva találtak az uton, amiért bosszúból Voulet parancsára tizével-huszával öldökölt a francia katonák a bennszülött asszonyokat és gyerekeket. Két teherhordó bennszülött el akarta hagyni a missziót. Agyonlőtték őket, fejüket levágták s példaadásul két napig hordták lándzsára szurva.

Ezekre a panaszokra rögtön összeült a minisztertanács és elhatározta, hogy ezeknek az állati kegyetlenkedéseknek véget vet. A vérengző fenevadak megrendszabályozására parancsot adott Klob ezredesnek. Az ezredes maga mellé vette Meynier hadnagyot és azonnal elindult Szudán felé. Ez év július 14-ikén érkezett meg Zinderbe, ahol Voulet kapitány erődített tábora van.

A hivatalos táviratok szerint ekkor a következő drámai jelenet játszódott le. Klob ezredes oda izent Voulet kapitánynak, hogy megérkezett s a miniszter megbízásából átveszi a parancsnokságot.

— Ha közeledik, agyonlövtem! — felelte erre Voulet.

Klob ezredes erre személyesen akarta fölkeresni a kapitányt. Amint bizonyos távolságra volt tőle, Voulet rákiáltott:

— Álljon meg, mert meghal!

Klob visszaszólt:

— Nem állok meg, de katonai becsületzavamra ígérem, hogy semmi bántódása se lesz!

Alig ért azonban könnyű csapatával százötven lépésnyi közbe a Voulet táborához, onnan sortűz dördült el. Meynier hadnagy azonnal halva rogyott össze. Klob ezredesnek a combjába furdott a golyó. Térdre rogyott, mire újabb sortűz dördült, amely az ezredes is megölte. Erre Voulet kapitány kiadta a parancsot:

— Charge à la baïonette! En avant! (Szuronyt szegezz! Előre!)

Nekirohant csapatával a kis seregnek, kilenc embert megölt, nyolcat megsebesített. Kettő nyomtalanul eltűnt. A megmaradtak futva érkeztek Dossoba egy bennszülött őrmester parancsnoksága alatt. Portonovból azonnal távirati jelentések mentek a gyarmatügyi minisztériumba.

Voulet és Chanoine kapitány pedig most száz puskával fölfegyverkezve táborozik Szudánban s minden lehető megtesz, hogy el ne fogják. Ha mégis elfogják őket, mindkettőre azonnali főbelövés vár. Fájdalom, az az aránylag nagy katonai erő, amely rendelkezésükre áll, veszélyessé tesz minden letartóztatási kísérletet, sőt veszélyezteti a jelenleg ugyanazon a vidéken bolyongó többi missziókat is. Vissza nem térhetnek, francia területen nem maradhatnak, kénytelenek lesznek tehát a szomszédos elenséges afrikai országba visszavonulni. Előttük van Rabat országa; Bornu, az uralkodó minden bizonynyal szívesen fogja őket fogadni. Beszéli, hogy Voulet kapitány bizalmas körben sokat emlegette egy megalapítandó afrikai birodalom eszméjét, amelynek császárjává önmagát tenné meg. Ez a fantasztikus terv úgy látszik egészen komolyan élt elméjében. Egyébként mind a kettőről azt mondják, hogy elvadult, brutálisá fajult alkoholistá.

Nagyvázi hóbot.

— Jelenet. —

A rákosfalviak arra kéri a fővárost, változtassa Rákos-falva nevét Rákos-mezőre, mert a mostani név nagyon fajúsiyas hangzik egy, a fővárosba kebelezett helységnél.

Polgármester: Mi az az irat?

Titkár: A rákosfalviak újabb kérvénye.

Polgármester: Mit akarnak?

Titkár: Névváltoztatásokat.

Polgármester: Például:?

Titkár: Azt mondják, hogy a Rákos szó nem elég elegáns. A rák rut állat és hátrafelé megy. És ebben igazuk is van.

Polgármester: Nos?

Titkár: A rákot sással akarják helyettesíteni. A „falva” szó kicsinyes. Ezt egyszerűen Párisban akarják helyettesíteni. Volna tehát: Sas-Paris.

Polgármester: Szép. Tovább!

Titkár: Egy utcájukat úgy hívják, hogy Pöcesor. Ezt szeretnék Mercier-bulevárdnak nevezni.

Polgármester: Tovább!

Titkár: Kocsisújtakat, ahol a vándor trüppök játszanak, Királyi Állami Nagy Nemzeti Főszínház néven óhajtják nevezni.

Polgármester: Jó. Van még?

Titkár: Van. Egy vén mosónő lakik az alvégen. Férjét leütötte a hajókötél, fia Jókainál fordul elő. Ezt el akarják nevezni Első Magyar Általános Jelzőleg Földhitel és Mechanikai Gőzmosó Telepnek.

Polgármester: Hát még?

Titkár: Helyi lapjuk, a Híröngő nevét Zengzetes Fővilágharsonára akarják változtatni. A tanító ábécés-könyvét Nemzetközi Egyetemes Könyvtárnak, a községházát Fehér Háznak, az árkot Csatornának akarják nevezni.

Polgármester: Ez az egész?

Titkár: Nem. Még két kérésük van. A falu kanászát Kócos Nagy Andrisnak hívják. Szeretnék Washington Napoleonnak nevezni...

Polgármester: És a másik?

Titkár: Rossz szag van egyes utcákban. Ezt úgy óhajtják hívni, hogy: Nagyvárosi Gyilkos Klíma... Több nincs.

— o. —

FŐVÁROS.

(*) Az óbudaiak és az országutak. Az országutakat kiövekelik legközelebb Pesten meg Budán. És erre nagy szükség van, mert itt is, ott is csipkedtek valamelyiket az országutakból. Előljártak ebben pedig az óbudaiak. Ezért jutott most eszébe a fővárosnak egy Baross idejéből származó törvény. Még Baross Gábor minisztersége alatt alkották meg ugyanis a törvényt, hogy a főváros területén átmenő országutakat, nehogy azoknak a területéből jogtalan elcsúszások történjenek, pontosan föl kell mérni, határkövekkel ellátni s mindenképpen biztosítani. Különösen azért, hogy olyan megcsönkítéseknek ne legyenek kitéve, mint a milyeneket a telektulajdonosok különösen Óbudán vittek végbe. A székes főváros közgyűlése, hogy a törvénynek eleget tegyen, elrendelte az országutak fölmerését s a területének biztosítását és a költségekre 7000 forintot szavazott meg. A mérnöki hivatal az idevágó munkálatokat a napokban megkezdte.

(*) Új sörbottok a kőbányai temetőben. A közgyűlés elhatározta s a miniszter is hozzájárult, hogy a kőbányai temetőben új sörbottokat építsenek. A munkához a napokban már hozzáfogtak s november elsejére 15 sörbott lesz készen; a többi a jövő év első felében adja át a vállalkozó.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** A Vígsház megnyitása. A Vígsházban a nyári szünet alatt a szokásos tatarozásokat, takarításokat elvégezték. A színpadi zápor- és esőkészüléket egészen átalakították és többször kipróbálták működését, mely most a követelményeknek teljesen megfelel. A Vígsház tagjainak legnagyobb része már megérkezett s a próbákat holnap, 25-én megkezdik. Az első előadás szeptember 1-én lesz és a mult évad utolsó ujdonságával, A férfi vadász jár című bohózzal nyitják meg a színházat.

** Városligeti Szinkór. Korrekt, öszszevágó előadásban, meglehetősen számú közönség előtt adták ma elő a Városligeti Szinkórban Katona remek művét, Bánk bánt. Gertrudis szerepében T. Hadrik Anna mutatta be nagy drámai erejét, Melindát Feld Irén meglepő kvalitással játszotta. Petur bánt Bihari, akinek legutóbb a Folt, amely tisztában volt nagy sikere, nagy művészettel alakította. Borbély kis szerepével megmutatta, hogy gondolkodó, ügyes színész.

A klasszikus est sikerében osztozkodott még Hódvégi Bánk jeles személyesítője, Haday, Erzsényes, Juhay és Fehérváry.

** Hírek a Fővárosi Nyári Színházról. Pénteken Gyöngyi Izsó, a Vígsházhoz kitűnő komikusa lép fel. Strauss Denevérjében Eisenstein szerepét játszsza. — Hegedűs Gyula szombaton kezdi meg három estére terjedő vendégzereplését. Első szerepe Doktor Szleburdi lesz, amely szombaton tizennegyedszer kerül színpadra. Vasárnap a Kornevillei harangokban egyik régi jó szerepét Gáspár apót játszsza. Hétfőn Othelloban lép fel, Jágó szerepében.

** Hová lett Zivuska? Az ideji Telekj pályázat eredményének kihirdetése, amint emlékeztet, nem volt egészen sablonos. Az akadémikusok összekaptak a formákon s majdnem megtagadták a díjat olyan darabtól, melyet egyébként a bírálók többsége szinte rendkívülinek mondott. Az a darab a Beszélőbíró volt és az írója, aki akkor erdősz volt vidéken, azóta felhozta a minisztériumba Darányi. Zivuska hamarabb lett híres, mint a darabja. S mikor talán már sokan néztek bizonyos várakozással az emlegetett darab előadása elé: ime megtörtént, hogy a Nemzeti Színház kiadja a programját és mindenki benne van, akit az ember nem is várt, de Zivuska sehol sincsen. Az 6 darabja ki-maradt a programból. Érthető tehát, hogy itt is, ott is megindult a suttogás és sokfelé kérdik: hová lett Zivuska? Az akadémia tévedett vagy a Nemzeti Színház volna feledékeny? Érdekes volna megtudni.

** Mahler és a bécsi filharmonikusok. A bécsi filharmonikusoknak ma délelőtt, mint Bécsből jelentik, rendkívüli közgyűlésük volt, amelynek tárgya a karmesterválasztás volt. A közgyűlés óriási többséggel Mahler Gusztávot, az udvari opera igazgatóját választotta meg, aki azonban nem fogadta el a választást. Ennek a választásnak érdekes előzményei vannak. Tavaly őszel Richter János, a filharmonikusok karmestere — mint ismeretes — felszólította Mahler Gusztávot, hogy vállalja el a filharmonikusok karmesterségét, mert ő visszavonul. Mahler minden ékesszólásával állott elő, hogy lebeszélje Richtert szándékáról, Richter azonban hajthatatlan maradt, kijelentette, hogy fontos okok késztetik őt állásának odahagyására. Többek között fölemlítette, hogy erősen fáj a karja, s e miatt végképpen vissza kell vonulnia a dirigálástól. Különben is többször be-szólalt már erről a filharmonikusokkal, akiknek minden alkalommal őt ajánlotta, mint Bécsben az egyetlen, aki a filharmonikusok hangversenyeit a hagyományos módon megtarthatja. Ilyen körülmények között Mahler, amikor a dolog komolyra vált, sietett a filharmonikusok segítségére, akik végtére is a vele együtt működő operai zenekart teszik. A nála járt bizottságnak kijelentette, hogy az esetleg reá eső választást elfogadja, de csakis abban a tudatban, hogy Richter végképpen visszavonul s az ő viszonya a filharmonikusokhoz végleges lesz ezzel. Föltételeit teljesítették és egyhangulag megválasztották. A szezon jól ütött ki és senki arra nem gondolt, hogy a filharmonikusok vezetésében változás állhat be. Az ideji rendes májusi közgyűlésen aztán meglepő dolgok történtek. A rendes közgyűlésen a bizottság és a dirigens megválasztása van a napirenden, s ez eddig jóformán csupa formalitás volt. Az idén azonban eltértek ettől a szokástól. Csak a bizottságot választották meg és Mahlernek a választását attól tették függővé, hogy ha Richter nem vállalja el a koncertek vezetését. Richter azonban kijelentette, hogy nincs ok, amiért tavalyi elhatározását megváltoztassa. Tehát új karmestert kellett választani s erre hívták össze a mai rendkívüli közgyűlést. Ugy ezen, mint a májusi közgyűlésen a filharmonikusok körében ellenzék alakult. A muzsikusok egy része panaszkodott a gyakori és hosszú próbák miatt. Éles beszédök és kifakadások hangzottak el, úgy hogy a bizottságnak egy része, így Kukuia elnök is, leköszönt. Az elnökséget ideiglenesen Simandl töltötte be. A mai közgyűlésen a két párt szembe került. A tulnyomó többség Mahler Gusztávot jelölte, a kisebbség Helmesberger Józsefet, Jelen voltak nyolcvannégyen, akik közül hatvanegyen Mahlerre szavaztak, tizenkilencen Helmesbergerre, egy szavazat másra esett, három szavazatcédula üres volt. Az ülést felfüggesztették és küldöttség ment Mahlerhez, hogy az eredményt tudára adják neki. Mahler, aki a legbarátságosabban fogadta a küldöttséget, a következő beszédet intézte a megjelentekhez:

Köszönöm, uraim annak a közlését, hogy a filharmonikusok plénuma a filharmonikusok karmestere dirigensévé választott meg. Fájdalom, vissza kell utastanom a választást. Azt hallom, szememre vetik, hogy túlsok és hosszú próbát tartottam. Nos, uraim, ezek a próbák első feltételei a művészi produkáló képességnek. A közönségnek tőkeletet akarunk nyújtani, s ezt csak lelkiismeretes próbák útján érhetjük el. A színháznál fejelem hatalmammal forra el-

rendelhetem ezen feltétlenül szükséges próbákat, mint önként megváltozott dirigensük fölött kritikát gyakorolhatnak és felszólalhatnak szabályrende-
leim ellen, de nekem is kétségtelenül megvan az a jogom, hogy művészi reputációmot meg-
védelmezzem, s hogy annyi munkát kívánjak meg önkéntől, amennyit magam végzek a közön-
ség érdekében. De mint az Opera direktorának
pártok fölött kell állanom, nem bibelődhetem
frakciókkal. Természetes, hogy a jövőben azért
mindenképpen elő fogom mozdítani érdekeiket,
az egész zenekar iránt barátsággal leszek, mint
eddig, nem törődve azzal, ami történt. Egyes-
zárban annak az apának az álláspontján vagyok,
akinek „jó és rossz gyermekei vannak”, de
mindannyiukat egyformán szereti. Ismételtelen kö-
szönöm megválasztásomat, amelyet azonban
az említett okok miatt nem fogadtok el.

A folytatódó közgyűlésen nagy volt az iz-
galom, s végül abban állapodtak meg, hogy *Mahleri*
minden áron rá kell venni a választás elfogadására.

** **Beírás.** Somogyi Mór konzervatóriumaiba,
melyek a fővárosi zeneművészek között legelőkelőbb
helyet foglalnak el, augusztus 22-től kezdve lehet
beiratkozni naponta 10—1-ig és 3—6-ig az Erzsébet-
kört 44. és Károly-kört 2. szám alatt. Az intézet a
mult tanévben nyolc hangversenyyel számolt be a
növendékek szép haladásáról. Az egyes tanszakok
yalóban kitűnő kezekben vannak. A drámai előadást
Jászi Mari, az éneket *Somogyi B. Carola*, a zongorát
*Somogyi Mór és Pál*os, a hegedűt *Jaulusz és Rechl*
Sándor, az esztétikát dr. *Lázár Béla* oktatja. A
többi tanszakok is avatott kezekben vannak. Ez in-
tézetet legmelegebben ajánljuk a szülők figyelmébe.
A tanítás szeptember hó 1-én kezdődik.

SPORT.

Nyári lóversenyek.

(Hatodik nap.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, augusztus 24.

A mult versenynapon, amikor *Duenna* egyké-
vel a legrövidebb lófejeknek megszerezte báró
Springer Gusztávnak *Allveil fidel* elől a kettős ivá-
decs-versenyt, valaki rossz viccet csinált a nagy tri-
bün alatt. Azt mondta, hogy most már érti, miért
küldte ki báró Springer a lovait és kedves jockeyját
Hyanst Baden-Badenbe. Azért, jegyezte meg a
ravasz sportférfi, hogy a *mig Hyams* odakint van,
legalább idehaza nyerjen a lovaival néhány nagyobb
versenyt. *Duennánál* ez még csak végs volt, de ma
már, amikor *Angely* is csak egy középszerű nyak-
hosszal tudta megnyerni az elnöki-díjat, félig-med-
dig valóság, mert amíg *Hyams* távol van, addig
ugylátszik, minden nagy díj a Springer istállónak
jut. A multkor *Wilton*, ma *Park* helyettesítette *Hyanst*,
mindkettőt olyan ügyesen és annyi szerencsével,
hogy okulva e két szép finisben, báró Springer bi-
zonyára a jövőben is nagy előszeretettel fogja fel-
keresni a baden-badeni meetinget, hogy legalább a
belföldi nagy versenyeket megnyerje.

Angely küzdelme különben szép és izgalmas
volt. A derék *Jablancia* csak a távoszlopig tudott az
élen maradni, itt már a nyakánál volt *Angely*, s ezt
a nyakat bevitte a célhoz is *Gonosz* előtt. Pedig
Péchy Andor lova nagyon igyekezett a cél felé; az
elmés *Sharpe* meg akarta vele lepní *Parkot*, de
mert *Gonosznak* még sem volt elég speedje
hozzá, *Angely* maradt a győztes, jóllehet sok
kiló teherrelnyit adott ellenfeleinek. A „nagy”
Áruló egészen rosszul futott; a távoszlop előtt
ugyan el akart futni a többiekkel, de nem birt
s így *Adams* mindjárt vissza is fogta. Meglepi volt
még kis terhével *Highest time* és *Gagerl* rossz fu-
tása is.

Nagyon szép finish volt a *Welter* handicapben
is, melyet a bírói ítélet szerint *Diadal*, sokak nézete
szerint *York* nyert meg. Az ítélet is csak „rövid fej-
hossz”-ról szól, a legrövidebb térelőnyről, melylyel
lő nyerhet, ez azonban nem nagyon nyugtatta meg
York híveit. Ilyen esetben csakugyan helyesebb
volna holtversenyt deklarálni; igazságosabb, méltá-
nyosabb lenne ez, s szívesen magnyugodna benne a
közönség is, amely így „rövid fejhosszas” ítéleteknél
rendesen pártokra szakad. Természetesen a szerint,
amint egyik vagy másik lovat fogadta. A versenybíró,
akinek korrektségét különben senkinek vonja két-
ségbe, szintén nyugodtabb lelkiismerettel ítéltet ilyen-
kor holtversenyt, ami által senki el nem veszti a
pénztét, legfeljebb a nyerő nyer kevesebbet.

Az idei össze-vissza futásokat *Max* kezdte meg
az újpesti díjban, olyan lókapacitást verve, mint
Bohó. *Bohó* ugyan 3½ kilóval többet vitt, de *Max*
győzelme olyan imponálóan szép volt, hogy ha e
verseny realis, akkor *Max* tekinthető ma talán leges-
legjobb kétvesenynyennek.

A mai nap eredményei a következők:

I. **Lágymányosi díj.** Díj 4000 korona. Távoslag
2000 méter. Gróf Forgách J. *Kisasszonyra* (Clemen-

son) első, báró Harkányi J. *Vivója* (Wilton) másod-
dik, Ottó 16h. *Vert-Vert* (Poole) harmadik. Ítélet:
Küzdelem után nyakhosszal nyerve, tíz hosszal
harmadik. Totalizátor: 5: 17.

II. **Háromvesek gátverseny handioapje.** Díj
3000 korona. Távoslag 2400 méter. *Michelstatter F.*
száz. *Cecilios* (Morton) első, *Jékey A.* száz. *Plai-*
sirchenje (Rosak) második, *Mr. Newmarket Iseje*
(Slack) harmadik. Futottak még: *Troubadour*, *Re-*
mény, *Ártatlan*. Ítélet: Könnyen két hosszal nyerve,
fejhosszal harmadik. Totalizátor: 5: 13. Helyrefoga-
dások: I. 25: 47. II. 25: 69.

III. **Elnöki díj.** Tiszteletdíj 3000 korona érték-
ben és 8000 korona. Távoslag 2600 méter. Báró
Springer G. *Angelyja* (Park) első, *Péchy Andor*
Gonosza (Sharpe) második, báró Harkányi J. *Jabla-*
nicója (Wilton) harmadik. Futottak még: *Gagerl*, *Hig-*
hest time, *Áruló*, *Sagasse*. Küzdelem után nyakhosszal
nyerve, egy hosszal 3-dik. Totalizátor: 5: 19. Helyrefoga-
dások: 25: 38. II. 25: 47. III. 25: 54.

IV. **Walter handioap.** Díj 2000 korona. Távoslag
1400 méter. Gróf Festetics T. *Diadalja* (Park)
első, gróf Károlyi István *Yorkja* (Gilchrist) második,
Wahrmann R. *Damiettev* (Prudames) harmadik. Fu-
tottak még: *Orcheif*, *Dogma*, *Simbach*, *Triole*, *Gehst*
vira, *Francia Mulató*, *Szeszély II.*, *Ladro*, *Matura*,
Courtain. Erős küzdelem után rövid fejhosszal
nyerve, 2½ hosszal 3-ik. Totalizátor: 5: 23. Helyrefoga-
dások I. 25: 67. II. 25: 92.

V. **Eladó-verseny.** Díj 2000 korona. Távoslag
1100 méter. *Jankovich Gy.* *Mirkó-ja* (Adams) első,
báró Harkányi J. *Feodora* (Wilton) második, gróf
Batthyány E. *Almos* (Huxtable) harmadik, azután
Sardelle, *Veszély*, *La belle Marion*, *Grimaldi*, *Oculi*.
Ítélet: Könnyen egy hosszal nyerve, két hosszal
harmadik. Totalizátor: 5: 12. Helyrefogadások:
I. 25: 36. II. 25: 38.

VI. **II. osztályú eladó-verseny.** Díj 3000 kor-
ona. Távoslag 1000 méter. Báró *Königsvarter H.*
Miss Jeannette (Adams) első, gróf *Wimpffen S.* *Miss*
Duncan (Wilton) második, *Geiszt G.* *Szomor* (Sharpe)
harmadik, azután *Dunur*, *Pascha*, *Sewalthearth*, *Ida*,
Alençon, *Táblabiró*. Ítélet: Biztosan nyakhosszal
nyerve, három hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 25.
Helyrefogadások: I. 25: 42. II. 25: 39. III. 25: 37.

VII. **Újpesti díj.** Díj 3000 korona. Távoslag
1000 méter. Báró *Üchtritz Zs.* *Max* (Sharpe) első,
gróf *Andrássy T.* *Bohó* (Gilchrist) második, *Capt.*
George Vitzli Putzli (Adams) harmadik, azután *Ormuz*.
Ítélet: Igen könnyen négy hosszal nyerve, 1½
hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 18. Helyrefoga-
dások: I. 25: 38. II. 25: 32.

A baden-badeni meeting.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Baden-Baden, augusztus 24.

Ma dől el az angol, francia, magyar és
német sportvilág rendkívül nagy érdeklődése
mellett a baden-badeni 100,000 márkás nagy díj,
melyben a magyar *Galifard* is futott. *Galifard*
elejétől végig favoritja volt a versenynek, mind-
amellet nemcsak hogy nem győzött, hanem
helyezetlenül is futott. A legértékesebb nemzet-
közi versenyt a francia *Gobseck* nyerte meg, mely
a meeting első napján a 80,000 koronás ízfizelmi
díjban is győzött. Második a szintén francia *Sospi-*
ro, harmadik a német *Namouna* lett *Galifard*
előtt. A Saida akadályversenyben a magyar *Hab-*
leány győzött. A magyar sportsmanek részéről *Péchy*
Andor, gróf *Fesztetich* Tasziló és *Wahrmann*
Richard voltak jelen a versenyeken, melyeknek
a magyar sportvilágot érdeklő számai a következő
eredménynyel végződtek:

Badeni nagy díj 100,000 márká. Távoslag 2400
méter.

Comte de Juigné 36	Gobseck 58½	Fearis.
Mons. E Blanc 36	Sospiro 57½	French.
Naumann B. 36	pk. Namouna 54½	Sopp.
B. Springer G. 36	pm. Galifard 57½	Hyams.
Mons. de Gheest 36	Germain 56	Madge.
B. Münchhausen 46	Sperbersbruder 63½	Warno.

Küzdelem után nyakhosszal nyerve, nyak-
hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 45. Helyrefoga-
dások: I. 20: 48. II. 20: 62. Az utolsó bookmaker-
fogadások a következők voltak: 2½ *Galifard*, 8½
Sperbersbruder, 4 *Sospiro*, 5 *Gobseck*, 8 *Germain*, 10
Namouna.

Kosmopolitisehes Handioap. Díj 4000 márká.
A német *Hazlebur* első, *Ferro* második, *Belle Dame*
harmadik. A magyar *Pavolin* helyezetlen.

Saida-akadályverseny. Díj 7000 márká. A
mikiófalvi ménés (lovag *Mauthner*) *Hableánya*
(Wheeler), mely régebben a *Rohonczy* *Gidás* volt,
első, a német *Loreley* második, a francia *Serpenteau*
harmadik, *Manurette* negyedik. Totalizátor: 10: 23.
Helyrefogadások: I. 20: 28. II. 20: 26.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Fattantysék.** A budapesti adófelügyelőség
1897-ben hétszáznyolcvan forintot utalt ki a magyar-
francia biztosító részvénytársaság javára abból a
939 frtból, melyet a részvénytársaság tévesen kül-

dött be adó fejében. Az állampénztárnál csakugyan
meg is jelent *Pattantys* Antal adófelügyelőség-
előnök, felvette a pénzt s adott róla nyugtát, amely-
ről azonban nemokára kiderült, hogy hamis volt.
A vizsgálat kiderítette, hogy *Pattantys Österreicher*
Dávid ügynökkel és *Semmler Győző* orvostanhallga-
tóval szövetkezett a család elkövetésére. A büntető-
bíróóság magánokirathatóság bűntette miatt *Pattan-*
tyust és *Österreicher* egy évi börtönre, *Semmlert* pedig
hat havi fogságot ítélte. A királyi Kuria ma foglal-
kozott ezzel az ügygyel s az ítéletet helybenhagyta.

§§ **A kartaliak.** A pestvidéki törvényszék első
ma fél falu népe vonult fel. A nagyszámban meg-
jelent tanuk abban különböztek minden más nagy-
számban megjelenő tanuktól, hogy csak egy pár
embert lehetett megeskíteni közülök. A legtöbb tanu
büntönviselt ember, ami természetesen Kartal község
nagyobb dicsőségét hirdeti. Különben egy egész
verekedő dinasztia volt bevadlóva. *Sőregi József*,
András, *János*, *István*, *Pál* és *Márton*. *Sőregiek* foly-
ton ellenséges viszonyban éltek ifjabb *Lados István*
földmivessel. Az ellenségeskedés éppen husvét másod-
napján tört ki közöttük, mikor is az ünnepi hangulat
hatása alatt *Sőregi József* kijelentette:

— No, ha ma valamelyik haragosom elem
kerül, lelövöm! Megreszkérozom a hat évet.

Estelől ifju *Lados István* dalolva ment végig
a falun egypár pajtásával, mikor hirtelen revolver-
lövések riasztották meg őket. A falusi háboru köz-
ben csak tizenkilenc lövés dördült el, de szerencsére
nem tett kárt a daloló legényekben. Ebben a bün-
gyben ma tartották meg a végtárgyalást, mely élénk
világot vetett arra, hogy a kartaliakon mennyire fog
a büntetés. A lövöldöző legények *Nesztora* ugyanis
kiállott a bíró elé s keményen szembe nézve az
ellene valló tanuval, ennyit mondott:

— Vigyázz! Majd haza kerülünk mi még! A
törvényszék a hét vádlott közül ötöt bizonyítékok
elégtelensége miatt kénytelen volt felmenteni, *Lőregi*
Józsefet azonban három évi fegyházra, *Sőregi Jánost*
pedig 1½ évi börtönre ítélte.

TÁVIRATOK.

Az osztrák zavarok.

Prága, augusztus 24. *Maurig* helytartósági taná-
csosnak *Graslitzból* küldött jelentése szerint tegnap
a lakosság nagy részvéte mellett teljes csöndben el-
temették a mult vasárnap megölt három embert. A
helytartósági tanácsos előtt tett kötelező ígéret elle-
nére dr. *Verkauf* és *Hofer* képviselők a siroknál rö-
vid beszédet mondtak.

Klagenfurt, augusztus 24. Tegnap este itt me-
gint tüntetés volt, különösen a *hercegerseki palota* előtt.
A rendőrség támogatására egy század *Landwehr* vo-
nult ki. A városaháza előtt összecsoportult a tüntetők
s letartóztatott társaik szabadbocsátását követelték.
Éjfél után a nyugalom ismét helyreállt.

Sztrájk.

Lipcsé, augusztus 24. *Nyolcezer* bányász
Plauenben csatlakozott a béremelés céljából meg-
kezdett mozgalomhoz. Valószínű, hogy legköze-
lebb valamennyi *szászországi* bányában beállítják
a munkát és kimondják az általános sztrájkot.

Tűzvész.

Kovno, augusztus 24. *Abeli* helységben nagy
tűzvész volt. Több mint hetven család hajléktalan.
Intézkedéseket tettek a segélynyújtásra.

Közigazdasági táviratok.

Berlin, augusztus 24. A vetések állása augusztus
közepén: *Őszi buza* 2-2, *Őszi rozs* 2-5, *tavaszi*
rozs 2-5, *tavaszi árpa* 2-3, *zab* 2-5, *burgonya* 2-6, *heré*
2-8, *lucerna* 2-6, *rétek* 2-9. 2 jót, 3 közepest jelent.

Berlin, augusztus 24. (*Gabonapiac*). Az irányzat
lányháb mint tegnap. *Buza* és *rozs* ¼—½ márkával
alacsonyabb, *zab* szilárd. Az idő boros.

Berlin, augusztus 24. (A *Budapesti Napló* tudósítójának
távirata.) *Esti forgalom*. Négy százalékos magyar
aranyárjadék ——. Magyar koronárjadék ——. Osztrák
hitelrészvény 240.60. Osztrák-magyar állam-
vasut 149.30. Déli vasut 33.90. Északnyugati vasut
——. Elbavölgyi vasut ——. Orosz bankjegy
készpénz 216.40. Buschtiehradi ——. Orosz bank-
jegy ——. (Ultimo.) *Lombard* ——.

Frankfurt, augusztus 24. Árfolyamok augusztus-
tusra. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti*
forgalom. Osztrák hitelrészvény 240.80. Osztrák-magyar
államvasut 149.30. Déli vasut 33.40. Osztrák arany-
árjadék ——. Olasz járadék 92.70. *Laura-kohó* 266.80.
Harpeni 198.75. *Discont* 195.30. *Alpesi* ——. *Bécsi*
bankjegyesület ——. Szilárd.

New York, augusztus 24. *Liszt* helyben 2.65.
Buza augusztusra ——. szeptemberre 76¼, decem-
berre 79¼. *Tengeri* augusztusra 34¼.

Chicago, augusztus 24. *Buza* augusztusra 71¼,
tengeri augusztusra 31¼.

KÜLÖNFÉLEK.

Ovidius.

Észak jegében, tél fagyában
A szerelem vig dalnoka . . .
— Kinek egykor a szebb világban
Caesar és koldus tapsola:
Éjszak jegében, tél fagyában.

De izzó lelke forró lángját
Nem oltá el: se fagy, se tél,
A gaoták ködös, bús hónapban,
Még mindig szeret és remél:
Éjszak jegében, tél fagyában.

Juhász Gyula.

— **Istenek kibékítése.** Kueng-Su kínai császár, Teu-Hsü, az özvegy császárné és az egész kínai udvar jelenlétében ünnepes villamos vasut megnyitás volt a minap Pekingben. Négy angol mérföld hosszú ez a villamos, amely az összes császári épületeket egymással és a nagy parkok köti össze. A császár a vasut építőinek legnagyobb megelégedését fejezte ki, aminek különös oka is van. A kínai papok ugyanis azt állítják, hogy a lokomotivok gomolygó füstje behatolt a víz és a levegő isteneinek az orrába és ezért azok nagyon haragosak voltak. A víz és a levegő istenei tehát bizonyára megnyugvással fogadják a füst nélkül való villamost, miután már nagy megelégedéssel vették tudomásul, hogy a pekingi pályaudvart kitelepítették másfél órányira a várostól és a templomtól.

— **George Gould sport-paradicsoma.** Amerikában némely milliomos gyűjti a milliókat szakadatlanul, de azért künn tanyázik a jubászai között és szí komisz szivarokat, némely milliomos pedig megeresztli a fantáziáját, hogy ugyan mi mindent alkosson a rengeteg kincséből a maga gyönyörűségére. Ilyen például a Mr. George Gould, a vasutkirály, Jay Gould fia és testvére ama Castellane grófnőnek és miss Helen Gouldnak, akikről szintén eleget beszélnek szerzte e világban. Két esztendővel ezelőtt George Gould ur az erdő csöndes magányában tündéri kastélyt építtetett magának, azután amikor ez készen lett, csináltatott magának egy uszó palotát a maga utasítása szerint. A hajóépítő iparnak ez a remeke azonban csakhamar elvesztette a varázsát az ifju Gouldra. Most pedig csináltat magának egy hatalmas csarnokot. Egy csarnokot, amelyben ő az ő saját külön barátaival a világ profán szemétől elrejtve üzesse mindazokat a sportokat, amelyekben neki kedve telik. Az építéshez használnak vasat és fehér téglát, az oszlopok márványból és fehér gránitból valók lesznek. A csarnok egyik sarkában lesz egy rengeteg nagy medence fehér már-

ványból. Ez lesz bizonyára a legelkelőbb fürdő, amelyben emberek uszkálnak. Elektromos világítás és minden egyéb pompa és kényelem különbözteti meg majd ezt a fürdőt. A csarnoknak egy másik részében nagyszerű tornatermet rendeznek be, a harmadik sarkában egy színházat különlegességek számára, a negyedik sarok pedig fejedelmileg kiállított szalonoknak és hálószobáknak van szánva. A hűs fenyőerdőben, amely ezt a sportfészket környezi, lovagló iskolát szervez George Gould, annak sem lesz párja e világon. Persze tennis-terek, polo és oriket-játszóterekben sem lesz hiány. Néhány milliót csak sikerül ezzel a kis építkezéssel elpusztítani!

— **A fonográfos Menelik.** Hála a technika nagy fejlettségének, Viktória angol királynő hallhatta Menelik császár hangját, noha a királynő osborni kastélyából ki sem mozdult, Menelik pedig békésen kormányozta országát Afrikában. Persze mindezt a fonográf tevő. Így történt, hogy Viktória királynő elé azt a kérelmet terjesztették, kegyeskednék néhány szót beszélni bele egy telefonba Menelik császár számára. A királynő bele ment a dologba s Menelik élvezhette a kívánt szavakat. De nem lett volna ő a minden modern intézményért lelkesedő udvarias fekete császár, ha a szívességet hasonló jóval nem viszonozta volna. A fonográfok egy kitűnő példányába belebeszélte ő is, nem néhány szót, hanem nagyon sok szót, nemcsak ő maga, hanem meghagyta Taitu császárnénak is, hogy beszéljen bele ő is a fonográfba, amelyet aztán elküldött Viktória királynőnek Harrington kapitánnyal, az addis abeai angol rezidenssel. A kapitány, akit aztán a királynő külön kihallgatáson fogadott, átadta a császári szöveget egy lemez alakjában, amelyet bele illesztettek egy fonográfba. Akkor kitűnt, hogy Menelik a fonográf utján mély hódolatát fejezte ki az angol trón iránt.

— **Szegény kafferek.** Londonban van most egy kafferfalú, amelynek népe iránt roppant nagy az érdeklődés. A londoniak nagyon kedvelik a kafferjeiket, szidogatták őket, pénzt adtak nekik, mindenképpen nyajskodtak irányukban. Ennek azonban most már vége. A rendszabály megszüntetett minden kedélyeskedést. A kaffereknek nem rázhajtat meg a kezüket a londoniak, azonkívül nem simogathatják őket szeretettel, pénzt sem fogadhatnak el a szegény kafferek. Vége az aranynapoknak. Most csak illedelmesen kell tűnnök, hogy bámulják őket, azonkívül a ruházatukra nézve is van egy pont a rendszabályban. Bizonyos minimumot állapítanak meg a számukra Ha pedig nem engedelmessékednek a rendszabályoknak, akkor becsukják a falujukat.

— **Az érdemrend.** Az eset igaz, írja a Tribuna. Egyik olasz városka polgármestere nagyon áhítozott valami kitüntetésre. Valami különös érdemei ugyan nem voltak, mert a városka ügyeitől nagyon ki nem fáradhatott, de az érdemjelre mégis csak vágyakozott a szíve. A kerületnek a prefektusa ugyan előterjesztette őt, de ha jöttek a nagy hazafias ünnepnapok s a kitüntettek névsorát közölték, Gerard polgármester ur neve sohasem volt benne. A polgármester végre is megunt a dolgot és tavaly, a májusi forrongások idején gondolt egyet. Magához hívatta a rendőrfőnököt, hűséges emberét.

— Akar-e kitüntetést? — kérdezte tőle.
A rendőrfőnök nagy szemeket meresztett. Hogy akar-e? A polgármester ur tréfál.

— Hát akkor jöjjön el ma estére a partra és vegyen magára valami nagy köpönyeget! — mondotta neki a polgármester.

Akkor éjszaka két titokzatos alak járt házról-házra és másnap reggel a városka népe nagy izgalommal látta a kapukra írva ezt a felhívást:

Polgárok!!!

Minden reggel ezt kiáltásotok:

Kenyeret és munkát!!!

Nagy volt a rémület a városban, senki sem tudta, mit jelent ez a felhívás, mert senki sem olvasott újságot. A polgármester pedig küldte a minisztériumba ezt a táviratot:

Ismeretlen szociálisták éjszaka ideérkezve, lázító felhívásokat terjesztettek a városban. Komoly zavargásoktól tartok. Kérek utasításokat.

A lakosság pedig kiült a kapu elé, bámulta a felirásokat és várta a forradalmat. A polgármester óráról-órára küldötte a táviratokat, persze a jó nagy szavú táviratokat, aztán elment a vásártérre, ahol a nép összegyülekezett és lelkes beszédet intézett az egybegyűlekhez, nyugalomra intvén a népet. A népet, amelynek eszé ágában sem volt a nyugtalankodás. Végül vagy egy tucat jelentést küldött a minisztériumba és a prefektushoz és azokban gyöngéd célszavakat tett bizonyos érdemrendre, amelyet csak megérdemelt a forradalom elnyomásáért. Hát meg is kapta a kitüntetést, s nagyon örült neki. A hűséges rendőrfőnök pedig, ha nem is jutott neki érdemrend, szintén örült. Főlemelték a fizetését, amire nagy szíksége volt, mert nagyon sok gyereknek kellett kenyeret adnia.

— **Sába királynéjának smaragdja.** Genuában egy nagy egyházi ünnep alkalmával az ottani templomban a sok oltári dísz tárgy között láthatnak egy kis vazát is, amely már hatszáz esztendő óta van állítólag a templom birtokában. Ez a váza egyetlen darab smaragdból van s a legnagyobb szélessége tizenkét hüvelyknél is nagyobb, magassága hat hüvelyk. A legnagyobb gondtal őrzik ezt az ereklyét,

REGÉNY.

Grubbe Mária.

(13)

— Dán regény. —

Irtá: JACOBSEN J. P.

A legközelebbi találkozáskor Mária nem félt már, a tudatos szerelem biztosabbá tette fellépését. Szinte megnővesztette az a törekvés, hogy elrejtse titkát. Boldog napok következtek most, fantasztikus, pompás álmokkal, vágyódással telt napok. Vagy nem volt-e boldogság az, ha a távozó felé száz csókot küldhetett, vagy nem volt-e üdvösség abban, mikor elgondolta, hogy mint fogja őt egyszer átölelni, mint fog a szemébe nézni hosszasan, nagyon hosszasan? Szinte kipirult annál a gondolatnál, hogy mindez egykor valóra fog válni.

Boldog, szép napok voltak. Ekkor történt, hogy Ulrik Krisztián hirtelen megbetegedett. Szervezete nem bírta ki a sok éjjelést s az éjszakai vigalmak fáradságait. Valami fájdalmas, sorvasztó betegségbe esett, örökös nyugtalanság és lázas álmoképek gyötörték, míg egy napon be kellett látnia, hogy betegségéből nincs menekülés.

December tizenegyedike.

Az előszobában izgatottan jár fel és alá Dírriehsen Bartscheer János királyi konfesszionárius. Olykor megáll a festmények előtt s látszólag nagy kíváncsisággal szemléli a meztelen, buja nimfákat, melyek nagy, árnyas fák lombjai alatt heverésznek, a fürdő Zsuzsánnát és az édeskés, meztelenkarú Juditot. Most újból az ablakhoz lép, pillantásával végig szalad a szürke égen, a csillogó réztetőkön. Aztán újból a sétányára indul, fel és alá jár a szobában, fel s alá.

Mintha valaki kinyitná az ajtót. Figyel. Nem! Mélyen lélekzik, leül egy székre s ujra sóhajt, szorongva dörszöli kezét. Most csakugyan jön valaki. Egy éltesebb asszony lép a szobába s int a lelkésznek.

A lelkész hátra alá szorítja a könyvét, kísémitja a ruháját s belép a betegszobába.

Nagy, ovális terem, melynek falai sötét fával vannak kirakva. Minden deszkamezőből tarka színű török és mór fejek visorgatnak a belépőre. Az ablak vékony, kékeszürke szövetvel van beborítva s a szoba alsó részét felhomályba burkolja. A függöny felső részén szabadon száll be a napugár s a mennyezet díszítéseire, festett papírpárára, meztelen nőtestekre, fegyverekre szóródik.

Meleg, kenőcsök és egyéb gyógyszerek szagától terhes levegő csapja meg a belépőt. A lelkész majd elszédül tőle és sietve kapaszkodik egy közelálló szék támlájába. Még így is forog vele a világ, az asztal, az üvegek, az ablak, az ápolónő, a beteg ágya, a fegyvertartók, az ajtó, minden táncol a szeme előtt.

— Isten áldása nemes Uram! — mondja remegő hangon.

— Mi az ördögöt akar ez itt? kiáltja a beteg s felül az ágyban.

— Csak lassan uram, csak lassan, csillítja az ápolónő. Ő felsége gyentatója, akit azért rendelték ide, hogy a szentségeket felvegye Uram.

— Méltóságos uram! Nemes Gyldenleu ur! kezdte a pap, miközben az ágyhoz lépett — ámbar tudom, hogy nem tartozik ama együgyű bölcsek, avagy böles együgyűek közé, kiknek egyetlen és örökös támasza és mentevára az Ur szava és ámbar az az Isten, aki a dörgésben és villámlásban nyilvánkozik meg, ugyanaz az Isten, aki a győzelem pálmáit és a vereségek véréből csepegtető ciprusait tartja kezében — mégis az emberi gyöngeségből megérthető, bár meg nem bocsátható, hogy éppen azért, akikre sok ember vezetését bízta a sors, egy időre megfélekednek arról, hogy mi csak parányok vagyunk a teremő

Isten hatalmas kezében. Nemes Uram! Most, amikor kemény kinokat okozó ágyán fekszik, bizonyosan megvilágította elméjét az örök szeretet Istene s maga felé fordította az ön szívét s rábirta arra, hogy félelem és remegés közt ismerje be bűnait az Ur szolgája előtt, hogy így módon kegyelmet és bünbocsánatot nyerjen. A megbánás éles fogu kigyói . . .

— Elül kereszt, hátul kereszt, javulás, bocsánat, örök élet — edd meg! — csufolódott a beteg s felült az ágyában — hát azt hiszed te hülye, hogy azért, mert kilóg a csont a husom alól, menten leborulok a te papolásod előtt?

— Méltóságos uram visszaél ama kiváltsággal, amelyet önnek magas állása s még inkább kinos betegségé biztosít. Minden igazi ok nélkül az egyház egyik szerény szolgáját szidalmazza, aki csak kötelességet teljesít.

De nem használ uram! vagy az a sorvasztó nyavalya, amely testét fogva tartja, nem tanította meg még arra, hogy az Ur keze alól senki sem menekülhet s hogy az ég csapásai szegényt és gazdagot egyformán sújtanak?

Krisztián Ulrik közbevágott: — Vigyen el az ördög, ha nem úgy fecsegsz, mint valami iskolás gyerek. Ami nyavalya van rajtam, azt becsülettel magam szereztem s ha olyan együgyű hitet van, hogy az ilyesmit az égek küldik az emberre, hát megtanítalak rá, hogy az éjjelkezés, az ivás meg a szerelmeskedés az oka a betegségemnek. Így! Most pedig vedd tudomásul, hogy az ács hol csinált nyilást ezen a szobán, mert különben . . .

Ennél a szónál olyan roham lepte meg Ulrik urat, hogy kinyitott egy darabig szólni sem tudott, de aztán ujra kitört belőle az istenkáromlás s olyan mosdatlan szájjal káromkodott, hogy a pap belesápadt s csak azért fohászott az Istenhez, hogy ezt az elhagyott lelket a vallás vizsgálatásai valamiképpen elláthassa. Mikor a beteg egy kissé magához tért, újra elkezdte:

— Uram! uram! Rimánkodya kérem, hagyjon fel ezzel a csufla beszéddel; gondolja meg,

nehogy tolvajkézbe jusson. Különböző lakatokon kell magát átdolgoznia annak, aki hozzá akar férkőzni, s a kulcsok, amelyek a kincset őrző szekrénykének a lakatját nyitják, különböző kezekben vannak. A kis vázának a korát alig lehet megállapítani. Egy olasz régiségbuvár azt állítja, hogy ez a smaragdvasa egykor Salamon királyé volt, aki azt Sába királynéjától kapta ajándékba. Nagyon ritkán állítják közszemlére ezt a vázát és akkor is csak a szenátus különös rendeletére. 1476-ban pláne rendeletet adtak ki, hogy az, akinek meghatalmazása vagy engedélye nincs, nem közeledhetik kartávolságnyra a vázához.

+ Páris válópóréi. Párisban évenként minden százezer lőképezésre, vagy diplomás emberre negyven válókereset esik; minden százezer kereskedőre és iparosra tizenöt; földmivelőre kilenc, munkásra betevőbék. Ez a pontos statisztika eredménye.

+ Csökkenés kíváncsiág. A bíró: Kora, kisasszony?
— Husz éves elmúltam!
— Pontosan kérem?
— Husz és harminc között...
— De kérem, mondja meg, mikor lesz harminc esztendő?
— Holnap, bíró ur!

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A kereskedelmi kamarák kongresszusa. Nagyváradról táviratozta tudósítónk: A kereskedelmi és iparkamarák értekezletének ma volt a második napja. A mai értekezletet Janky József elnök reggel kilenc órakor nyitotta meg.

Az első előadó **Holesch István**, a beszercebányai kamara titkára volt, aki arra nézve tett előterjesztést, miképp lehetne iparunkat az Ausztriával való közös vámterület mellett fejleszteni?

Szávay Gyula terjesztette elő a győri kamara nevében indítványt, mely azt célozza, hogy a magyar ipar nagyobb tért foglaljon a hazai piacokon. Az indítványt általános helyesléssel elfogadták.

Deil Jenő, a kassai kamara titkára az ipartörvény revíziójáról tartott előadást.

E. Illés László aradi kamarai titkár indítványt terjesztett elő a csődtörvény módosításáról.

Ugár Ignác miskolci kamarai titkár előadja a kereskedelmi kamarák és az iparostületek közötti viszony rendezésének ügyét. Javasolja, hogy mondassék ki, miképp a kereskedelmi kamarának, mint magasabb közgazdasági fórumnak az iparostület engedelmességét tartozzék és az iparostületek a minisztériummal csak a kamarák útján érintkezessék.

hogy a fejszét már belevágták a fa gyökerébe s hogy nemsokára kidől s a tűzre dobják, ha a tizenkettedik órában is meddő akar maradni s nem akar rügyezni, gyümölcsöt érlelni. Hagyja el uram ezt az áldatlan áramkodást s boruljon bűnbánóan Megváltónk lába elé!

Ulrik ur az ágy fejénél ült már ekkorra, s most a kezével intett az ajtó felé, miközben torkaszakadtából ordított:

— Takarodjál! Indulj! Nem kellesz...

— És édes uram, ha azt hiszi talán, hogy túlságos a bűnök száma, melyeket az Urnak meg kell bocsátania, hallja tehát örömetl szívvel, hogy az Ur kegyelme kiapadhatlan...

— Örült papzsák, mégy ki rögtön! — rikoltott Ulrik Krisztián s a fogait vicsorgatta. Egy — kettő!

— S ha a bűneid olyan pirosak volnának is, mint a vér, ha tirusi bíbor...

— Jobbra át!

— Az Ur kegyelme fehérre mossa, mint a Libanon...

— Hogy az ördög...! — bögött Ulrik ur s kingerora az ágyból, a kardja után nyult s a pap felé ütött vele. A gyóntató atya azonban szerencsésen átmenevült a szomszéd szobába s magára zárta az ajtót. Krisztián Ulrik dühösen rontott neki az ajtónak, de aztán összerogyott s rontott neki az ágyba fektetni. Hanem a karugy kellett őt az ágyba fektetni. Hanem a karugy magával vitte.

A következő órák álmos csendességben múltak el, nem voltak fájdalmak s az a fáradtság, amely most meglepte, kellemes volt. Csendesen fekvőt s azokat a kis fénykarikákat nézte, amelyeket a vékony függönyön belopódzó napsugarak rajzoltak, közben a vasrács fekete gyűrűit számlálgatta s mosolygott, mikor arra gondolt, hogy mennyire megriaszította a papot.

(Folytatása következik.)

A kamarák értekezlete tegnapi ülésén egyhangulag elfogadta a fumei kamara indítványát, Bosznia és az Adria vasúti összeköttetése dolgában az ogulin-bihácsi vasut megfelelő kiépítése által. A zenggi kamara tudvalevőleg már tiltakozott ez indítvány ellen és a vasúti összeköttetést a zenggi kikötő számára reklamálta. A mai értekezlete a sziszei és eszéki kamarák táviratot küldöttek, amelyekben üdvözlik a testvérkamarákat és Szent-István koronájának országai javára kifejezendő működésükhöz sikert kívánnak, de kéri, hogy a fumei kamara javaslata dolgában határozatot ne hozzanak, mert ők a zenggi kamara álláspontjához ragaszkodnak és a fumei indítvány ellen határozottan állást foglalnak. Az eszéki kamara pedig bejelenti, hogy amennyiben az ogulin-bihácsi vasut építése mellett hoznak döntő határozatot, ők ez ellen illetékes helyen minden eszközzel küzdeni fognak.

Terményvásár. Sátoralia-Ujhelyről táviratozta tudósítónk: Ma nyílt meg a Zemplénmegyei Gazdasági Egyesület által a megyeházában rendezett terménykiállítás. A kiállítóok száma nagyon csökély, mert javarészt most csépettelnek. Harminckereskedő és műmalom összesen 25 ezer métermazsa különféle gabonát jelentet be. A buza ára 8.50, az árpás 6.80-7.-, a zabé 4.60-5.- forint. Rozs nem kelt. Árpából került eladásra: 12 vagon. A megnyitással jelen volt gróf Andrássy Sándor, a Gazdasági Egyesület elnöke, Kozma-Kun Frigyes ügyvivő al-elnök. A vásárt Kapás Aurél titkár vezette.

Lóvásár. A Tattersall telepen ma megtartott hefti lóvásárra felhajtottak 161 darab I. osztályú és 195 darab II. osztályú, összesen 356 darab lovat, amelyek közül 193-at adtak el.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 663 darab, magyar tehén 399 darab, szerbiai ökrök 2958 darab, szerbiai tehén 370 db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 187 drb, bika 155 darab, összesen 4732 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökrök 173 darab, fejős tehén 182 darab, igás bivaly 10 darab, tinó — darab, bika 1 darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig, vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 31.— frttól 34.— frttig, kivételesen 34.75 frt, 100 kilónként élő súlyban, középminőségű 27 frttól 30.— frttig, silányabb minőségű 23 frttól 26 frttig. Magyar legelő marha jobb minőségű 24 frttól 28 frttig, gyengébb minőségű 20 frttól 23 frttig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 31 frttól 34.— frttig, kivételesen —.— forintig, középminőségű 27 frttól 30 forintig, silányabb minőségű 23 forinttól 26 forintig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 23 forinttól 30.— forintig, kivételesen 31 forintig, silányabb minőségű 19.— frttól 22 forintig. Bika jobb minőségű 28 frttól 34 frttig, silányabb minőségű 23 frttól 27 forintig. Bivaly 16 frttól 21 frttig, kivételesen 22 forint. Magyar tehén 19 frttól 26 frttig. Tarka tehén 23 frttól 32.— frttig, kivételesen —.— frttig. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű 31 frttól 33 forintig, 350 frttól 387 forintig páronként, közép 27 frttól 30 frttig, 280 frttól 345 frttig páronként, silányabb — frttól — frttig páronként. Hizlali való ökrök fehér 23 forinttól 25 frttig; 230 frttól 270 forintig páronként. Fejős tehén fehér — forinttól — forintig; keresztelt színes 70 forinttól 110 frttig. Bonyhádi fa, 120 forinttól 170 forintig darabonként. Igás bivaly 255 forinttól 280 forintig páronként. Vágómarha felhajtás 400 darabbal nagyobb mint a múlt évben. Idegen vevő elég volt, de mert az eddigi magas árak mellett nem igen találtak meg számadesukat, nem mutattak élénk vételkedvet. Ennek következtében közepes minőségűek 1/2-1 forinttal, silányabb minőségűek 1-2 forinttal (100 kilogrammonként) olcsóbban keltek. Csak jó minőségű magyar hizott marha volt keresett és egy forinttal métermazsánként drágább. Bikák és bivalyok ára változatlanság. Jarmos ökrökre jó kereslet volt, néhány darab kivételével mind elkelt, fejős tehénre kevesebb volt a vevő. — A szeptember 14-ikére eső nagy marhavásár az izraelita ünnep miatt szeptember 13-án lesz.

Szeszárak. A kontingens nyerseszsz árak Budapesten pénzben 19.25 frt, áruban 19.75 frt, Bécsben a nyerseszsz ára pénzben 20.—, áruban 20.40 frt.

Borjувásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Belföldi élő borjú 680 darab, leölt borjú — darab, növendékmarha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Áriegyzesek: Belföldi élő borjú 28 krajcártól 34 krajcárig, elsőrendű 35-42 krajcárig, kivételesen 44 krajcár, növendék marha 20-27 krig kilónként, 1-ső rendű — krajcárig. Élő bárány — forintig páronként. A vásár lanyha volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székely-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1899. augusztus 23-án. Készlet 236 darab. Érkezett 249 darab. Összesen: 985 darab. Eladatott 678 darab. Maradt 2307 darab. — Napi árak: 120-180 kgr. súlyban 43-44 krajcárig, 220-280 kgr. súlyban 42 1/2-44 krajcárig, 320-380 kgr. súlyban 42-43 1/2 krig. Öreg nehéz páronként 400-500 kilos 40-42 1/2 krajcárig. Malacok 43-45 krajcárig kilónként. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi juhvásár. A mai juhvásáron a felhajtás 4868 darab juh volt. Nagy felhajtás, lanyha hangulat. Árak páronként: kiviteli juh 22.—24.— forint, selejtés 19.—21.— forint.

Bécsi szulmarhavásár. A mai vásárra felhozta 3951 darab élő borjút, 1869 darab élő sertést, 895 darab levagott sertést, 336 darab levagott juhot és 47 darab bárányt.

Eladási árak: Levagott borjú 40-60 krajcáron, elsőrendű 35-44 krajcáron, élő borjú 35-40 krajcáron, kivételesen — krajcáron, legelsőrendű 48-52 krajcáron. Satal sertés 38-45 krajcáron, le-

vágott nehéz sertés 50-55 krajcáron, könnyű sertés — kron, elsőrendű süldő 46-56 krajcáron, levagott juh — krajcáron kilogrammonként. Bárány 5-12 frt páronként.

Mezőgazdaság.

A vetések állása. A földmivelésügyi miniszterhez beérkezett jelentések szerint a gazdasági munkálatokhoz, szántás és vetéshez csak helyi-kezeléssel fogtak hozzá a gazdák, mivel a talaj sok helyen annyira kemény, hogy az eke sem fogja. Az aratási eredmények szemben a múltkori becsléssel nem változtak.

A kukorica-vetésekre az időjárás osakis a felvidékbe eső kukoricát is termelő vármegyékben, az erdélyi részekben és a Tisza-Maros-öbögének inkább hegyvidékein volt kedvező. Gyengébb különösen az Alföldön és itt-ott a Dunántúl is, ahol a szárazság és hőség erősen megviselt.

A hüvelyesek és kerti vetemények is megsínyltek a túlságosan hosszantartó szárazságot. Dinnye, tök és kaposzta helyenkint igen jó, néhol azonban igen gyenge termést ad. Az átlagos eredmény közepes.

A köles és talárka a szárazságtól és hőségtől helyenkint gyenge, sőt itt-ott rossz az eredmény.

A lent és kendert kinyűlték, az eredmény a közepszerűen felel meg.

A komló elég jól fizetett.
A dohány terméseredménye különösen egyes vármegyékben nem felelt meg a hozzá fűzött terveknek. A termés inkább csak kis közepes, főképp mennyiségileg; a minőség többnyire türethető és jó közép.

A cukorrépa itt-ott az Alföldön és néhol a Dunántúl is gyenge, helyenkint már levelei száradni és fonnynadni kezdenek.

Ugyanezt lehet mondani a takarmányrépára is, mely azonban mégis valamivel kielégítőbben áll.

A mesterséges takarmány-félékből a lóhere és lucerna meglehetősen jó minőségű közepes eredményt adtak, a csalamádé helyenkint lesült.

Régi sarju részben az Alföldön és részben a Dunántúl gyenge, másutt türethető termést adott.

Legelők az Alföld némely részében és itt-ott a Duna jobb partjának kivételével még meglehetősen; az északkelti, tehát a felső vármegyékben is panaszkodnak már az eső hiánya és a legelők fogytat miatt.

A szőlőkben a peronoszpóra, lisztharmat és kenderbogár helyenkint sok kárt okozott; a szárazságban szenvedett a szőlő is, különösen a sik földön, mindazonáltal országos átlagban meglehetősen középszerű termésre van kilátás.

A gyümölcs terméskilátások gyengék.

Kiállítás Szegeden. A mezőgazdasági országos kiállítás szeptember 3-ikán nyílik meg Szegeden. A hét napig tartó kiállítás programja a következő:

Szeptember 3-án: Déléltől tíz órakor a kiállítás ünnepélyes megnyitása József főherceg védnök által. Délután 2 órakor kiállítási lóverseny, este 8 órakor a védnök tiszteletére művészeti a színházban. Este a kiállítási terület kivilágítása villamfényvel és 20.000 lampionnal.

Szeptember 4-én: Reggel 9 órakor az V. orsz. dakongresszus a városába nagyteremben. Dél 12 órakor: Délvidéki Földmivelők Egyesületének közgyűlése. Országos méhészeti kongresszus az ujszegedi Vigadó tanteremben. Este 8 órakor a színházban művészet.

Szeptember 5-én: V. országos gazdakongresszus. Országos méhészeti kongresszus. I. országos halászi kongresszus a városába kis tanácsteremben. Délután 5 órakor a vivó-akadémia az ujszegedi Vigadóban, este tízjáraté a kiállítási területen.

Szeptember 6-án: Országos méhészeti kongresszus, delután 5 órakor: tüzoltóság gyakorlata, este a kiállítási terület fényes kivilágítása 20.000 lampionnal.

Szeptember 7-én: Délután 4 órakor kerékpárverseny. Délután 5 órakor a Polgári Dalárda hangversenye, a kiállítási területen este léggömbföleresztes és kivilágítás villamfényvel.

Szeptember 8-án: I. országos szőlőszeti és borászati kongresszus és kirándulások. Délután 2 órakor díjgratias, lovasjáték, ügöltő-verseny a lóversenytérren. Este népies műkedvelői előadás a Vigadó tanteremben és tízjáraté a kiállítási területen.

Szeptember 9-én: Déléltől 9 órakor gazdasági tanítók kongresszusa az ujszegedi Vigadóban. I. orsz. szőlőszeti és borászati kongresszus és kirándulások. Délután 5 órakor a „Szegedi dalárda” hangversenye, este teljes kivilágítás villamfényvel és 20.000 lampionnal a kiállítási területen.

Szeptember 10-én: I. orsz. szőlőszeti és borászati kongresszus és kirándulások. Délután népnünnepély és cselédjázás a kiállítási területen. Délután 3 órakor regatta a Tiszán. Este kiállítási népal, este 6 órakor kiállítási sorsjáték húzása, este 8 órakor tízjáraté. A kiállítás területén delután 4-7 óráig és este 9-12 óráig naponta sétahangversenyek tartanak.

A szegedi országos kiállítás megnyitására szeptember 2-ikán Szegedre érkező József főherceg fogadásában a tanayi nép is részt akar venni. József főherceg két napot tölt Szegeden s szeptember 3-ikán a lóversenyt is meglátogatja, hol díszes poholy készítenek számára.

A kiállítás látogatására ma Arad- és Torontál-megyéből 400 gazda érkezett jelentették.

A kiállítás idejére a szegedi orvosnövendékek Müller Vilmos vezetés alatt önkéntes mentőcsapatot szerveznek. A kiállítást Ploss Sándor igazságügyi-miniszter és családja is meg fogja látogatni.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde kissé lanyha volt, később azonban megszilárdult.

A prolongáció 5 1/2-6%.

A déli tőzsde szilárd, az árfolyamok jobbakk.

A zárlat azonban ismét lanyha volt.

Bécs, augusztus 24. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 118.—. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 139.75. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100.60. Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.75. Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 257.—. Rimamurányi vasútrészvény 337.50. Magyar koronajárdék 98.30. 4% os Magyar földhitelk. kötvény 94.10. Magyar hitelbank részvény 351.50. Magyar nyerevény kölcsön sorsjegye 161.75. Kassa-oderbergi vasúti részvény 134.—. Magyar kereskedelmi bank 1445.

Bécs, augusztus 24. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2% papírajárdék 100.30. 4% os osztrák aranyjárdék 117.85. 1860-iki sorsjegye 137.—. Osztrák hitelsorsjegye 197.—. Angol-osztrák bank 906.—. Déli vasút 74.75. Dunagőzhajózási részvény 401.—. Dohányrészvény 140.50. Császári és királyi arany 5.71.—. Német bankváltók 58.90. 4 1/2% ezüst járdék 130.15. Osztrák koronajárdék 100.—. 1864-iki sorsjegye 194.75. Osztrák hitelintézet részvény 384.37. Unionbank 309.50. Osztrák Länderbank 240.75. Osztrák-magyar államvasút 249.75. Elbavölgyi vasút 257.75. Alpesti bányarészvény 278.70. 20 frankos arany 9.55 1/2. Londoni váltóár 120.62. Bécsi Tramway 455.—. Az irányzat gyenge.

Bécs, augusztus 24. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A deltidni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 384.50 Magyar hitelrészvény 391.50. Angol-Osztrák bank 152.—. Union bank 309.50. Länderbank 234.25. bankgyesület 271.50. osztrák-magyar államvasút részvény 349.50. északnyugati vasút részv. 245.—. elbavölgyi vasút 257.50. dunagőzhajó részv.—. alpesti bányarészvény 279.40. májusi járdék 100.30. osztrák koronajárdék —. magyar aranyj. —. magyar koronajárdék 98.30 német birodalmi márka készpénz 58.92. ultimóra —. török sorsjegyek 61.50. rimamurányi vasúti 229.— déli vasút —. dohányrészvény 141.25. Napoleon d'or —. Lombard 74.25.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, augusztus 24. (Tőzsdei tudósítás.) A londoni és párisi tőzsde tegnapi szilárdaságának és az ultimótelek 4 hétnyelődel szilárd mellett való könnyű lebonyolítása következtében az irányzat kezdetben szilárd volt. Különösen élelénkítőleg hatott az amerikai értékeknek Londonban való emelkedése. Értékpapírok ártárak. Bankrészvények erősen emelkedtek, bányá- és kohászati részvények is javultak. Vasutak egyelőre nem. Magánleszámitolási kamatláb 4 1/2%.

Berlin, augusztus 24. (Zárlat.) 4 1/2% os papírajárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 100.10. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 98.—. Osztrák-magyar államvasút 149.—. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 169.45. Magyar vasúti beruházási kölcsön 101.90. Alpesti bányarészvény —. Disconto-Commandit 205.60. Általános villamosági Edison 204.25. Gelsenkircheni 200.25. Laurakohó 264.75. 4 1/2% ezüstjárdék 99.90. 4% os magyar aranyjárdék 98.90. Osztrák hitelrészvény 240.20. Déli vasút 33.30. Károlyi Lajos vasút —. Orosz bankjegy 216.40. 4% u orosz kölcsön —. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 92.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 161.90. Harpeni 197.50. Az irányzat szilárd.

Hamburg, augusztus 24. (Zárlat.) 4 1/2% ezüstjárdék 99.60. 1860. sorsjegye 144.—. Déli vasút 32.40. 4% osztrák aranyjárdék 100.50. Osztrák hitelrészvény 240.40. Osztrák-magyar államvasút 148.75. Olasz járdék 92.40. 4% os magyar aranyjárdék 99.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, augusztus 24. (Zárlat.) 4 1/2% papírajárdék 99.95. 4% osztrák aranyjárdék 100.15. Magyar koronajárdék 96.05. Osztrák-magyar bank 150.80. Déli vasút 33.40. Elbavölgyi vasút —. Villamos részvény 153.90. 8% os magyar aranykölcsön 81.50. 4 1/2% os ezüstjárdék 99.85. 4% os magyar aranyjárdék 98.95. Osztrák hitelrészvény 240.—. Osztrák-magyar államvasút 149.—. Északi vasút —. Bécsi váltóár 169.52. Párisi váltóár 210.33. Unionbank —. Alpesti bányarészvény 275.10. Az irányzat szilárd.

Páris, augusztus 24. (Zárlat.) 3% francia járdék 100.02. Olasz járdék 92.15. Osztrák-magyar államvasút —. Francia törleszt. járdék 102.—. 4% os magyar aranyjárdék 100.50. Török dohányrészvény 308.—. Osztrák Länderbank

517.—. 3 1/2% francia járdék 102.—. Osztrák földhitelintézet részvény —. Déli vasút —. 4% osztrák aranyjárdék 100.50. Ottománbank 566.—. Párisi bankrészvény 1035. Alpesti bányá részvény —. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Augusztus 24. A sertésfűlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) —. Krajcárj. Öreg közép (párónként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) —. Krajcárj. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban 42 1/2-43 1/2 krajcárj. Fialat közép (párónként 251-320 kilogramm felüli súlyban) 44-44 1/2 krajcárj. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) 44 1/2-45 krajcárj. — II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 280 kilogramm felüli súlyban) —. Krajcárj. Közép (párónként 220-280 kilogramm súlyban) —. Krajcárj. Könnyű (párónként 220 kilogramm felüli súlyban) —. Krajcárj. — III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) —. Krajcárj. — Közép (párónként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) —. Krajcárj. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) —. Krajcárj. — Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) —. Krajcárj. V. Szerbiai: Nehéz (párónként 280 kilogramm felüli súlyban) 43-43 1/2 krajcárj. — Közép (párónként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 42 1/2-43 krajcárj. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 43 1/2-44 krajcárj.

Sertésleltés szám: 1899. aug. 22. napján volt készlet 42.217 darab, 1899. augusztus hó 23. napján felhajtott 225 darab, 1899. évi augusztus 23. napján elszállított 248 darab, 1899. augusztus 24. napján maradt készletben 42.194 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 24. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Baltzár Ágoston, Emesz Róbert, Valentényi György és Stodolnik János modori községi polgári iskolai tanítókat a modori állami polgári fiúiskolához rendes tanítókká nevezte ki és Baltzár Ágoston egyezményes az igazgatói teendőket megbizta, továbbá Keuler József okleveles rajztanítót a pinkafői állami polgári iskolához segédtanítónak, Muhy Sándor, Polonyi Mátyas, Balogh Mihály, Bozsik Béla, Jeszszky Gyula, Kelemen Bertalan, Körösi György, Magyar Gyula, Nigrianyi Ferenc, Oresco Dezső, Szabó Lajos, Szőcs János, Udvardy Ferenc, Zelenka János, Vass Alajos, továbbá Eördögh Olga, Gömbökné sz. Parizsa Róza, Holcsuh Ida, Kautz Ida, Kindlovich Emilia, Kiss Vilma, Letanóczky Julia, Magyar Gyuláné sz. Nigrianyi Jolán, Muhy Sándorné sz. Kovács Mária, Oresco Dezsőné sz. Nerfeld Anna, Pechán Józsefné sz. Sztitner Anna, Schröder Izabella, Szévdél Mihályné sz. Slobnera Vilma, Varga Gyuláné sz. Weiner Emma és Vizslay Róza szolnoki községl, végül Mohács István cibakézi községi elemi iskolai tanítókat, illetve tanítóknékat a szolnoki állami elemi iskolához rendes tanítókká, illetve tanítóknékká kinevezte. — A kassai itélőtábla elnöke Mester Dezső végzett joghallgatott ideiglenes minőségben díjtalan joggyakorokká nevezte ki.

Áthelyezés. A szegedi itélőtábla helyettes elnöke Bárdosi Ferenc berettyó-ujfalusi járásbíróági díjas joggyakorokot a nagyváradi itélőtábla kerületéből, eddigi minőségében, a vezetése alatt álló itélőtábla kerületébe helyezte át.

Pályázatok. Adótsízi állásra a pozsonyi kir. adóhivatalnál 2 hét alatt; gyakornoki állásra a lugosi kir. adóhivatalnál 14 nap alatt; végrehajtói állásra a nagyszalonai, székhelyi és b-ujfalui járásbíróagoknál 14 nap alatt; számgyakornoki állásra a temesvári pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt; adótsízi állásra a nagyatádi kir. adóhivatalnál 2 hét alatt; telekkönyvi átalakítói díjnoki állásra a kérdi-vásárhelyi törvényszéknél 2 hét alatt; végrehajtói állásra a békési járásbíróagnál 2 hét alatt; hivatalsozgai állásra a marosvásárhelyi kir. ügyészségnél október 2-áig.

Napirend.

Naptdr. Péntek, augusztus 25. — Római katolikus: Lajos kir. — Protestáns: Lajos. — Görög-orosz: (augusztus 13.) Maxim hv. — Zsidó: Elul 19. — A nap két reggel 4 óra 54 perckor. — Nyugszik este 6 óra 38 perckor. —

A hold két este 8 óra 19 perckor. — Nyugszik délelőtt 10 óra 24 perckor.

A miniszterek nem fogadnak. Az országos erdészeti egyesület választmányi ülése délután 4 órakor saját helyiségében.

Arterés a királyi zálogházak terézvárosi intézetében, délután 2 órától. Nemzeti Múzeum: Régiségtára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1-ig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Iparművészeti múzeum zárva. Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-5-ig.

Országos Képtér az Akadémiában, nyitva délelőtt 9-1-ig.

Közelkedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-5-ig.

Az összes könyvtárak zárva vannak. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Allandó kiállítás, kereskedelem-történeti múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9-12-ig és délután 3-6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár. Kerespesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár. Kerespesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3-6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-ig.

A Hódolói díszfelvonás. Ezenben Ferenc örösi körképe, látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9 órától este 5 óráig. Belépő díj 50 krajcár, gyermekjegy 20 krajcár. Allathert nyitva egész nap.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, augusztus 24.

A déleleti légnyomás minimum a Balkán északkeleti része fölé húzódott s ott igen bő esőknek kutorfóra lett; új depresszió merült föl Irország táján is, úgy hogy a maximum most két alacsony nyomású terület közé szorítva Norvégától Olaszországig húzódó s egyre keskenyedő gerinect képez.

Az idő csupán Európa délnyugati vidékein derült, de csupán délkeleten esős. Romániai s Erdélyi déleleti szögletén a 48 óra alatt esett eseménység több helyen elérte, sőt meghaladta a 100 millimétert. A hőmérséklet főleg keleti Európában erősen a normális alatt van.

Hazánkban majdnem kizárólag délen és keleten voltak — helyenkint igen bő (Drenkova 30, Nagyszében 42, Botfalva 77 mm.) — esők, a hőmérséklet, kivált keleten, még mindig alacsony.

Küldés: Északi légáramlással továbbra is — főleg keleten — hűvös és az ország keleti felében esős idő várható.

Vizárlás.

Table with columns for location (e.g., Jón, Duna, Pécs, Szeged), date (aug. 24, 25), and values. Includes sub-sections for 'M. kir.' and 'Magyarországi'.

Advertisement for Dr. Mitzger Tivadar, featuring 'Diskrét betegségek ellen.' and 'Ideg- és nemi betegségek' treatments. Includes contact information for Budapest, VI. Teréz-körút 44. I. em.

Advertisement for 'The Gresham' life insurance company. Details include 'Teljes ellátásra', 'Erőteljes', and financial information for Magyarországi fiók and Ausztriai fiók.

Advertisement for Dr. Garai Antal, featuring 'Titkos betegségeket' and 'Rendelőintézet Budapest, Andrássy-ut 24.' Includes details about medical services and consultation hours.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ, M. KIR. OPERAHÁZ. VIGSZÍNHÁZ. Szünet.

NEPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1899. évi augusztus hó 25-én.

A baba.

Látványos operette 4 szakaszban. Irta Ordonneau Maurice. Fordította Reiner Ferenc. Zenéjét szerzettó Audran Edmond.

Személyek:

Lancelot	Hegy	Agnelet	Várdai
Maximin	Vidor	Benoit	Kalocsai
Hilarisus	Németh	Josse	Tallian
Hilarisusné	Szakácsné	Guduline	Harmath
Alésia	Kury	Egy jegyző	Ujvári
Chanterelle	Solymsi	1-ső) beszélő	Makkos
Lorémis	Tollagi	2-ik) baba	Mátrai
Balthasar	Horváth	3-ik)	Róza S.
Basilique	Hortobágyi	Az ördög	Buzáth

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1899. évi augusztus hó 25-én.

A kikapós patikárius.

Bohózat 4 felvonásban. Irta Gandillot. Fordította Heltai Jenő.

Személyek:

Fourageot	Szilágyi	Bertinet	Boross
Paszette	Aranyosi	Léonide	Róza
Ferdinand	Rózsahegy	Paturin	Mátrai

Kezdete 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ. a Krisztina néposban.

Péntek, 1899. évi augusztus hó 25-én.

Gyöngyi Izsó ur felléptével: A denevér.

Operette 3 felvonásban. Strausstól

Személyek:

Eisenstein	Gyöngyi	Rosalinda	R. Réthi.
Franck	Krémér	Orlovsky	Sziklai
Alfréd	Stoll	Falke	Juhász
Blind	Füredy	Adél	Szende
Frosch	Faragó	Iván	Bérczi
Oszkár	Szabó	Carikoni	Tallian

Kezdete 7 óraker.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Péntek, 1899. évi augusztus hó 25-én.

Dreyfus, az Ördögsgiget áldozata.

Alkalmi szenzációs színmű hét képből, hiteles adatok nyomán írta Deréki Antal.

Személyek:

D'Arras	Haday	Patty	ifj. Polgár
Walsin	Keszler	D'Abbeville	Arkossy
Picquart	Bihari	Henry	Sajó
Dreyfus	Hidvégi	Lucie	Feld Irén

Kezdete 7 óraker.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Ó-Budán.

Péntek, 1899. évi augusztus hó 25-én.

Sulamit, Jeruzsálem leánya.

Keleti opera 4 felvonásban, 7 képből. Irta: Goldfaden Dávid. Zenéjét szerzte: Dávidsohn Emánuel.

Személyek:

Menaoh,	Radó S.	Abigail	Kápolnai
Sulamit	Kövesnyó	Zigitang	Tukoray
Absolon	Ereczkövy	Ezriel	Tarján

Kezdete 7 1/2 óraker.

Ős-Budavára.

Ma pénteken, 1899. augusztus 25-én.

10 óraker

Ganivet.

O-Kabé Regnis Carmencitta.

stb.

Fél 8 óraker bohózat

Oh, azok a klubbok.

Fél 9 óraker ballet operette

A házi tanító.

Az első 500 fizető látogató akár a fél 8 és fél 9 órai színi előadásokhoz ingyen páholyt és zártszéket kap rendelkezésre, a városban, akár a pénztárnál váltották meg belépő-jegyeiket.

Belépődíj este 7 óráig 30 krajcár, azután 50 kr.

Mérsékelt árú belépőjegyek a dohánytözsdekben kaphatók.

A kőbányai Királysörfőző Goliát Malátasöre

gyógyhatása mellett a legkellemesebb itató ital. Ajánlások: Dr. Korányi, Dr. Kéty budapesti, és Dr. Benedikt bécsi egyetemi tanár uraktól.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlő.

A mulató 16 fokra szellőztetve van.

Kezdete 1/2 óraker, vége 12 óraker.

Ma szenzációs siker!

Der Heiratsschwinder

bohózat 1 felv. Buchbinder B.-től. Szenzációs!!! Szenzációs!!!

Billward Leo jongleur comique. Syr Carola excentrikus énekesné

Arry-Harry zenebohóc. Syrénen nővérek énekkettős.

Milton fiérék a 3-szoros nyujtón. Visinszkaja Anna nemzetközi énekesné és transzformációs táncosné.

Kline Sándor hasbeszélő, járó autómataival.

A mulató villamos világítását Wüste és Rupprecht cég építette saját telep eszközzel.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. nagy dohánytözsdejében Károly-körut 26.

CIRCUS HENRY

Magyarországi állatkertben. Ma pénteken aug. 25-én este 1/2 óraker

high-life

A Henry-circus specialitása. A legjobb társaság találkozóhelye. A legjobb erők fellépte, lovaglás és elővezetése a kitűnően idomított lovagnak és Jonny-nak, a csodaelefántnak elővezetése Henry igazgató által. Jegyek előre válthatók az ismert helyen. Szombaton este 1/2 óraker fényes előadás.

Özv. Gyolcs Antalné vendéglője

Zöldfa-u. 30. Szerb-utca sarkán.

Kitűnő magyar konyha, a legjobb minőségű kőbányai sörök, valamint saját termései, tisztán kezelt borok kímérése. Minden szerdán cigánypescenye, — minden pénteken halász-lé és turós csusza.

Pontos kiszolgálást. Mérsékelt árak. Előtízeti jegyfűzetek 10% engedménnyel.

Metternich herceg-féle

Richard forrás.

Legjobb asztal víz a világon. Gyógyhely és acélfürdő Königsward, Csehország.

Magyarországi főraktár:

Budapest, VIII., József-körut 9. sz.

Van szerencsém értesíteni, hogy üzletemet a Károly-kaszárnya épületében (Rostély-utcai kapu, Károly-körut sarok) megnyitottam és továbbra is legfőbb törekvésem leendő, hogy úgy mint eddig ezental is a legszebb **hizlati vágott baromfival és mindig friss lövetű uradalmi vadakkal** verőfimet teljes megelégedésükre kiszolgálhassam. Teljes tisztelettel **Géczy Ferenc.**

BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházfőrők, valamint más hitelképes egyének kedvező **vetései feltételek** mellett kapnak szállár gyártmányú asztalos- és kárpított butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em. **Aranyjegy** 25 kr. levéljegyzékkel ellátott kértmentve küld fenti cég B. osztálya. 5167

Sneidig egyenruhákat készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 12. szám.

NEW-YORK

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG Alakult 1845-ben.

Az összes nyereségek a biztosítottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1898. évi üzleti jelentésből:

Aktívák összege	1.099 millió korona
Évi bevétel	227 " "
1898-ban a biztosítottaknak kifizetett	107 " "
1898-ban kötött új üzletek összege	760 " "
Tiszta fölösleg 1898. végén	132 " "

Az 1898-ban a biztosítottaknak kifizetett nyeresémosztalékok összege 14 millió koronára rugott.

A New-York a művelt világ összes országában bír fiókokkal.

Referenciák Magyarországon:

Magyar Általános Hitelbank. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, Erzsébet-körut 9—II., New-York palota.

A legjobb cimbalmot

gyártja

Sternberg Armin és Testv. hangszer-gyár, es. és kir. udv. szállító BUDAPEST, Kerepesi-ut 36.

Zongora-termék: Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károly-körut sarok) Zenepalota. Illusztrált árjegyzék (minden cikkről kü ön) ingyen kapható.

Stahel és Lenner trieurgyár, Budapest, V., Katona József-utca 8. sz.

Ajánljuk trieurjeinket minden gabona tisztítására. 5 kilónyertermény beküldése mellett speciális trieur készitünk.

Lekopott trieurköpenyt gyorsan és olcsón újjal felszerelünk. Kivánatra képes árjegyzékkel bérmentve szolgálunk. Jutalék mellett szolid előrusítók alkalmazást nyerhetnek.

Kinek ne volna szüksége

arra, hogy helyes fogalmazású levelek, okiratok, szerződések, folyamodványok, szóval a mindennapi életben szükséges írásos munkák elkészítésében tanácsosnak lássák el? Erre kitűnően szolgál a közel 300 oldal terjedelmű

Legújabb Levelező,

önügyvéd és házi titkar. Irta Kassay Adolf. Ara színnyomatu borítékban füzve I frt, kötve I frt 20 kr. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-körut 18. szám. A portó előzetes beküldésekor a könyv bérmentve küldetik.

Legolcsóbb szakácskönyv!

Szegedi új szakácskönyv legújabb (4.) bővített kiadásárta: Szekula Teréz. Ára 2 forint helyett, csak 1 forint 50 krajcár.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában. József-körut 18.

Árverési hirdetemény.

Alulírott erdőhivatal közhírré teszi, hogy az alább felsorolt tölgy- és bükkfa-anyagoknak az erdőben tövön leendő eladása iránt

f. évi szeptember hó 18-án délelőtt 10 órakor

Zsarnócán, az erdőhivatal tanácstermében írásbeli zárt ajánlatok útján nyilvános árverést tart.

Eladás alá kerül:

Tételszám	Az erdőgondnokság megnevezése	A vágások üzemtervi megjelölése				A vágás neve	Az eladás alá kerülő törzsek darabszáma		Kikiáltási ár		Megjegyzés
		üzemosztály	vágás sorozat	tag	osztág		Tölgy	Bükk és gyertyán	frt	kr.	
1	Garamrév	A	III.	14	16	Tarvágás	192	45	1938	69	
2	"	"	"	17	58	"	225	58	1844	75	
3	"	"	"	18	63	"	172	—	1238	07	
4	"	"	"	16	38	"	497	—	4152	06	
5	"	"	"	16	39	"	1186	—	8121	21	
6	"	"	IV.	19	10	Tisztázó vágás	1499	—	11925	75	
7	"	"	"	"	12	Tarvágás					1177
8	"	VII.	"	24	74/75	"	306	—	2154	24	
				38	11	Összesen	5254	103	41564	26	
9	Geletnek	A	I.	4	43	Tisztázó vágás	278	205	672	21	Csak együttesen adatik el
10	"	C	III.	13	18	Vetővágás	325	78	2036	02	
11	"	"	"	14	23	Tisztázó vágás	128	—	602	48	
						Összesen	731	281	3310	71	
12	Jalna	C	I.	6	45	Vetővágás	359	—	299	07	Csak együttesen adatik el
13	"	"	"	"	46	"	1310	—	2847	46	
14	"	"	II.	9	27/	Tarvágás	1205	—	1832	19	
						Összesen	2874	—	4978	72	
15	Selmecebánya	D	I.	5	47	Tisztázóvágás	280	—	2649	14	Csak együttesen adatik el
16	"	"	"	"	57	"	164	—	1711	41	
						Összesen	444	—	4360	55	
						A 4 gondnokság összege ...	9303	384	54214	24	

Az árajánlatok osztagonként teendők, tehát az összes fatömeg szándékolt megvétele esetében is osztagonként tüntetendő ki a megajánlott ár. Bánatpénz gyanánt a kikiáltási ár 10 százaléka teendő le. Az árverési és szerződési feltételek a szokásos hivatalos órák alatt az erdőhivatalnál megtekinthetők. — Utóajánlatok el nem fogadtnak.

Zsarnócán, 1899. évi augusztus hó 11-én.

M. kir. erdőhivatal.

1899. évi 4492. szám.

Tüzifa eladási hirdetemény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a helybeli gerebraktárból (15000) tizenötezer ürméter usztatott fenyőhasáb tűzifa az alulírott m. kir. erdőigazgatóságúgnál folyó évi szeptember hó 18-án megtartandó nyilvános árverésen zárt írásbeli ajánlatok útján vagy egészben vagy részletekben fog eladtni.

Kikiáltási ár ürméterenként 1 frt 50 kr azaz: Egy forint 50 krajcár.

10% bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok a tárgyalás megkezdéseig elfogadtnak.

A közlelbbi feltételek alulírott m. kir. erdőigazgatóságúgnál megtekinthetők.

Utóajánlatok el nem fogadtnak.

Besztercebányán 1899. évi augusztus 10 én.

M. kir. erdőigazgatóság.

M. kir. Államvasutak

Hirdetemény.

Ünnep-vasárnapiszemélyszállító vonatok Varasd és Golubovec között.

A Varasd-goluboveci h. é. vasuton t. é. augusztus hó 15-től kezdve szept. hó 30-áig minden ünnep-és vasárnapon irányonként egy-egy személyszállító vonat fog forgalomba helyeztetni.

A varasd-goluboveci irányban a vonat Varasdról délután 12 óra 23 p-kor indul és Golubovecra délután 2 óra 46 perckor érkezik, visszafelé pedig a vonat Golubovecről este 6 óra 40 perckor indul és Varasdra esti 8 óra 54 perckor érkezik. A részletes menetrend az ez alkalomból kiadott külön hirdeteményből kivethető.

Ezen vonatokhoz Csáktornyaórl Golubovecra és vissza a
 II. oszt. 2-60 korona
 III. oszt. 1-70 korona.
 Varasdról Golubovecra és vissza pedig a
 II. oszt. 1-70 korona
 III. oszt. 1-10 korona
 árral 24 óráig érvényes mérsékeltáru menettéri jegyek adtnak ki.
 Budapestén, 1899. aug. 7-én. Az igazgatóság.

1117. sz. 899.

Versenytárgyalási hirdetemény.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. Minister ur f. évi február hó 26-án 8522. sz. a. kelt magas rendelete alapján a komáromi téli kikötőben 1899. évre előírányszott 57717 m³ kotrás és az evvel kapcsolatos feltöltések vállalati uton lévén végrehajtandók, ezen munkálatok biztosítására a komáromi m. kir. folyam-mérnöki hivatal helyiségében 1899. évi szeptember hó 4-én déli 12 órakor zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A munkálatokra vonatkozó ajánlatok csakis az alulírt hivatal által e célra kiszolgáltatandó ajánlati mintán tehetők, mely hivatalnál ugy az ajánlati feltételek, mint a munkálatokra vonatkozó tervek és építési feltételek a hivatalos órák alatt betekintheők.

Komárom, 1899. évi augusztus hó 18-án.

M. kir. folyam-mérnöki hivatal.

Minden szöveg... betűkből 2 kr. Gimmel... 30 kr. kincstári... bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre... díjmentesen ad fel... világitást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levelibeli tudakozásokra... felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés száma... kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓHIRDETÉSEK és ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO részére a kiadóhivatalban József-körút 18., valamint a következő dohánytársaságokban:

- Breuer nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sark. Nemeske-féle tőzsde Pesti-tér. Weitzfeld Jakab, Király-utca 1. Benda Józsefné, Andrásy-ut 59. Schwartz hirdetői iroda Marokkói-utca 2. Soprony V., dohány-nagy-tőzsde, Kerepesi-ut 1. Deutsch Miksané, Andrásy-ut 38.

M énesi csemege zölös nemefajta rózsá, valamint legfinomabb kevert arad-hegy aljai csemegefajok 5 klgmos postabánsarankint bérmetve bármely állomáshoz - 2 frt 30 krétt kapható - utánvét mellett Ring Zsigmondnál Aradon.

K öhögésnél, rekedségnél vegyen 30 krétt Réthy-féle pemete-füvekkörkát.

C imbalom pedálos, hangjegytartóval, remek hangju, díszes hangszer, jutányosan eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4803

14 éves fiám számára olcsó ellátást keresek a Bakács-téri iskolához közel szerény izr. családnál. Ajánlatokat „B. V.” jelöggel a kiadóhivatalba kérek. 4795

Egy megbízható ügyes nő takarítást keres a délelőtti órákra, VIII.-IX. kerületben. Cim a kiadóhivatalban. 4799

Első éves technikus, szegényebb sorsutalót közel szerény izr. családnál. Ajánlatokat „B. V.” jelöggel a kiadóhivatalba kérek. 4797

A Hungária szálloda és kávéház 8 mellékszobával hasznos bérbe kiadó, a feltételek kedvezők. Értekezni lehet Gsovik Tivadar vaskecskedővel, mint tulajdonossal, Szamos-Ujvárt. 4800

Vasalóné ki igen szépen és jutányosan vasal, elfogad férj- és női fehéreműt vasalásra. Cim a kiadóhivatalban. 2783

Ügynökök kik papírszakmában járatosak, egy új tálmány helybeli bevezetésére felvételnek. Cim a kiadóhivatalban. 4804

Fénykép készítő 13-18 cm. állvány, kazetták, kendő és fényfogókkal igen olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2480

Házi tanítónak ajánlkozik egy önkéntességi bizonyítványal bíró művelt fiatal ember, a ki a felsőbb iparisiskolába lép. Leveleket kérek „Asztalos” cim alatt a kiadóhivatalban. 2482

Tanoncnak ajánlkozik egy 4 polgári iskolát végzett jó házból való fiú. Cime megtudható a kiadóhivatalban. 2425

Szülők figyelmébe Egy fővárosi intelligens izr. hivatalnok-család elvált 2-3 tanuló teljes ellátására Lakás valamennyi tanítézet közelében. Gontos felügyelet és tanulmányokban utbaigazítás. Ajánlatok F. A. alatt a kiadóhivatalba kérek. 2473

Villában keresek két szobás, konyha, előkamra és minden hozzátartozókkal állandó lakást a villamos vasút közelében Budán, vagy a pesti oldalon. - Ajánlatokat kérek „S. V.” jelöggel a kiadóhivatalba kérek. 2466

Ügyes szabóné ajánlkozik házakhoz és házon kívül ts mórakélt díjazásért. Cim a kiadóhivatalban. 2341

Szép írásu hivatalnok az esteli órára keres írásbeli munkát szerény díjazás mellett. Cim a kiadóhivatalban. 2465

Angolul tanulni óhajtoókna kitűnő gyakorlatlalt bíró született angol tanító áll rendelkezésükre. Methodusa igen cöszörü és érdekes, miáltal tanítványai nagyon rövid idő alatt alaposan elsajátítják említett nyelvet. Leveleket „Mr. Scott” jelöggel a kiadóhivatalba kérek. 6725

Utcai lakást keresek a Teréz- vagy Lipótváros valamelyik főbb utcáján, mely áll négy szobából is megfelelő mellékhelyiségekből. Azonnali beburkolódásra alkalmas új ház előnyben részesül. Ajánlatokat „Azonnali” jelöggel a kiadóhivatalba kérek. 2460

Szép olcsó lakások 3 utcai, 1 udvari szobából azonnali vagy novemberre kiadóok. Podmaniczky utca 18 és Eötvös-utca 39. sz. 4785

Ostályorsjegyek az ötödik játékra szóló 2-400 drb sorsjegy más vállalattal eladó. Leveleket „P. R.” jelöggel a kiadóhivatalba kérek. 2479

Lakást és ellátást keres fővárosi tanítóné. Ajánlatok „Kellemes Otthon” cimén e laphoz kérek. 2477

Egy vagy két iskolás leánya polgári és elemi iskolához közel intelligens családnál teljes ellátást nyerhet. Cim a kiadóhivatalban. 2478

1-2 gyermek tanítását előkelő családnál elvált fővárosi tanítóné, lakás és ellátásért. Ajánlatok kérek „Tanítóné” cimén e laphoz. 2476

Andrássy-uti lakás (II-ik emelet) három szép utcai, két nagy udvari szoba mellékhelyiségekkel elutazás miatt november elsejére jutányosan kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2481

Kitűnő kántor ajánlkozik az izraelita ünnepekre előimádkozónak, ki mint ilyen már több években működött. Cime a kiadóhivatalban. 2472

Orvosilag vizsgázott masseur- és frottirozónó, ki a mult télen egy helybeli nagy gyógyintézetben volt alkalmazva, ajánlja magát a nagyérdemű bölgyközség pártfogásába. Cime megtudható a kiadóhivatalban. 2475

Orvos több évi gyakorlattal (róm. kath.) keresztetik nagy mezővárosba hol már első évbén szép jóvedelemre tehet szert. Cim a kiadóhivatalban. 2474

Midervarráshoz varrólyuk, valamint tanuló lányok fizetés mellett felvételnek. Cim a kiadóhivatalban. 2470

Nagyon előnyös feltételek mellett kerestetik intellig. lakótárs elegáns butorozott, tiszta különbejáratu szobába. Angolul tanulni óhajtoó részére kitűnő alkalom. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2499

Kiadó lakás 2 utcai szoba, konyha, előszoba, fedett veranda a Hermina-ut egy villájában (télén is lakható) november hó elsejére kiadó. Évi lakbér 240 frt. Cim a kiadóhivatalban. 2468

Köznevelő-osztály, Frakk 5 frt. Nadrág 3 frt. Mellény 1 frt. Ferenc József-kabát 4 frt Jaquet 3 frt. ROTHBERGER JAKAB Kristóf-tér 2. Iső emelet.

Egy varrónó ajánlkozik, a ki házakhoz megy fehéreműt javítani. Cim a kiadóhivatalban. 2471

Kitűnőn végzett, tanítónő állást keres akár helyben akár vidéken mint nevelőnő, szives megkereséseket „Szorgalmas” cimén továbbit a kiadóhivatalban. 2462

Ertelmes takarékpénztári tisztviselő délutáni foglalkozást keres, esetleg üzletekben könyvelést és levelezést vállal, szerény díjazást ellenében. Szives megkereséseket „Török” cimén továbbit a kiadóhivatalba. 2430

Kiadó szoba. A Kerepesi-uton a Népszínház mellett egy csinosan butorozott két alkalos teljesen feregmenyes utcai és egy ugyannyan udvari szoba, mindkettő teljesen külön bejárattal a lépcsőházból jutányosan kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2409

Elegáns butorozott különbejáratu tiszta kétablakos szoba azonnali olcsón kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2438

Gyakornok, ki a magyar és német nyelvet teljesen bírja helybeli pénzintézetnél felvétetik, gyorsirászt tudása megkívánatik. Cim a kiadóhivatalban. 2461

Nyomdai részvénrtársaságnál egy intelligens, értelmes fiú tanoncul felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 2465

Lant és Hevess Kornél (szolnoki rabbi) verses könyve. Ára 1 frt 20 kr. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában József-körút 18.

Több észak- és délnémet-honi nevelőnő. zene nyelvismerettel, angol és francia, tanítóképzést s bonnekat azonnali belépésre ajánl. Magyar oklev. tanítóképző zene és nyelvismerettel vagy anélkül sürgősen keres. Szegheóné S. Lujza most Budapest, Erzsébet-körút 30.

Hatsék Ignác Megyei térképeinek részletes jegyzéke. Méretük: 1:500,000 Egyes térképek ára

Table with 2 columns: Sz. (Number) and kr. (Price). Lists various regions like Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye, Bács-Bodrog, Nógrád, etc.

Hirdetmény. A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint az Abbazába, Lussin-piccóló és Cirkvenica üdülőhelyekre, tovább a dalmát partvidékre, valamint Olaszországba való utazások megkönnyebbítése céljából Bécsből Fiuméba és viszont Budapestben meneti jegyek és pedig: az I. osztályban 36,70 a II. osztályban 24,40 és a III. osztályban 11,80 koronáért adtnak ki. Ugyan ezen árakon Bécs-Zágráb és Károlyváros között is adtnak ki közvetlen meneti jegyek Budapestet át. Ezen meneti jegyek, melyekből az I. és II. osztálynak a gyorsvonatok használatára is jogosítanak, Snapi-gervényesek és szokkal ezen időtartamon belül az utazás Budapestben látamgás mellett megszakítható. Egyuttal felemlítetik, hogy Bécs és Budapest valamint Budapest és Fiume között háló és étező kocsi közlekedésnek tovább, hogy Fiuméből a alalmát vidékre a közlekedést a magyar-horvát hajózási társaság kényelmese hajói Fiuméből Velencébe és Anconába pedig az Impresia-Fiume Venezia legnagyobb kényelmel berendezett termes gőzhajói igen olcsó vitéldijak mellett közvetik. Bővebb felvilágosítás Budapestben a városi menetjegy irodában (Hungária szálloda) és Cook Tamás utazási irájában (Nemzeti szálloda) nyerhet tovább Nagel és Wartmann cég utazási irodájában és Bécsben, valamint a Cook Tamás féle, Schenker és Társas utazási irodájában Bécsben, Stangen Károly utazási irodájában Berlinben és Antonio Paolinál Velencében nyerhet.

Budapest, 1899. évi augusztus hó 3-án. Az igazgatóság.

Nagy vagyont szerezhet az ország bármely helyén lakó férfi vagy nő, könnyű otthoni munkával, ki a „Kereskedelmi Vegyész” című könyv most megjelent, kétszeresen bővített új kiadását megrendeltemert e könyvből oly foglalkozást tanul mely férfi, nő, gyermek tökébefejtésének nélkül, naponta 10-15 forintot de ávenetlegevesebb 2-3000 forintot megkereshet. Kinek biztos, jó keresete nincs, ki mellékfoglalkozást óhajt, (tisztviselő, tanító is) ki családját hasznosan akarja foglalkoztatni, rendelje meg e könyvet. A vaskos könyv ára 1 frt 50 kr (az első kiadás 3 frt volt) és kapható az ország összes könyvkereskedésében, vagy megrendelhető a „Kereskedelmi Vegyész” könyvkiadóhivatalánál.

UJPEST. István-utca 2. szám. Mindenki önmaga és családja iránti kötelesség teljesit, ha ezen könyvet a legközelebbi könyvkereskedésben megtekintti. Megrendelhető és mindenütt kapható továbbá „Az Illat és szelptő szerek készítése” című könyv. Hölgyeknek nélkülözhetetlen. Ára 60.

Magy. kir. államvasutak igazgatóság.

Hirdetmény. A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint az Abbazába, Lussin-piccóló és Cirkvenica üdülőhelyekre, tovább a dalmát partvidékre, valamint Olaszországba való utazások megkönnyebbítése céljából Bécsből Fiuméba és viszont Budapestben meneti jegyek és pedig: az I. osztályban 36,70 a II. osztályban 24,40 és a III. osztályban 11,80 koronáért adtnak ki. Ugyan ezen árakon Bécs-Zágráb és Károlyváros között is adtnak ki közvetlen meneti jegyek Budapestet át. Ezen meneti jegyek, melyekből az I. és II. osztálynak a gyorsvonatok használatára is jogosítanak, Snapi-gervényesek és szokkal ezen időtartamon belül az utazás Budapestben látamgás mellett megszakítható. Egyuttal felemlítetik, hogy Bécs és Budapest valamint Budapest és Fiume között háló és étező kocsi közlekedésnek tovább, hogy Fiuméből a alalmát vidékre a közlekedést a magyar-horvát hajózási társaság kényelmese hajói Fiuméből Velencébe és Anconába pedig az Impresia-Fiume Venezia legnagyobb kényelmel berendezett termes gőzhajói igen olcsó vitéldijak mellett közvetik. Bővebb felvilágosítás Budapestben a városi menetjegy irodában (Hungária szálloda) és Cook Tamás utazási irájában (Nemzeti szálloda) nyerhet tovább Nagel és Wartmann cég utazási irodájában és Bécsben, valamint a Cook Tamás féle, Schenker és Társas utazási irodájában Bécsben, Stangen Károly utazási irodájában Berlinben és Antonio Paolinál Velencében nyerhet.

Budapest, 1899. évi augusztus hó 3-án. Az igazgatóság.

Zálogházi cédulákat veszek. Eladok 13 lates ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, hálaltalakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőkészlet 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 fttól kezdve, dus választék mindenmenny ezüst műtvs tárgyakban, arany fírlánok köllöggel, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 krtól, tula remon-toir órák 6 frt.

Grünberger Armin Béla örökösai Budapest, IV., Városház-tér 9., l. em. 23 Hariszbázár. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. Magy. kir. Államvasutak igazgatósága. 114417. C. IV.

Hirdetmény. (Uj személy és podgyász díjazás élebeléptétele a Brassó Háromszék h. é. vasuton.) A magy. kir. Államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint f. é. október hó 1-én ezen vasuton új személy és podgyász díjazás lép életbe, mely által az 1892. évi november hó 1-én életbeléptett díjazás érvényen kívül helyze-tek. Ezen díjazás a magy. kir. Államvasutak díjazás elarusító irodájában (Budapest, Csengeri-utca 33. sz.) 20 fillérért kapható. Budapest, 1899. augusztus 14. Az igazgatóság. (Utány. nem! díjazatik).

Most jelent meg! Második bővített kiadásban, csinos kiállításban és tetszetős alakban „MIRJAM”

Dr. KISS ARNOLD veszprémi főrabbi. Remek nyelvzetelt nők számára írott magyar nyelvű zsidó

Imádságos Könyv. ÁRA: Vásonkötésben 2 frt 50 kr. Bőrötés 3 frt 50 kr. Csontutazatu díszes kötés 5 frt. Legfinomabb bőrötés 6 frt.

Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18. szám.

Kiss József összes költeménei. Első teljes kiadás, mely a Jehova és mese a varrópérfő című hosszabb költeményeket is tartalmazza. Ára a költő aorképevel díszes vásonkötésben 1 frt 50 krajra.

Ez a legzsebb, legolcsóbb s legkedveltebb A L E X A N D R I U M o o o ajándék. o o o Vidékre postai bérmentve küldésel 1 frt 60 kr., ha ez összeg előre keltetik be. Kapható a „BUDAPESTI NAPLO” kiadóhivatalában